

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan vuonna 2011 myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä. Valtuusmenettelyn piiriin kuuluvat valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan kuitenkin maksuperusteisesti.

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Maailmantalouden suhdanteet vaikuttavat vahvasti Suomeen. Osaamisen, hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn varmistaminen yli taloudellisen taantumän edellyttää panostamista koulutukseen tutkimukseen, luovuuteen, kulttuuriin ja innovaatio toimintaan. Taloudellisesta taantumasta johtuva työttömyyden, erityisesti nuorisotyöttömyyden voimakas kasvu on erityinen haaste koulutus- ja nuorisopolitiikalle. Ministeriö on laatinut vuoteen 2020 ulottuvan toimintastrategian, joka osaltaan vastaa toimintaympäristön haasteisiin.

Esiopetusikäisten määrä kasvaa ja peruskouluikäisten määrä vähenee. Lukioon ja ammatilliseen peruskoulutukseen siirtyvä ikäluokka alkaa pienentyä. Korkea-asteelle siirtyvien ikäluokassa ei tapahdu olennaisia muutoksia. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten osuudet kasvavat kaikilla koulutusasteilla. Aikuiskoulutuksen kysyntä kasvaa.

Luovan työn, toiminnan ja tuotannon sekä kulttuurisisältöjen digitaalisen käytön merkitys kasvaa tietoyhteiskuntakehityksen myötä. Yhteiskunnan edelleen moninaistuessa ja eriytyessä nousee haasteeksi yhteisöllisyyttä edistävän kansalaistoiminnan vahvistaminen. Alueiden erilaistuminen on haaste tasa-arvoisten palveluiden ylläpitämiseksi maanlaajuisesti.

Heikentävä kuntatalous edellyttää kuntarakenteen ja kuntien palvelurakenteiden uudistamisen jatkamista.

Hallinnonalan yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Koulutus- ja tiedepolitiikka

Korkea sivistystaso sekä laadukas ja maksuton koulutus ovat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Tasapuoliset mahdollisuudet laadukkaaseen koulutukseen varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen on turvattava koko maassa. Tavoitteena on väestön koulutus- ja osaamistason kohottaminen siten, että koulutustaso lähestyy maailman kärkeä. Aikuiskoulutusta tehostamalla voidaan pidentää työuria ja myöhentää eläkkeelle siirtymistä.

Opetuksen ja tutkintojen korkea laatu on koulutuksen vaikuttavuuden, tehokkuuden ja tuottavuuden edellytys. Koulutuksen laadun jatkuvaan kohottamiseen ja laadun varmistukseen kiinnitetään huomiota kaikilla koulutusasteilla. Erityisenä painopisteenä on perusopetuksen sekä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laadun kehittäminen. Lukiokoulutuksen kehittäminen käynnistetään. Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntakehitystä vahvistetaan.

Tavoitteena on, että

- perusopetuksen oppimistulokset ovat parhaiden joukossa kansainvälisissä vertailuissa
- suurten opetusryhmien määrä perusopetuksessa vähenee
- korkeakoulujen opiskelija-opettajasuhde paranee ja
- tutkimuksen laatu ja vaikuttavuus vahvistuu.

Korkeakoulujen opiskelija (FTE)¹-opettajasuhde

	2006	2007	2008 arvio ²	2009 arvio	2010 arvio	2011 arvio
Ammattikorkeakoulut	16,6	16,5	16,6	16,5	16,5	16,4
Yliopistot	8,7	8,8	8,4	8,4	8,3	8,3

Tutkimuksen laatu ja vaikuttavuus

	2006	2007	2008	2009 arvio ³	2010 arvio	2011 arvo
T&K-menojen BKT-osuus (%)	3,45	3,47	3,72	3,92	3,9	3,9
Tutkimushenkilöstön osuus työllisistä (%)	2,55	2,41	2,40	2,4	2,4	2,4
Tieteelliset julkaisut miljoonaa asukasta kohden (kpl) ⁴	1 700	1 700	1 900	1 900	1 900	2 000

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi tehostetaan toimia koulutuksesta valmistumisen nopeuttamiseksi, koulutuksen työelämävastaavuuden vahvistamiseksi ja ilman ammatillista koulutusta jäävien osuuden vähentämiseksi. Käynnistetään uudistus opintojen nopeuttamiseksi ja opintojen aloittamisiän alentamiseksi. Jatketaan ammatillisen koulutuksen palvelukyvyyn vahvistamista kokoamalla järjestäjäverkkoa ammattiopistostrategian mukaisesti. Jatketaan aikuiskoulutuksen kokonaisuudistuksen toimeenpanoa. Kehitetään maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta antavien opettajien ja ohjaajien osaamista. Opintotuki edistää tasa-arvoisia koulutusmahdollisuuksia, päätoimisen opiskelun edellytyksiä ja osaavan työvoiman saatavuutta.

Tavoitteena on, että

- perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta välittömästi jatko-opintoihin siirtyvien osuus nousee
- tutkinnon suorittamiseen käytetty aika lyhenee ja koulutuksen läpäisy paranee
- korkeakoulututkinnon suorittamisikä laskee
- tutkinnon suorittaneiden työllistyminen paranee
- vuosittain koulutukseen osallistuvien osuus työikäisestä aikuisväestöstä on vähintään 60 % vuonna 2012 ja

¹Kokoaikaiseksi (Full Time Equivalent) muutettu laskennallinen opiskelijamäärä, yliopistoissa opetus- ja tutkimushenkilökunta (pl. laskennallinen tuntiopetus ja tutkijakoulupaikat)

²AMK toteuma, YO arvio

³Vuoden 2009 tiedoissa t&k menojen bkt-osuus Tilastokeskuksen arvio, tutkimushenkilöstön osuus arvio, tieteelliset julkaisut toteuma.

⁴Lähde ISI Web of Knowledge (artikkelit, katsausartikkelit, kommentit, kirjeet ja konferenssijulkaisut)

— koulutustarjonnan ja työvoimatarpeen kohtaanto paranee.

Perusopetuksen suorittaneiden välitön sijoittuminen koulutukseen (%)⁵

	2006	2007	2008	2009 arvio	2010 arvio	2011 arvio
Ammatilliseen koulutukseen sijoittuneet	41,9	42,9	44,2	45,3	45,5	45,5
— perustutkintoon johtava koulutus	40,1	40,7	41,9	42,5	42,5	42,5
— valmistavat koulutukset ⁶	1,8	2,2	2,3	2,8	3,0	3,0
Lukiokoulutukseen sijoittuneet	51,1	50,8	50,6	50,5	50,5	51,2
Perusopetuksen lisäopetukseen sijoittuneet	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
— peruskouluissa	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
— kansanopistoissa	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
<i>Tutkintoon johtavat koulutukset yhteensä</i>	91,2	91,5	92,5	93,0	93,0	93,7
<i>Lisäopetus ja valmistavat koulutukset yhteensä</i>	4,3	4,7	4,8	5,3	5,5	5,5
Yhteensä	95,5	96,2	97,3	98,3	98,5	99,2

Tutkinnon suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen (%)⁷

	2007	2008	2009 arvio	2010 arvio	2011 arvio
<i>Ylioppilastutkinto</i>					
työllistyneet (ei opiskelevat)	17,9	18,0	19,0	18	17,0
jatko-opintoihin siirtyneet (työllisinä)	22,7	24,1	25,8	25	24,5
jatko-opintoihin siirtyneet (ei työllisinä)	40,8	38,8	37,1	39	41
<i>Ammatillinen perustutkinto</i> <i>(opetussuunnitelmaperusteinen)⁸</i>					
työllistyneet	61,4	62,6	66,0	65,5	65,5
jatko-opintoihin siirtyneet	10,2	10,2	9,6	10,0	10,0
<i>Ammatillinen perustutkinto (näyttötutkinto)</i>					
työllistyneet	77,1	79,6	68,2	67,0	67,0
jatko-opintoihin siirtyneet	3,0	3,8	2,9	3,5	3,5
<i>Ammattitutkinto⁸</i>					
työllistyneet	81,0	82,8	76,6	75,5	75,5
jatko-opintoihin siirtyneet	3,0	3,2	2,8	3,0	3,0
<i>Erikoisammattitutkinto</i>					
työllistyneet	95,6	96,0	95,3	95,0	95,0
jatko-opintoihin siirtyneet	0,5	0,9	0,7	1,0	1,0
<i>Ammattikorkeakoulututkinto, nuorten koulutus</i>					
työllistyneet	83,0	84,0	86,2	87,2	84,0
jatko-opintoihin siirtyneet	4,6	4,5	3,8	3,3	4,0
<i>Ammattikorkeakoulututkinto, aikuiskoulutus</i>					
työllistyneet	91,0	90,9	91,5	92,5	91,0
jatko-opintoihin siirtyneet	1,3	1,3	1,3	1,2	1,4
<i>Ylempi korkeakoulututkinto</i>					
työllistyneet	84,2	84,9	85,0	85,6	84,5
jatko-opintoihin siirtyneet	4,3	5,0	4,5	3,8	5,3
<i>Tohtorintutkinto</i>					
työllistyneet	83,4	80,5	79,4	80,6	81,0
maasta muuttaneet	7,1	8,3	9,5	8,2	9,0

⁵Lähde: Tilastokeskus. Kansanopistoissa järjestettävää perusopetuksen lisäopetusta koskevat luvut ovat arvioita myös vuosilta 2006–2008.

⁶Sisältää vammaisten valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen, talouskouluopetuksen sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan kokeilukoulutuksen (ammattistartin).

⁷Lähde: Tilastokeskuksen työssäkäyntirekisteri. Kuvaa tarkasteluvuotta edeltävänä vuonna tutkinnon suorittaneiden työllistymisen ja jatko-opintoihin sijoittumisen tarkasteluvuoden lopussa. Työlliset opiskelijat lasketaan työllisiin, pl. ylioppilaisissa, jossa ne on eroteltu omaksi kohdaksi.

⁸Vuoden 2007 muutos aiheutuu työvoimapolitiittisen koulutuksen määrän kasvusta.

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden keski-ikä (mediaani)⁹						
	2006	2007	2008	2009 arvio	2010 arvio	2011 arvio
Ammattikorkeakoulututkinto	25,2	25,1	25,1	24,9	24,8	24,6
Ylempi korkeakoulututkinto	27,4	27,5	28,6	27,1	27,0	26,8

Tavoiteajan kuluessa valmistuneiden osuus (%) aloittaneista¹⁰							
	2005 toteut uma	2006 toteut uma	2007 toteut uma	2008 toteut uma	2009 arvio	2010 arvio	2011 arvio
Lukiokoulutus (3 vuotta)	84,3	86,1	86,2	86,2	86,3	86,5	86,5
Ammatillinen perustutkinto (3 vuotta)	57,0	56,6	58,3	60,0	60,5	61,5	62,5
Ammattikorkeakoulututkinto (5 vuotta)	58,6	61,3	59,8	59,8	62,0	64,0	66,0
Alempi ja ylempi korkeakoulututkinto (7 vuotta)			49,2	56,0	55,0	60,0	64,0

Yliopistoja ja ammattikorkeakouluja kehitetään edelleen duaalimallin pohjalta, joka perustuu toisistaan poikkeaviin tutkintoihin ja tehtäviin. Korkeakoulujen rakenteita kehitetään vuonna 2010 valmistuvan rakenteellisen kehittämisen toimenpideohjelman pohjalta. Tavoitteena on kansainvälisen huippuosaamisen lisääminen sekä osaamistasoltaan vahvemmat ja vaikuttavammat korkeakouluyksiköt.

Tavoitteena on, että

- opetuksen ja tutkimuksen laatu ja vaikuttavuus vahvistuvat
- korkeakoulujen opetus- ja tutkimushenkilöstön sekä opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus lisääntyy ja
- korkeakoulujen tuloksellisuus paranee.

⁹Lähde: Tilastokeskus. Ammattikorkeakoulujen osalta nuorten koulutus.

¹⁰Lähde: Tilastokeskus. Mukana vain opetushallinnon alainen koulutus. Ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta eikä oppisopimuskoulutusta. Tarkoittaa alemmissa ja ylemmissä korkeakoulututkinnoissa tavoitetutkinnon suorittaneiden osuutta, ylin tutkinto, johon uusi opiskelija on saanut tutkinnon suorittamisoikeuden.

Korkeakoulujen toiminnan tuloksellisuus ja opiskelijoiden liikkuvuus

	2007	2008	2009 arvio ¹¹	2010 arvio ¹²	2011 arvio
Tieteelliset julkaisut/opetus- ja tutkimushenkilökunta (yo)	1,90	1,89	2,00	2,10	2,15
Tohtorintutkinnot/professorit (yo)	0,67	0,67	0,72	0,72	0,73
Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat (yo)	5 897	6 195	6 800	7 200	8 200
Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat (amk)	5 299	6 294	6 700	7 000	7 500

Pätevän ja osaavan opetushenkilöstön saatavuus tulee varmistaa. Tässä tarkoituksessa huolehditaan opettajankoulutuksen riittävydestä ja parannetaan opettajien työolosuhteita. Opettajien mahdollisuuksia jatkuvaan osaamisen kehittämiseen parannetaan Osaava-ohjelmalla.

Tavoitteena on, että

- opettajien kelpoisuustilanne ja opettajien täydennyskoulutusmahdollisuudet paranevat ja
- halukkuus hakeutua opettajankoulutukseen säilyy niin, että hakijoita luokanopettajakoulutukseen on vuosittain vähintään 5 000.

Opettajien kelpoisuus¹³

	2005	2008	2009 arvio	2010 arvio	2011 arvio
Yleissiv. koulutuksen opettajista kelpoisia, %	88	88	89	90	90
Amm. peruskoulutuksen opettajista kelpoisia %	76	75,2	78	79	79

Asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan myös sukupuolen mukaan.

Opetustoimen henkilöstön osallistuminen täydennyskoulutukseen	2008 ¹⁴	2009 arvio	2010 arvio	2011 arvio
Perusopetus ja lukiokoulutus	21 550	21 000	33 700	34 000
Ammatillinen ja ammatillinen aikuiskoulutus	4 540	4 500	5 900	6 000
Vapaa sivistystyö	680	640	900	950

¹¹2009 tohtorintutkinnot/professori toteuma, muut arvioita.

¹²Vuoden 2010 luvut ovat kansainvälistymisen osalta vuosien 2010—2012 keskimääräisiä tavoitteita ja tunnuslukujen osalta tavoitetta vuoteen 2012.

¹³Päätoimiset opettajat

¹⁴Opetushallituksen ja lääninhallitusten /aluehallintovirastojen järjestämä täydennyskoulutus.

Opiskelijat ja tutkinnot¹⁵

	2006	2007	2008	2009 arvio	2010 arvio	2011 arvio
Esiopetus						
— opiskelijamäärä	57 930	57 510	56 880	57 800	58 000	58 000
Perusopetus						
— uudet opiskelijat	58 000	57 650	57 030	56 700	57 700	57 500
— päättötodistuksen saaneet	65 790	65 570	66 810	65 700	65 000	64 000
— opiskelijamäärä	568 720	560 610	551 710	545 000	526 000	521 000
Lukiokoulutus						
— uudet opiskelijat	39 400	38 520	38 500	38 500	38 000	38 000
— suoritettut ylioppilastutkinnot ¹⁶	32 790	33 100	32 600	33 000	33 000	33 000
— opiskelijamäärä	114 140	112 390	111 300	109 700	110 000	110 000
Ammatillinen peruskoulutus¹⁷						
— uudet opiskelijat	64 710	67 710	68 400	71 300	69 500	69 500
— suoritettut tutkinnot	37 280	38 860	39 110	40 500	42 000	43 500
— opiskelijamäärä ¹⁸	150 450	156 860	161 760	164 170	163 950	164 230
Ammatillinen lisäkoulutus¹⁹						
— uudet opiskelijat	31 000	33 500	32 500	34 300	34 450	34 450
— suoritettut tutkinnot	16 170	18 100	17 700	18 500	18 520	18 900
— opiskelijamäärä						
oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa	33 840	35 000	34 000	35 840	36 000	36 000
— opiskelijamäärä						
oppisopimuskoulutuksessa	22 150	24 500	27 231	27 200	27 300	27 300
Ammattikorkeakoulun perustutkinnot						
— aloittaneet	32 370	32 120	32 590	33 500	34 500	34 963
— suoritettut tutkinnot	20 767	20 570	20 951	20 044	21 800	22 000
— opiskelijamäärä	115 760	114 730	113 390	115 828	115 400	115 400
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot						
— aloittaneet	1 380	1 770	1 990	2 300	2 400	2 400
— suoritettut tutkinnot	150	362	681	941	1 798	2 000
— opiskelijamäärä	2 070	3 300	4 380	5 366	5 540	5 600
Yliopiston perustutkinnot²⁰						
— uudet opiskelijat	20 150	19 648	19 643	20 169	19 600	19 600
— suoritettut alemmat korkeakoulututkinnot	3 814	5 879	13 876	10 535	12 000	13 000
— suoritettut ylemmät korkeakoulututkinnot	13 128	13 884	21 825	10 535	14 900	14 900
— opiskelijamäärä	152 165	152 196	140 558	145 033	145 000	145 000
Yliopiston tohtorintutkinnot	1 409	1 526	1 527	1 642	1 600	1 600

¹⁵Opetushallinnon alainen koulutus. Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen uusia opiskelijoita, perusopetuksen päättötodistuksen saaneita ja ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen tutkinnon suorittaneita sekä ulkomaalaisia opiskelijoita koskevat luvut ovat vuoden 2009 osalta arvioita. Esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen, oppisopimuskoulutuksena järjestetyn perus- ja lisäkoulutuksen opiskelijamäärät ovat valtiosuusjärjestelmän mukaisia opiskelijamääriä.

¹⁶Ei sisällä IB-lukioiden eikä Reifeprüfung-tutkintoja.

¹⁷Sisältää ammatilliseen perustutkintoon johtavan oppilaitosmuotoisen ja oppisopimusmuotoisen koulutuksen sekä opetussuunnitelmaperusteisena että näyttötutkintoon valmistavana koulutuksena.

¹⁸Sisältää myös muun kuin tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijat.

¹⁹Uudet opiskelijat ja suoritettut tutkinnot sisältävät ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavan oppilaitosmuotoisen ja oppisopimusmuotoisen koulutuksen.

²⁰Sisältää alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat ja tutkinnot.

Taide- ja kulttuuripolitiikka

Taide ja kulttuuri edistävät väestön hyvinvointia ja elämänlaatua sekä vahvistavat kulttuurista pääomaa. Vahvistamalla kulttuurin perustaa, luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä, kansalaisten kulttuoriosallistumisen mahdollisuuksia ja kulttuurin taloutta edistetään sivistystä, luovuutta, osaamista ja innovatiivisuutta, alueiden elinvoimaisuutta sekä työllisyyden ja kansantalouden kehitystä.

Keskeiset kulttuuripolitiikan alueet ovat taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeus- ja audiovisuaalinen politiikka. Kulttuuripolitiikan keinoin edistetään myös eri hallinnonaloja läpäisevien kehittämistehtävien, kuten kestävän kehityksen, arkkitehtuuripolitiikan, luovuus- ja innovaatiopolitiikan, alueiden kehittämisselityksen, lapsi- ja nuorisopolitiikan sekä terveys- ja hyvinvointipolitiikan toimeenpanoa, sekä huolehditaan maahanmuuttajien ja muiden eri väestöryhmien kulttuurisista tarpeista.

Kulttuuripolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat:

1. Kulttuurin perustan vahvistaminen

Kulttuurin perustaa vahvistetaan edistämällä kulttuurin ja tiedon saatavuutta, kulttuuriperinnön ja -ympäristöjen säilymistä, taide-, kulttuuriperintö- ja mediakasvatusta sekä kansallisen, alueellisen ja paikallisen taide- ja kulttuurihallinnon toimivuutta ja kulttuurin kansainvälistymistä ottaen huomioon toimintaympäristön globaalit, teknologiset ja kestävän kehityksen haasteet.

2. Luovan työn tekijöiden toimintaedellytysten parantaminen

Luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä parannetaan kehittämällä taiteen ja kulttuurin tukijärjestelmää, monipuolistamalla taiteilijoiden toimeentulomahdollisuuksia, kehittämällä toimivaa tekijänoikeusjärjestelmää sekä vahvistamalla kulttuuri- ja luovien alojen yrittäjyyden edellytyksiä.

3. Kaikkien väestöryhmien kulttuuriin osallistumismahdollisuuksien tukeminen

Kaikkien väestö- ja kansalaisryhmien kulttuoriosallistumisen mahdollisuuksia vahvistetaan parantamalla paikallisesti ja alueellisesti kulttuuripalveluiden ja kulttuuriperinnön saatavuutta ja saavutettavuutta sekä edistämällä kulttuurisen moninaisuuden kehitystä.

4. Kulttuurin talouden ja luovan talouden vahvistaminen.

Kulttuurin taloutta ja luovan talouden kehitysedellytyksiä vahvistetaan kehittämällä ja laajentamalla kulttuurin rahoituspohjaa, tukemalla kulttuurivientiä sekä parantamalla tekijänoikeuksien hyödyntämistä.

Taiteen ja kulttuurin tunnuslukuja

	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
<i>Kulttuurisen perustan vahvistaminen</i>			
Valtion (OKM:n hallinnonala) tuki taiteelle, milj. euroa	430,3	483,5	420,0
Valtionosuuden piirissä olevien teattereiden toteutuneet:			
— henkilötöyvuodet	2 760	2 770	2 790
— esitysten määrä	11 754	11 534	11 800
Valtionosuuden piirissä olevien orkestereiden toteutuneet:			
— henkilötöyvuodet	1 156	1 160	1 165
— konserttien määrä	1 639	1 716	1 790
Suomen Kansallisopperan			

— kuukausipalkkaisen henkilöstön määrä	546	544	550
— esitysten määrä	289	317	339
Suomen Kansallisteatterin			
— henkilöstön määrä	335	333	330
— esitysten määrä	701	724	750
— EU:n Kulttuuri-ohjelmasta tukea saaneet yhteistyöhankkeet, joissa mukana suomalaistoimijoita pää- tai yhteisjärjestäjinä	19	17	17
— OKM:n tukemat kulttuuriviennin ja -vaihdon hankkeet	101	143	155
— Museoille myönnetyt henkilötyövuodet	1 158		
— Pää- ja sivukirjastojen määrä	833	815	815
— Vähälevikkisen laatukirjallisuuden ostotuella hankittujen kirjojen osuus yleisten kirjastojen kirjahankinnoista, %	2,6	2,6	2,6
— Myönnettyjen valtiontukuiden määrä, 1 000 euroa	251 078	1 159 694	250 000
<i>Luovan työn tekijät</i>			
— Taiteilijoille myönnetyt apurahat ja avustukset, 1 000 euroa ²¹	17 886	18 486	..
— Uusien vuosiapurahan saajien/hakijoiden määrä	232/2 019	277/1 979	..
— Uusien vuosiapurahan saajien määrä hakijoiden määrästä %	11	14	..
— Kulttuurialan työllisten osuus kaikista työllisistä %	4,28	..	4,25
— Taidealan ammattien työttömien työnhakijoiden määrä	3 275	4 270	..
— Taiteilijaeläkkeiden kokonaismäärä (31.12.)	1 038	1 049	1 047
— Uusien taiteilijaeläkkeiden saajien määrä suhteessa hakijoiden määrään, %	8,55	8,88	7,51
— Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin partnereiden määrä	197	113	120
<i>Kulttuuri ja kansalaiset</i>			
— Valtionosuuden piirissä olevien teattereiden kävijät, 1 000 henk.	2 473	2 419	2 480
— Valtion tuki/kävijä €	17	20	20
— Suomen Kansallisteatterin yleisökontaktit, 1 000 henk.	171	162	190
— Valtion tuki/yleisökontakti €	56	61	52
— Valtionosuuden piirissä olevien orkestereiden kuulijat, 1 000 henk.	714	639	640
— Valtion tuki/kuulija €	56	80	79
— Suomen Kansallisopperan yleisökontaktit, 1 000 henk.	268	252	250
— Valtion tuki/yleisökontakti €	124	136	152
— Museoiden kävijät valtionosuuden piirissä ja muissa päätoimisesti hoidetuissa museoissa, 1 000 henk.	5 178	5 143	5 143
— Valtion tuki/kävijä €			
— Kotimaisten elokuvien teatteriensi-illat	15	20	20
— Kotimaisten elokuvien katsojat elokuvateattereissa, 1 000 henk.	1 586	990	1 600
— Yleisten kirjastojen kokonaislainaus, 1 000 kpl	99 260	98 827	99 000
— Fyysiset kirjastokäynnit, 1 000 kpl	55 611	54 344	55 000
— Kirjastojen verkkokäynnit, 1 000 kpl	45 957	51 572	53 000
— Kulttuuritapahtumissa käynnit, 1 000 henk.	1 920	1 870	1 900
<i>Kulttuuri ja talous</i>			
— Kulttuurin %-osuus arvonlisäyksestä	3,19		3,30
— Luovien alojen yritystoiminnan valtakunnallisiin hankkeisiin osallistuneiden henkilöiden/yritysten määrä	84/45	846/223	550/220
— Kulttuurin yksityinen kulutus, 1 000 euroa	66 450		70 000
— Valtion tuki kulttuuritapahtumien kokonaistuloista % ²²	9	9	9

²¹Yksityishenkilöille ja työryhmille, ei yhteisöille, myönnetty tuki. Mukana ei ole taiteilijaprofessorien ja läänintaiteilijoiden palkkoja eikä taiteen palkintoja.

²²Finland Festivals ry:n jäsenfestivaalit

Liikuntapolitiikka

Liikuntapolitiikan tavoitteena on edistää liikunnallista elämäntapaa, vahvistaa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tukea eettisesti kestävästä kilpa- ja huippu-urheilusta.

Liikuntapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat:

1. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Riittämättömästi liikkuvia kansalaisia aktivoidaan terveyttä ja toimintakykyä edistävään, elämänkaaren mittaiseen säännölliseen liikkumiseen. Painopisteenä ovat lapset ja nuoret, huonokuntoiset, ylipainoiset miehet ja erityistarpeita vaativat henkilöt. Yhdyskuntasuunnittelun tueksi tuotetaan tietoa liikuntaa suosivista yhdyskuntarakenteista ja arkiympäristöistä. Yhteisessä ja kaikille avoimessa liikuntakulttuurissa otetaan huomioon erityistarpeita vaativat väestöryhmät. Tavoitteita toteutetaan terveyttä edistävän liikunnan ohjelmilla sekä tukemalla liikunta- ja muiden järjestöjen toimintaa ja laajoja väestöryhmiä palvelevien liikuntapaikkojen rakentamista. Liikuntatutkimusta kohdennetaan tuottamaan tietoa väestön liikuntakäyttäytymisestä ja liikkumattomuutta määrittävistä tekijöistä.

2. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen

Luodaan edellytyksiä paikallistasoisen toiminnan kehittämiseksi suuntaamalla tukea liikuntaseurojen toimintaan sekä paikallistasoiseen yhteistoimintaan. Kehitetään koulutus- ja ohjaustoiminnan laatua lasten ja nuorten, harraste- ja terveysliikunnan sekä kilpa- ja huippu-urheilun toiminnoissa. Maahanmuuttajien inklusiota ja kotoutumista edistetään liikunnan avulla.

3. Eettisesti ja yhteiskuntavastuullisesti toimivan huippu-urheilun tukeminen

Parannetaan tavoitteellisen huippu-urheilun toimintaedellytyksiä. Tuetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan valmentajien osaamista ja urheilijoiden valmentautumismahdollisuuksia, vammaishuippu-urheilun integroitumista sekä urheilun kansainvälisten tapahtumien hakua ja järjestämistä. Luodaan edellytyksiä antidopingtoiminnan tehostamiselle sekä urheilijoiden kouluttautumiselle ammattiin.

Liikunnan tunnuslukuja

	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
<i>Liikunnallisen elämäntavan edistäminen</i>			
Vapaa-ajan liikuntaa harrastavat (väh. 2 krt/vko) 15—64 - vuotiaat, % ²³			
— miehet	67	66	69
— naiset	73	72	75
<i>Vapaa-ajan liikuntaa harrastavat (väh. 4 krt/vko) 15—64 - vuotiaat, %²⁴</i>			
— miehet	29	31	35
— naiset	34	32	35

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen²⁵

²³Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus 2010, arvio 2011 OKM (liikuntaa vähintään 30 minuutin ajan, niin että ainakin lievästi hengästyy ja hikoilee).

²⁴Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus 2010, arvio 2011 OKM

²⁵Lähde: Kansallinen liikuntatutkimus 2010

— Liikunnan kansalaistoimintaan osallistuvat, milj.	1,1	1,1	1,1
— Lasten ja nuorten (6—18 -v.) osallistuminen seuratoimintaan			
— määrä	430 000	424 000	424 000
— josta poikia		234 000	234 000
— josta tyttöjä		190 000	190 000
— % osuus kansalaistoimintaan osallistuvista	43	43	43
<i>Eettisesti ja yhteiskuntavastuullisesti toimivan huippu-urheilun tukeminen</i>			
Urheilija-apurahat	95	95	125

Nuorisotyö ja -politiikka

Nuorisotyön ja -politiikan tavoitteet sijoittuvat kolmelle tulosalueelle: nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistäminen, nuorten sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen. Hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2007—2011 toimeenpanoa jatketaan ja annetaan eduskunnalle selonteko sekä valmistellaan uusi ohjelma toimintakaudelle 2012—2015.

Nuorisopolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat:

1. Nuorten aktiivisen kansalaisuuden tukeminen

Nuorten aktiivisen kansalaisuuden tavoitteena on kehittää nuorten tavoitteellista toimintaa yhteiskunnassa. Aktiivista kansalaisuutta edistetään luomalla edellytyksiä jokaiselle nuorelle omaan harrastukseen, yhteisön jäsenyyteen ja yhteiskuntaan vaikuttamiseen. Nuorten osallistumis-, vaikuttamis- ja kuulemisjärjestelmiä kehitetään. Tavoitteena on mahdollistaa nuorten aktiivinen osallistuminen ja vaikuttaminen yhteiskunnan asioihin nuorten uudet toimintatavat ja yhteisöt huomioon ottaen, mikä saattaa lisätä myös nuorten äänestysaktiivisuutta.

2. Nuorten sosiaalinen vahvistaminen

Tuetaan nuorisolain muutosten edellyttämän monialaisen viranomaisyhteistyörakenteen käyttöönottoa kunnissa sekä etsivän nuorisotyön laajentamista koko maata kattavaksi. Nuorille suunnataan elämäntaitoja parantavia toimenpiteitä. Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on nuorten arjen- ja työelämävalmiuksien vahvistaminen sekä nuorisotyöttömyyden vähentäminen. Pajatoiminnan teho lisääntyy etsivän nuorisotyön avulla. Ehkäisevällä päihde- ja huumetyöllä vähennetään nuorten huumeiden ja alkoholin käyttöä ja kokeilua.

3. Nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen

Nuorten kasvu- ja elinoloja parannetaan tehostamalla valtioneuvoston nuoriin kohdistuvaa sukupolvipolitiikkaa tavoitteena nuorten elinolojen saattaminen samalle tasolle muiden väestöryhmien kanssa. Huolehditaan vuonna 2007 valmistuneen valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpanosta, seurannasta ja arvioinnista. Seurataan lasten ja nuorten elinoloja vuonna 2010 käyttöön otettujen uusien elinoloindikaattorien avulla.

Nuorisotyön ja -politiikan tunnuslukuja

	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
<i>Nuorten aktiivisen kansalaisuuden tukeminen</i>			
Nuorten aktiivinen kansalaisuus			
— Nuorisotoimialan tuetut järjestöt (lkm)	105	115	120
— Jäseniä järjestöissä (hlöä)	850 000	815 000	820 000
<i>Nuorten sosiaalinen vahvistaminen</i>			
Nuorten työpajatoiminta			
— Pajat, lkm	210	210	210
— Nuoret pajoissa, lkm/vuosi	8 081	11 304	11 000
— Koulutukseen, työhön tai muuhun ohjattuun toimintaan sijoittuneet, %	70	76	75
— Nuorisotyöttömät, lkm	22 550	34 700	30 000
<i>Nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen</i>			
Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut			
— Kuntia palvelujen piirissä (lkm)	240	217 ²⁶	250
— Nuoret palvelujen piirissä (%)	75	82	90

Kirkollisasiat

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluvat evankelis-luterilainen kirkko, ortodoksinen kirkkokunta sekä muut uskonnolliset yhdyskunnat. Lisäksi toimialaan kuuluu hautaustoimen yleinen järjestäminen, jossa lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on turvata suotuisat toimintaedellytykset evankelis-luterilaiselle kirkolle, ortodoksiselle kirkkokunnalle ja muille uskonnollisille yhdyskunnille ja edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista.

Kansainvälinen yhteistyö

Vahvistetaan suomalaisen koulutuksen ja osaamisen vientiä hyödyntämällä olemassa olevaa kansainvälistä kiinnostusta sekä suomalaisten koulutuksen järjestäjien ja muiden toimijoiden korkeaa osaamista.

Vaikutetaan Euroopan unionissa sekä kansainvälisissä järjestöissä Suomen tavoitteiden edistämiseen koulutus- ja tutkimuspolitiikkaa, kulttuuri-, audiovisuaali-, liikunta- sekä nuorisopolitiikkaa koskevissa asioissa.

Valtionosuusmäärärahat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)

Mom.	Toimintamuoto	2009	2010	2011	Muutos 10—11
29.10.30	Yleissivistävä koulutus	685 500	740 671	799 479	58 808
29.10.34	Koulurakentaminen	55 700	55 700	53 200	-2 500
29.20.30	Ammatillinen koulutus	624 809	653 673	687 496	33 823
29.30.30	Vapaa sivistystyö	157 569	163 009	168 065	5 056
29.30.31	Ammatillinen lisäkoulutus	135 461	147 240	150 267	3 027
29.30.32	Oppisopimuskoulutus	126 237	135 151	140 597	5 446
29.30.51	Ammatilliset erikoisoppilaitokset	19 684	20 195	20 539	344
29.40.30	Ammattikorkeakoulut	390 472	403 546	412 551	9 005
29.80.30	Kirjastot	3 832	4 421	4 474	53

²⁶Kuntien rakennemuutoksesta johtuen kuntien määrä supistui huomattavasti 1.1.2009 lähtien.

29.80.31 ja 52	Teatterit ja orkesterit	67 938	78 866	80 182	1 316
29.80.32 ja 52	Museot	30 875	37 642	38 278	636
29.80.33	Kuntien kulttuuritoiminta	106	106	106	0
29.80.34	Kirjastorakentaminen	5 400	6 000	5 000	-1 000
29.90.50 ja 52	Liikunnan koulutuskeskukset	16 183	16 599	17 169	570
29.90.50	Kuntien liikuntatoimi	18 794	18 886	18 974	88
29.91.50	Kuntien nuorisotyö	7 539	7 815	8 091	276
Yhteensä		2 346 099	2 489 520	2 604 468	114 948
Arvio valtionosuuksien jakautumisesta					
Kunnat ja kuntayhtymät (42,5 %)		997 092	1 058 046	1 106 899	48 853
* Kunnat		-378 895	-402 057	-420 622	-18 564
* Kuntayhtymät		1 375 987	1 460 103	1 527 520	67 417
Yksityiset (57,5 %)		1 349 007	1 431 474	1 497 569	66 095

Vuoden 2011 valtionosuusprosentti on opetustoimessa 41,89.

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot

Arpajaislain (1047/2001) mukaisesti raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuotto käytetään urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämiseen. Veikkausvoittovarot muodostavat keskeisen rahoituslähteen tieteen, taiteen, liikunnan ja nuorisotyön sektoreilla. Arpajaislain mukaan em. pelejä toimeenpanevan rahapeliyhteisön asianomaisen tilikauden voittoa sekä voittovaroista myönnettävistä lainoista kertyviä kuoletuksia ja korkoja vastaavaksi arvioitu määräraha otetaan vuosittain valtion talousarvioon.

Veikkaus Oy:n varsinainen tuottoarvio vuodelle 2011 on 469,6 milj. euroa eli 1,5 % enemmän vuoden 2010 talousarvioon verrattuna. Varsinaisen tuottoarvion lisäksi Veikkaus Oy:n jakamattomien voittovarojen rahastoa puretaan yhteensä 16,2 milj. euroa, jolloin veikkausvoittovaroja on käytettävissä yhteensä 485,8 milj. euroa. Tuottoarvio on kohdennettu edunsaajille jakosuhteellain mukaisessa suhteessa.

Voittovaroista ehdotetaan myönnettäväksi momentilta 29.40.53 tieteen tukemiseen 94,5 milj. euroa, momentilta 29.80.52 taiteen tukemiseen 207,8 milj. euroa, momentilta 29.90.50 liikunnan tukemiseen 134,9 milj. euroa ja momentilta 29.91.50 nuorisokasvatustyön tukemiseen 48,6 milj. euroa.

Tieteen, taiteen, liikunnan ja nuorisotyön valtionrahoituksen määräksi luvuissa 29.40, 80, 90 ja 91 vuodelle 2011 ehdotetaan 1 006,8 milj. euroa, mistä 485,8 milj. euroa eli 48,3 % myönnetään veikkausvoittovaroista.

Veikkausvoittovarot ja samoihin tarkoituksiin myönnettyt muut määrärahat, milj. euroa

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	TP	TP	TP	TP	TP	TP	TA	TAE
Kirjastojen käyttökustannusten valtionosuus	87,3	89,8	90,8	110,6	115,2	119,5	0	0
— veikk.varat	59,0	48,5	39,9	36,5	24,7	13,1	0	0
— budj.varat	28,3	41,3	50,9	74,1	90,5	106,4	0 ²⁷	0
Tiede	239,9	239,8	261,3	270,6	283,7	332,1	348,1	382,4
— veikk.varat	75,7	75,7	79,5	76,6	77,1	86,9	89,9	94,5
— budj.varat	163,8	164,1	181,8	194,0	206,6	245,2	258,2	287,9

²⁷Kirjastojen käyttökustannusten valtionosuus on siirretty vuodesta 2010 lukien rahoitettavaksi valtiovarainministeriön pääluokasta.

Taide	243,2	260,0	274,3	281,6	311,2	363,9	383,5	421,1
— veikk.varat	128,6	136,8	150,4	152,3	164,5	191,3	197,9	207,8
— budj.varat	114,6	123,2	123,9	129,3	146,7	172,6	185,6	213,3
Liikunta	90,0	93,1	99,1	101,4	106,7	127,6	130,3	137,0
— veikk.varat	88,1	90,0	97,8	100,1	104,0	124,3	128,5	134,9
— budj.varat	1,9	3,1	1,3	1,3	2,7	3,3	1,8	2,1
Nuoriso	30,8	34,3	39,9	42,7	47,0	55,6	59,2	66,5
— veikk.varat	28,6	31,5	35,2	36,0	37,4	44,7	46,2	48,6
— budj.varat	2,2	2,8	4,7	6,7	9,6	10,9	13,0	17,9
Veikkausvoittovarot yhteensä ilman kirjastoa	351,4	334,0	362,9	365,0	383,2	447,2	462,7	485,8
Veikkausvoittovarot yhteensä	380,0	382,5	402,8	401,5	407,9	460,3	462,7	485,8

Eräisiin käyttötarkoituksiin varatut määrärahat veikkausvoittovaroista ja muilta talousarvion momenteilta (euroa)

	Veikkaus-voittovarot	Yleiset budjettivarat	Yhteensä
Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toimintamenot	2 712 000	2 469 000	5 181 000
Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat	59 030 000	235 164 000	294 194 000
Valtionosuus ja -avustus teattereille ja orkestereille	37 998 000	42 184 000	80 182 000
Valtionosuus ja -avustus museoille	18 162 000	20 116 000	38 278 000
Liikunnan koulutuskeskukset	19 170 000	2 113 000	21 283 000
Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja etsivä nuorisotyö	1 470 000	16 900 000	18 370 000

Hallinnonalan tietohallinto

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tietohallintostrategian 2006—2015 toteuttamista jatketaan. Tietohallintostrategian linjausten mukaisesti opetuksen, tutkimuksen ja kulttuurin yhteistä tietopohjaa vahvistetaan ja uudet palvelut toteutetaan sähköisinä. Hallinnonalalla siirrytään kaikessa hallinnon sisäisessä ja virastojen välisessä toiminnassa yksinomaan sähköiseen asiointiin ja sähköiseen hallintoon. Tietohallinnon kustannustehokkuutta parannetaan edelleen. Keskeisiä keinoja ovat yhteisten palvelujen ja muiden resurssien käytön lisääminen ja yhteistyö hankintojen toteuttamisessa.

Tietohallintostrategian mukaisia hankkeita vuonna 2011 ovat asianhallinnan perustoiminnallisuuden laajentaminen ja sen yhteyteen liitetyt tulosohjaus ja tulosjohtamisen prosessit.

Tuottavuuden parantaminen

Julkisen sektorin tuottavuuden lisääminen on osa hallitusohjelmaan kirjattua hallituksen talouspoliittista strategiaa. Tuottavuusohjelman toimenpiteitä selvitetään yksityiskohtaisemmin asianomaisten lukujen yhteydessä. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toteutetaan tuottavuustoimia, joiden yhteenlaskettu henkilöstötarvetta vähentävä vaikutus vuonna 2011 on noin 49 henkilötyövuotta.

**Tuottavuusohjelman mukaiset henkilötyövuosivähennykset
opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla vuonna 2011**

Opetus- ja kulttuuriministeriö	-6,0
Opetushallitus	-12,4
Valtion yleissivistävät oppilaitokset	-0,8
Valtion ammatilliset oppilaitokset	-0,6
Suomen Akatemia	-4,0
Arkistolaitos	-3,0
Kotimaisten kielten tutkimuskeskus	-2,4
Varastokirjasto	-0,6
Valtion taidemuseo	-3,6
Museovirasto	-10,0
Näkövammaisten kirjasto	-4,0
Kansallinen audiovisuaalinen arkisto	-2,0
Yhteensä	-49,4

Yliopistojen ja harjoittelukoulujen tehokkuus- ja tuottavuustavoitteet on sisällytetty yliopistojen rahoitusperusteisiin ja talousohjaukseen 266,2 henkilötyövuotta vastaavana määrärahavähennyksenä. Henkilötyövuosien määrää ei säädellä yliopistoissa valtion talousarvion kautta.

Toiminnassa otetaan lisäksi huomioon valtioneuvoston 4.2.2010 tekemä periaatepäätös toimintamenosäästöjen aikaansaamisesta.

Talousarvioesitykseen liittyvät sukupuolivaikutukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan määrärahoista yli puolet on siirtomenoja, joiden vaikutukset sukupuolten asemaan riippuvat rahoituksen saajien päätöksistä.

Naisten ja miesten koulutustaso eroaa nuorissa ikäryhmissä varsin huomattavasti naisten eduksi. Perusopetuksen suorittamatta jättäminen, pelkän perusopetuksen varaan jääminen sekä ammatillisen tai korkeakoulutuksen keskeyttäminen on tyypillistä erityisesti poikaoppilaille ja miesopiskelijoille. Perusopetuksen laadun parantamisen, joustavan perusopetuksen käytäntöjen, ammatilliseen koulutukseen valmistavan koulutuksen kehittämisen (ammattistartin) ja ammatillisen koulutuksen lisättyjen opiskelijapaikkojen arvioidaan pidemmällä aikavälillä pienentävän erityisesti ilman ammatillista koulutusta jäävien osuutta väestöstä ja siltä osin sukupuolten koulutustasoeroja.

Tyttöjen ja poikien segregoituneet opiskeluvalinnat pitävät yllä työelämän segregaatiota. Jatketaan toimia, joilla vaikutetaan tyttöjen ja poikien opiskeluvalintoihin.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan toiminnot suuntautuvat lähtökohtaisesti sukupuolineutraalisti. Toisaalta esimerkiksi liikuntatoimen valtioneuvoston politiikan lähtökohtana on liikuntalain mukainen tasa-arvon edistäminen, ja tämä otetaan huomioon avustuskriteereissä. Erityisenä painopisteenä liikuntatoimessa on sukupuolinäkökulman huomioonottaminen valmentaja- ja ohjaajakoulutuksen kehittämisessä. Nuorisotyössä rahoitusta voidaan tarvittaessa suunnata eriytetysti tyttöjä ja poikia koskeviin hankkeisiin. Monikulttuurisuuden lisääntyessä eriytetyn toiminnan tarve tulee kasvamaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa tilastoinnin ja tutkimusten avulla hallinnonalaansa toimintojen sukupuolivaikutuksia ja ottaa nämä huomioon talousarviota laadittaessa.

Hallinnonalan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
29.10.34	<i>Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— yleissivistävän koulutuksen perustamishankevaltuus	86,50	36,00
	— laajuuksien vahvistamisvaltuus	55,00	
29.30.52	<i>Valtionavustus vapaan sivistystyön perustamiskustannuksiin</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— perustamishankevaltuus	1,00	
	— laajuuksien vahvistamisvaltuus	1,50	
29.40	Korkeakouluopetus ja tutkimus		
	— Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	361,46	315,04
29.80.34	<i>Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— perustamishankevaltuus	5,00	4,50
	— laajuuksien vahvistamisvaltuus	3,50	
29.80.53	<i>Valtionavustus tilakustannuksiin</i> — Suomen rakennustaiteen museon ja Designmuseon peruskorjauksiin		2,50
29.80.54	<i>Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimitilainvestointeihin</i> (kiinteä määräraha)		
	— valtionavustus Svenska Teaternin peruskorjaukseen	30,00	
29.80.75	<i>Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— perusparannus- ja pienhankevaltuus	1,60	1,60

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2009–2011

	v. 2009	v. 2010	v. 2011	Muutos 2010—2011	
	tilinpäätös 1000 €	varsinainen talousarvio 1000 €	esitys 1000 €	1000 €	%
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	243 441	118 347	123 452	5 105	4
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 590	25 943	25 838	- 105	- 0
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 639	21 517	24 764	3 247	15
03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 773	8 759	8 832	73	1
04. Koulutuksen ja korkeakoulujen arviointi (siirtomääräraha 2 v)	—	2 289	2 289	—	—
20. Koulutuksen tietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)	—	—	3 350	3 350	0
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	4 061	4 511	5 111	600	13
22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	14 563	15 313	17 063	1 750	11
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	160 197	30 800	30 800	—	—
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	585	585	585	—	—
51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	2 524	2 547	2 620	73	3
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	1 968	2 083	2 200	117	6
(88.) Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v)	1 540	4 000	—	- 4 000	- 100

	v. 2009 tilinpäätös 1000 €	v. 2010 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2011 esitys 1000 €	Muutos 2010—2011	
				1000 €	%
10. Yleissivistävä koulutus	2 139 334	855 094	912 390	57 296	7
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	55 792	46 482	45 470	- 1 012	- 2
02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2	6	6	—	—
20. Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	16 144	10 889	12 889	2 000	18
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	2 001 350	740 671	799 479	58 808	8
34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	64 700	55 700	53 200	- 2 500	- 4
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	1 346	1 346	1 346	—	—
20. Ammatillinen koulutus	636 462	666 363	700 234	33 871	5
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 425	8 300	8 348	48	1
20. Työpaikalla tapahtuva oppiminen (siirtomääräraha 2 v)	3 026	3 026	3 026	—	—
21. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 434	1 364	1 364	—	—
30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	623 577	653 673	687 496	33 823	5
30. Aikuiskoulutus	492 317	502 958	518 565	15 607	3
20. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)	15 359	24 233	26 467	2 234	9
21. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	10 104	3 010	3 010	—	—
30. Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	156 666	163 359	168 065	4 706	3
31. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)	139 226	147 240	150 267	3 027	2
32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)	140 493	135 151	140 597	5 446	4
51. Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	19 684	20 195	20 539	344	2
52. Valtionavustus vapaan sivistystyön perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	1 000	1 000	1 000	—	—
53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	9 786	8 770	8 620	- 150	- 2
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	2 477 302	2 607 267	2 800 236	192 969	7
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	36 171	9 333	13 543	4 210	45
02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 315	20 465	19 366	- 1 099	- 5
03. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 645	2 530	2 469	- 61	- 2
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 587	1 615	1 604	- 11	- 1
(05.) Yliopistojen palvelukeskuksen	8 000	10	—	- 10	- 100

		v. 2009	v. 2010	v. 2011	Muutos 2010—2011	
		tilinpäätös	varsinainen	esitys	1000 €	%
		1000 €	talousarvio	1000 €	1000 €	%
			1000 €			
	toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)					
20.	Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	25 320	21 436	28 736	7 300	34
30.	Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	393 248	403 546	412 551	9 005	2
50.	Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 620 428	1 678 576	1 845 996	167 420	10
51.	Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)	169 941	209 099	235 164	26 065	12
52.	Erityinen valtionrahoitus Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)	—	5 500	5 607	107	2
53.	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	86 905	89 964	94 467	4 503	5
66.	Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	15 847	15 193	15 733	540	4
(87.)	Valtion rahoitus Aalto-yliopiston pääomaan (kiinteä määräraha)	45 895	100 000	—	- 100 000	- 100
88.	Valtion rahoitus Tampereen teknillisen yliopiston säätiön pääomaan (kiinteä määräraha)	50 000	50 000	25 000	- 25 000	- 50
89.	Valtion rahoitus julkisoikeudellisten yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)	—	—	100 000	100 000	0
70.	Opintotuki	869 466	890 413	939 067	48 654	5
01.	Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	685	699	683	- 16	- 2
52.	Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)	36 334	32 500	36 600	4 100	13
55.	Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	765 921	789 020	826 105	37 085	5
57.	Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	24 466	27 100	29 200	2 100	8
58.	Avustus vuokratukustannusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v)	4 494	4 494	5 261	767	17
59.	Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)	37 566	36 600	41 218	4 618	13
80.	Taide ja kulttuuri	483 499	385 453	421 097	35 644	9
01.	Taiteen edistämiskeskuksen ja taidetoimikuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 443	5 200	5 685	485	9
02.	Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	18 556	18 948	19 163	215	1
03.	Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 678	2 570	2 685	115	4
04.	Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	18 863	19 527	19 949	422	2
05.	Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 968	6 484	6 685	201	3
06.	Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 520	6 692	6 816	124	2
07.	Valtion elokuvatarkastamon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	825	616	1 385	769	125
08.	Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin	967	978	971	- 7	- 1

	v. 2009 tilinpäätös 1000 €	v. 2010 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2011 esitys 1000 €	Muutos 2010—2011	
				1000 €	%
toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)					
16. Ylimääräiset taiteilija - ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	—	—	17 500	17 500	0
30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (arviomääräraha)	106 440	4 421	4 474	53	1
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	29 952	40 868	42 184	1 316	3
32. Valtionosuudet ja -avustukset museoille (arviomääräraha)	12 468	19 480	20 116	636	3
33. Valtionavustukset kuntien ja alueiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen (arviomääräraha)	5 588	106	106	—	—
34. Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	5 400	6 000	5 000	- 1 000	- 17
(36.) Euroopan kulttuuripääkaupunki 2011 -hankkeen avustus (siirtomääräraha 2 v)	2 000	—	—	—	—
36. Valtionavustus kulttuurin kansainvälisiin suurtapahtumiin (siirtomääräraha 2 v)	—	—	2 930	2 930	0
40. Korvaus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle (arviomääräraha)	252	252	252	—	—
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	11 695	10 375	10 727	352	3
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	12 583	13 160	13 160	—	—
52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	204 433	197 922	207 828	9 906	5
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	18 000	18 634	19 329	695	4
54. Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimitilainvestointeihin (kiinteä määräraha)	3 745	3 764	3 096	- 668	- 18
55. Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	2 000	2 600	2 500	- 100	- 4
56. Kulttuuriviennin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	800	100	1 300	1 200	1 200
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	2 500	1 500	2 100	600	40
72. Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	739	739	739	—	—
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	5 080	4 500	4 400	- 100	- 2
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	4	17	17	—	—
90. Liikuntatoimi	127 631	130 361	137 066	6 705	5
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	124 300	128 521	134 953	6 432	5
52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha)	3 331	1 840	2 113	273	15
91. Nuorisotyö	55 613	61 290	66 533	5 243	9
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten	44 740	46 267	48 583	2 316	5

	v. 2009 tilinpäätös 1000 €	v. 2010 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2011 esitys 1000 €	Muutos 2010—2011	
				1000 €	%
voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)					
51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja ehkäisevä huumetyö (siirtomääräraha 2 v)	10 873	15 023	17 600	2 577	17
52. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (siirtomääräraha 2 v)	—	—	350	350	0
Yhteensä	7 525 065	6 217 546	6 618 640	401 094	6

Henkilöstön kokonaismäärä 34 631 3 564 3 515

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa osana valtioneuvostoa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Ministeriö vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan osaamisen ja luovuuden perustaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tuloksellisuutta koskevat alustavat tavoitteet:

1. Ministeriön strateginen toiminta on toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa ja ministeriön toimialaa ohjaavaa. Tiedolla johtaminen tukee ministeriön päätöksentekoa ja strategista toimintaa.
2. Lainsäädäntöprosessi on selkeästi ja suunnitelmallisesti johdettu. Lainsäädännön valmistelu on laadukasta ja asiantuntevaa.
3. Toiminnan ja talouden suunnittelussa varaudutaan talouden ja työllisyyden kehityksestä aiheutuviin vaikutuksiin. Toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.
4. Ministeriön johtaminen ja toimintatavat tukevat asetettujen tulostavoitteiden saavuttamista ja henkilöstön työhyvinvointia. Kehitetään ministeriön henkilöstöstrategian mukaisesti pitkäjänteistä ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua ja johtamista.

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 25 838 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelman palkkaus-, matka-, kokous-, koulutus- ja tiedotus- sekä muihin vastaaviin toimintamenoihin.

Selvitysosa:

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2009	2010	2011
	toteutuma	talousarvio	esitys
Bruttomenot	27 629	26 143	25 938
Bruttotulot	714	200	100
Nettomenot	26 915	25 943	25 838
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 702		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 377		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Palkkausten sopimustarkistus	225
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	84
VaEL-maksun muutos	16
Hallinnonalan tietohallinnon kehittäminen (siirto momentilta 28.40.21), kertamenon poistuminen	-800
Hallinnonalan tietohallinnon kehittäminen	356
Valtionosuustarkastuksen tehostaminen	200
Uudelleenkohdentamisen palautus	450
Toimintamenoasäästö (-1,75 %)	-460
Tuottavuustoimet (-6 htv)	-176
Yhteensä	-105

2011 talousarvio	25 838 000
2010 talousarvio	25 943 000
2009 tilinpäätös	27 590 000

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 764 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) enintään 910 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyyntin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen sekä
- 3) 290 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille jaettavaksi saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen.

Selvitysosa: Opetushallitus toimii opetustoimialan toimeenpanon, seurannan ja kehittämisen asiantuntijakeskusvirastona, joka toteuttaa toimialan opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden valmistelu-, päätös- ja toimeenpanotehtävät sekä koulutuksen tuloksellisuuden parantamiseen tähtäävän informaatio-ohjauksen ja hanketoiminnan. Opetushallitus seuraa koulutuksen järjestämistä ja koulutuksen tuloksellisuutta mm. oppimistulosten seuranta-arvioinnein sekä toteuttaa virastolle erikseen säädetyt ja määrätyt hallinto- ja palvelutehtävät. Opetushallitus tuottaa päätöksentekoa varten koulutustietoa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Opetushallitukselle seuraavat tavoitteet:

Koulutuksen normatiiviseen ohjaukseen:

- esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen käynnistäminen sekä lukiokoulutuksen yleisten tavoitteiden ja tuntijaon valmistelun tukeminen,
- ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämisen tuki sekä uusien ammatillisten perustutkintojen ja ammattikoulutukseen valmistavien koulutusten perusteiden toteutuksen ohjaus ja varmistaminen,
- ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteiden valmisteleminen ja päättäminen.

Informaatio-ohjaukseen ja hanketoimintaan:

- esi- ja perusopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, lukiokoulutuksen, ammattikoulutuksen, taiteen perusopetuksen, vapaan sivistystyön ja muun aikuiskoulutuksen sekä niiden tukipalvelujen tuloksellisuuden parantamista tukevat kehittämis-, kokeilu- ja käynnistämishankkeet,
- perusopetuksen laadun kehittämisohjelman ja hanketoiminnan toimeenpano,
- hyvien käytäntöjen, toimintamallien ja -menetelmien tuottaminen ja levittäminen yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten kanssa,
- koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista tukevan opetustoimen henkilöstön lisäkoulutuksen toimeenpano, erityisenä kohteena oppilaitosjohdon lisäkoulutus,
- työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen tuki sekä
- ammatillisen koulutuksen laatustrategian toimeenpanoon liittyvät tehtävät.

Koulutuksen järjestämiseen ja koulutuksen tuloksellisuuden parantamiseen:

- koulutuksen ja sen palvelurakenteen kehittämistä palvelevan tiedon tuottaminen, jalostaminen ja levittäminen sekä
- koulutuksen rahoitusjärjestelmän tiedonkeruun, laskennan ja raportoinnin toimeenpano,
- koulutuksen indikaattorien ja kansainvälisen tiedonvaihdon toimeenpano sekä
- perusopetuksen ja ammattikoulutuksen oppimistulosten seuranta-arviointien toteuttaminen.

Erikseen säädettyihin ja määrättyihin tehtäviin:

- koulutus- ja tutkintotoimikuntien palvelut,
- eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen ja ammattikoulutuksen opintosuoritusten siirtojärjestelmän tehtävät,
- opiskelijavalintapalvelujen uudistamisen ja yhtenäisen tieto- ja palveluarkkitehtuurin valmistelun käynnistäminen,
- opiskelijaksi hakeutuvien tiedotuksen, neuvonnan ja ohjauksen sähköisen palvelun uudistamisen kehittäminen ja valmistelu,
- määrällisten työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointi sekä osaamistarpeiden ennakointimallin kehittäminen.

Toiminnallinen tehokkuus

Opetushallituksen tuottavuuden lisäämiseksi jatketaan toimintaprosessien ja sähköisten palveluiden kehittämistä. Tuloksellisuuden seurannan tunnuslukuja ja raportointi otetaan käyttöön. Opetushallituksen maksullisen palvelutoiminnan tavoitteena on tarjota ajankohtaistietoa ja tukea opetustoimen tuloksellisuutta sekä turvata vähälevikkisen oppimateriaalin saatavuus. Tavoitteena on liiketaloudellisen toiminnan taloudellisen kannattavuuden säilyminen supistuvilla markkinoilla.

Tuotokset ja laadunhallinta

Opetushallituksen suoritteet, kpl	2007	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio	tavoite
1. Perustoiminnan tuotoksia					
Opetussuunnitelmien perusteet	4	-	7	4	2
Tutkinnon perusteet/ammattikoulutus					
— Perustutkinnot	8	28	23	32	5
— Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	41	39	33	40	40
— Perusopetuksen oppimistulosten arviointi	4	2	1	3	4
— Koulutustiedon lataukset koulutusnetistä	9,2 milj.	11,6 milj.	14,4 milj.	15,0 milj.	15,0 milj.
— Ammatillisen, lukiokoulutuksen, ammattikorkeakoulun ja yliopistojen yhteishaun hakijamäärät	353 600	285 000	297 000	307 000	307 000
— Opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutuksiin osallistuneiden määrät	23 202	24 700	26 200	27 000	27 000
2. Maksullisen palvelutoiminnan tuotokset					
Julkisoikeudelliset suoritteet					
— Opetushallinnon tutkinto	418	375	253	320	320
— Päätös korkeakoulututkinnon tunnustamisesta	554	411	563	500	500
— Valtionhallinnon kielitutkinnot	2 310	2 070	1 660	2 000	2 000
— Aikuiskoulutuksen näyttötutkintojen tutkintomaksut (kpl)	42 555	46 131	49 074	43 000	43 000
Liiketaloudelliset suoritteet					
— Koulutettavapäivät	10 268	10 442	12 199	10 000	8 000
— Aikuiskoulutuksen näyttötutkintojen järjestämisedellytysten arviointi	128	98	81	80	80
— Tilatut konsultoinnit ja arvioinnit	118	87	10	3	31
— Myydyt julkaisut ja oppimateriaalituotteet	96 400	88 573	80 963	66 500	65 000
— Ulkomaisten tutkintojen vastaavuuslausunnot	56	43	50	40	40
3. Palvelukyvyn tunnuslukuja					
— Näyttötutkintojen ja valmistavan koulutuksen järjestämisedellytysten arvioinnin käsittelyaika (kk)	4,2	4,0	3,6	5,0	5,0
— Tutkinnon tunnustamista koskevien päätösten käsittelyaika (kk)	3,0	3,2	4,0	4,0	4,0
— Maksullisten koulutusten asiakastytyväisyys (1—5)	4,2	4,2	4,2	4,1	4,1

Henkilöstövoimavarat

Toiminnan tuloksellisuutta tuetaan jatkamalla johtamisjärjestelmän kehittämistä. Tuottavuusohjelman tavoitteita toteutetaan henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Henkilöstön tehtäväkuvia ja osaamisalueita kehitetään ja uudistetaan vastaamaan viraston tehtäviä ja resursseja. Kehittämis- ja muuta toimintaa kohdennetaan nykyistä laajempiin sekä kansallisen koulutuspolitiikan kannalta vaikuttavimpiin ohjelmiin.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
Henkilötyövuodet (momentti 29.01.02)	282,9	268,1	266	254
Henkilötyövuodet (muut momentit)	23,5	18,4	25	25
Määräaikaiset koko henkilöstömäärästä %	9,3	7,2	7,5	7,5
Työtyytyväisyysindeksi	3,2	3,2	3,5	3,6
Sairaspoissaolot, työpäivää/htv	9,1	10,1	9,3	9,0
Koulutustasoindeksi	5,9	6,1	6,0	6,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009	2010	2011
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	29 109	28 317	32 064
Bruttotulot	8 225	6 800	7 300
Nettomenot	20 884	21 517	24 764
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 990		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 745		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet, vähälevikkinen oppimateriaalituotanto (1 000 euroa)

	2009	2010	2011
	toteutuma	budjetoitu	esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 335	1 000	950
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	1 518	1 950	1 860
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-183	-950	-910
Kustannusvastaavuus, %	88	51	51
Hintatuki	177	950	910
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	100	100	100

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, muut liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2009	2010	2011
	toteutuma	budjetoitu	esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	2 726	2 180	2 100
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 366	2 050	1 910
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	360	130	190
Kustannusvastaavuus, %	115	106	110

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2009 toteutuma	2010 budjetoitu	2011 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	2 710	2 400	2 430
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 478	2 400	2 430
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	232	0	0
Kustannusvastaavuus, %	109	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	132
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	64
VaEL-maksun muutos	16
Opiskelijavalintapalveluiden turvaaminen	820
eOppimateriaalin kehittäminen (koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntakehittäminen)	3 000
Toimintameno säästö (-1,75 %)	-385
Tuottavuustoimet (-12,4 htv)	-364
Muu muutos	-36
Yhteensä	3 247

2011 talousarvio	24 764 000
2010 talousarvio	21 517 000
2009 tilinpäätös	21 639 000

03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 832 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) enintään 144 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen
- 2) 1 684 000 euroa ulkomailla tapahtuvan Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen mukaan lukien ulkomaisissa yliopistoissa palvelevien yliopisto-opettajien ja muiden opetushallintoviranomaisten, yhteensä enintään 47 henkilön, palkkaukseen ja
- 3) 2 802 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin.

Momentille saa nettobudjetoida EU:n rahoittamien Elinikäisen oppimisen ohjelman ja Nuorisotoimintaohjelman sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittaman Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot.

Selvitysosa:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO (Centre for International Mobility)

- edistää kansainvälistä vuorovaikutusta suomalaisessa koulutuksessa ja työelämässä sekä kulttuuri-, nuoriso- ja kansalaistoimen alueella
- tukee toiminnallaan kansainvälisen liikkuvuuden lisäämistä ja suomalaisen koulutuksen ja kulttuurin kansainvälistä näkyvyyttä ja kilpailukykyä,
- toteuttaa apuraha- ja muita liikkuvuusohjelmia sekä vastaa Euroopan unionin koulutus-, kulttuuri- ja nuoriso-ohjelmien, Kansalaisten Eurooppa ja Management Partnership -ohjelman kansallisesta toimeenpanosta sekä pohjoismaisen Nordplus- ja Nordkurs-ohjelman toimeenpanosta,
- järjestää neuvonta- ja tietopalvelua ja markkinoi suomalaista koulutusta kansainvälisesti, painopistealueina ovat Aasia, erityisesti Kiina ja Intia, Pohjois-Amerikka sekä Venäjä,
- tukee Suomen kielen ja kulttuurin opetusta ulkomaisissa yliopistoissa,
- järjestää ulkomaisille yliopisto-opiskelijoille suomen kielen kursseja Suomessa,
- lisää tietotekniikan hyväksikäyttöä tiedotuksessa, neuvonnassa ja koulutuksessa.

Määrälliset tavoitteet

	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	arvio	tavoite
Elinikäisen oppimisen ohjelma (LLP)	17 650	19 198	18 600	19 995
— Suomesta lähteneet	11 344	12 658	11 900	13 165
— Suomeen saapuvat	6 306	6 540	6 700	6 830
EU:n nuorisotoimintaohjelmaan (YiA) osallistuvat	3 083	2 429	2 500	2 500
Kahdenvälinen ja monenkeskinen yhteistyö	1 995	1 601	2 110	2 130
— Aasia	148	113	100	120
— Pohjois-Amerikka	151	130	210	210
— Venäjä	431	411	300	300
— muu harjoitteluvaihto ja apurahat ²⁸	1 265	947	1 500	1 500
North-South-South -kehitysmääohjelma	233	295	240	250
Suomen kielen ja kulttuurin edistäminen				
— kesäkurssiapurahat ja opetusvierailut	243	199	225	225
Yhteensä	23 204	23 722	23 675	25 100

Päätösoosan kohdassa 2 tarkoitetut palkkausmenot määräytyvät soveltuvin osin ulkomailla työskentelevien Suomen kielen ja kulttuurin yliopisto-opettajien ohjesäännön mukaisesti.

²⁸Sisältää jatko-opiskelun ja kansainvälisen harjoitteluvaihdon sekä CIMOn tukemien opiskelijajärjestöjen organisoiman harjoittelijavaihdon.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009	2010	2011
	toteutuma	budjetoitu	varsinainen talousarvio
Bruttomenot	11 793	11 245	32 723
Bruttotulot	2 912	2 486	23 891
Nettomenot	8 881	8 759	8 832
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 059		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	951		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	69
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	25
VaEL maksun muutos	4
Vuokra- ja kiinteistöpalvelumenojen nousu	80
Uudelleenkohdentamisen palautus	50
Toimintameno säästö (-1,75 %)	- 155
Yhteensä	73

2011 talousarvio	8 832 000
2010 talousarvio	8 759 000
2009 tilinpäätös	8 773 000

04. Koulutuksen ja korkeakoulujen arviointi (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 289 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 915 000 euroa avustusten myöntämiseen koulutuksen arviointitoimintaan ja
- 2) korkeakoulujen arviointineuvoston toimintamenoihin.

Selvitysosa: Koulutuksen arviointineuvosto ja korkeakoulujen arviointineuvosto ovat riippumattomia asiantuntijaelimiä. Koulutuksen arviointineuvoston tehtävänä on avustaa opetus- ja kulttuuriministeriötä ja tukea koulutuksen järjestäjiä koulutuksen arviointia koskevissa asioissa. Korkeakoulujen arviointineuvoston tehtävänä on avustaa korkeakouluja ja opetus- ja kulttuuriministeriötä korkeakoulujen arvioinneissa.

Arvioinnin suuntaviivoista päätetään määräajoin laadittavassa opetus- ja kulttuuriministeriön arviointisuunnitelmassa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010	2011
	budjetoitu	esitys
Bruttomenot	2 329	2 329
Bruttotulot	40	40
Nettomenot	2 289	2 289

2011 talousarvio	2 289 000
2010 talousarvio	2 289 000

20. Koulutuksen tietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulutuksen tietojärjestelmien ja -varastojen hankkimisesta ja kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Momentti on uusi. Kehittämistoimilla tuetaan korkeakoulujen yhteisen opintohallinnon tietojärjestelmän, korkeakoulujen ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteisen johtamista ja ohjausta palvelevan tietovaraston ja koko opetushallinnon yhteisen ohjausta ja seurantaa tukevan tietovaraston toteuttamista.

2011 talousarvio	3 350 000
------------------	-----------

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 111 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) menoihin, jotka aiheutuvat osallistumisesta kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön
- 2) kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin ja
- 3) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan edellyttämiin palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen henkilöille ja yhteisöille, jotka edistävät opetus-, tiede- ja kulttuurivaihtoa sekä Suomen kulttuurin tunnetuksi tekemistä ulkomailla.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Koulutuksen ja tieteen toimialan kansainväliset hankkeet	551 000
Fullbright-stipendivaihtotoiminta	330 000
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen toimialan kansainväliset hankkeet	3 161 000
Muut kansainväliset hankkeet	1 069 000
Yhteensä	5 111 000

Määrärahalla rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan monenkeskiseen kansainväliseen yhteistyöhön, kahdenväliseen kulttuurivaihtoon, ulkosuomalaistoimintaan ja sukukansayhteistyöhön liittyvää toimintaa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Fulbright-määrärahojen lisäys	200
Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuus	300
Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuus	100
Yhteensä	600

2011 talousarvio	5 111 000
2010 talousarvio	4 511 000
2009 tilinpäätös	4 061 000

22. *Eräät käyttöoikeuskorvaukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 17 063 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen ja
- 2) enintään 3 000 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavan lainauskorvauksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määrärahasta maksetaan tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia oppilaitoksissa, yleisissä kirjastoissa ja valtionhallinnossa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä.

Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 750 000 euroa johtuen kopiointimäärän muutoksesta.

2011 talousarvio	17 063 000
2010 talousarvio	15 313 000
2009 tilinpäätös	14 563 000

29. *Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 30 800 000 euroa.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu.

2011 talousarvio	30 800 000
2010 talousarvio	30 800 000
2009 tilinpäätös	160 197 289

50. *Eräät avustukset* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 585 000 euroa.

Käyttösuunnitelma	€
1. Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	575 000
2. Paasikivi-Seura	10 000
Yhteensä	585 000

2011 talousarvio	585 000
2010 talousarvio	585 000
2009 tilinpäätös	585 000

51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 2 620 000 euroa.

Käyttösuunnitelma	€
1. Avustus Ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 153 000
2. Avustukset Suomen Merimieskirkolle, eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	267 000
— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	152 000
3. Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	200 000
Yhteensä	2 620 000

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 73 000 euroa johtuen kustannustason muutoksesta käyttösuunnitelman kohdassa 1.

2011 talousarvio	2 620 000
2010 talousarvio	2 547 000
2009 tilinpäätös	2 524 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisten monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	2010 €	2011 €
Unescon jäsenmaksu	1 410 000	1 520 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	37 000	37 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston nuorisokortin osittaispimuksesta	5 000	5 000
Suomen maksuosuus WIPOLle	82 000	82 000
Suomen maksuosuus ICCROMille	21 000	22 000
Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuvat menot	14 000	14 000
OECD/CERI jäsenmaksu	23 000	24 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES-rahastoon	293 000	302 000
Suomen maksuosuus Euroopan audiovisuaaliselle observatoriolle	24 000	23 000
Suomen maksuosuus Euroopan nykykielten keskukselle	33 000	33 000
Suomen maksuosuus WADAlle	53 000	53 000
OECD/INES jäsenmaksu	24 000	25 000
Suomen maksuosuus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevasta UNESCO:n yleissopimuksesta	20 000	20 000
Suomen maksuosuus urheilun dopinginvastaisesta UNESCO:n yleissopimuksesta	20 000	20 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston urheilua koskevasta laajennetusta osittaispimuksesta	24 000	20 000
Yhteensä	2 083 000	2 200 000

Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 117 000 euroa valuuttakurssien ja kustannustason muutoksen johdosta.

2011 talousarvio	2 200 000
2010 talousarvio	2 083 000
2009 tilinpäätös	1 968 239

(88.) *Osakehankinnat* (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2010 talousarvio	4 000 000
2009 tilinpäätös	1 540 000

10. Yleissivistävä koulutus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yleissivistävän koulutuksen (esiopetus, perusopetus, lisäopetus, lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminta) kehittämisen lähtökohtana on koulutuksen perusturvan takaaminen ja vahvistaminen kaikille asuinpaikasta, kielestä ja taloudellisesta asemasta riippumatta koko maan kattavasti. Tavoitteena on koulu- ja oppilaitosverkon toimintakyvyn, alueellisen saavutettavuuden ja vaikuttavuuden kehittäminen. Esi- ja perusopetus turvataan lähipalveluna ja lukioverkkoa sekä taiteen perusopetuksen oppilaitosverkkoa kehitetään ottaen huomioon laajempi alueellinen koulutustarve ja -tarjonta.

Toiminnan keskeinen tavoite on sivistyksellisten perusoikeuksien turvaaminen jokaiselle oppilaalle ja opiskelijalle hänen kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaan. Tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen jatkumoa sekä kehittämällä koulua lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia edistäväksi yhteisöksi. Tämä saavutetaan turvaamalla ammattitaitoinen ja laadukas opetus, riittävä ohjaus ja tukitoimet sekä turvallinen oppimisympäristö. Lasten ja nuorten luovuutta, erilaista lahjakkuutta, innovatiivisuutta ja toimintakykyä edistetään varhaiskasvatuksesta alkaen. Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus toteutetaan laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat saavuttavat jatko-opintojen edellyttämät valmiudet ja koulutuksen keskeyttäminen vähenee. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvataan kansallisilla ja kansainvälisillä arviointi- ja tutkimustuloksilla.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Suunnataan voimavaroja perusopetuksen laadun kehittämiseen. Painopisteenä on muun muassa opetusryhmien koon pienentäminen, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen ja tukitoimien, oppilaanohjauksen vahvistaminen sekä perusopetuksen vieraiden kielten tarjonnan ja valintojen monipuolistaminen. Vahvistetaan koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa ja koulun kerhotoimintaa sekä kehitetään koulun ja kodin välistä yhteistyötä.

Tuetaan tehostettua ja erityistä tukea sekä henkilötietojen käsittelyä, salassapitoa ja luovuttamista koskevien perusopetuslain säännösten toimeenpanoa. Kohdennetaan

toimenpiteitä tukemaan oppimis- ja sopeutumisvaikeuksien varhaista tunnistamista ja pedagogista arviointia sekä opetusjärjestelyiden kehittämistä. Vakiinnutetaan koulu yhteisöjen turvallisuutta edistävä koulukiusaamisen vastainen Kiva-koulu -toimenpideohjelma perusopetuksen koulujen käyttöön. Tietoverkkovälitteistä peruslukutaidon ja matematiikan oppimisvalmiuksien oppimis- ja arviointiympäristöä kehitetään edelleen. Vahvistetaan koulua lasten emotionaalisten ja sosiaalisten taitojen kehittäjänä. Kehitetään tukitoimia varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen nivelvaiheessa. Joustavan perusopetuksen (JOPO) pedagogiikkaa kehitetään osana perusopetuksen 7—9 vuosiluokkien toimintaa. Koulupudokkuutta ja toisen asteen nivelvaiheen ongelmia ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä tehostetaan. Oppilashuoltoa ja toisen asteen opiskelijahuoltoa koskevaa lainsäädäntöä kootaan opiskeluhuoltoa koskevaan lakiin.

Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä ja monipuolistamista, tieto- ja viestintäteknikan oppimista, kehitetään vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen pedagogiikkaa ja edistetään opetushenkilöstön osaamista.

Tuetaan perusopetuksen laatu kriteereiden toimeenpanoa ja kehitetään perusopetuksen laadun seurannan välineitä myös muilta osin valtakunnallisen ja paikallisen päätöksenteon tarpeisiin.

Edistetään taiteen perusopetuksen saatavuutta, monipuolisuutta ja laatua.

OECD:n PISA-tutkimuksen tulokset Suomen osalta 2000—2006 ja tavoite vuodelle 2009

	2000	2003	2006	2009 ²⁹
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	tavoite
Lukutaito	546	543	547	538—550
Matematiikka	536	544	548	538—550
Luonnontiede	538	548	563	538—550

Yleissivistävän koulutuksen oppilasmäärät vuosina 2008—2011

	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
Esiopetus ³⁰	56 650	57 800	58 000	58 000
Perusopetus	551 710	545 000	526 000	521 000
Lisäopetus	2 410	2 080	2 500	2 500
Vaikeimmin kehitysvammaiset oppilaat	1 370	1 500	1 400	1 450
Muut vammaisoppilaat	10 740	10 580	11 000	11 200
Maahanmuuttajien valmistava opetus	1 670	2 070	2 000	2 400
Joustavan perusopetuksen oppilaat (enintään)	-	1 270	1 450	1 700
Sisäoppilaitoksen oppilaat	630	590	650	650
Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukeminen (enintään)	17 100	18 100	20 000	22 000
Nuorten lukiokoulutus	103 720	102 440	105 000	105 000
Aikuisten lukiokoulutus	22 850	22 800	25 000	25 500
— josta yli 18-vuotiaat	6 360	6 050	6 500	6 500
— aikuislukioiden/-linjojen aineopiskelijoiden suorittamien lukion pakollisten ja syventävien/valinnaisten kurssien lukumäärien perusteella	1 220	1 150	1 200	1 200

²⁹Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2001, 2004, 2007 ja 2010.

³⁰Esi- ja perusopetuksen vuoden 2008 ja 2009 lukemat ovat toteuma syksyn ja edellisen syksyn keskiarvoja ja vuodesta 2010 eteenpäin toteumavuoden syksyn tietoja.

lasketut opiskelijat				
Taiteen perusopetus				
— musiikkioppilaitosten tunnit	1 509 000	1 509 000	1 653 000	1 653 000
— muun taiteen perusopetuksen tunnit	116 950	140 800	140 800	140 800
Aamu- ja iltapäivätoiminta				
— osallistuvat lapset	44 760	45 260	50 000	52 000
— ohjaustunnit	2 876 990	2 976 150	3 130 000	3 250 000

Ylioppilastutkintoon osallistuu vuonna 2011 noin 78 000 kokelasta ja heidän arvioidaan suorittavan yhteensä noin 210 000 koetta.

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 45 470 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkaus- ja eräiden muiden menojen maksamiseen,
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, valtion yleissivistävien erityiskoulujen palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen ja
- 3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu toimivat esi-, perus- ja lukio-opetuksen kouluina. Koulut kehittävät kulttuuriyhteyksien ja verkottumisen kautta koulujen kielten- ja kulttuuriopetusta. Valtion yleissivistäviä erityiskouluja kehitetään. Helsingin eurooppalaisen koulun toiminta laajenee asteittain.

Oppilasmäärät	2010	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	arvio	tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	823	826	850	850
Suomalais-venäläinen koulu	712	699	685	704
Valtion yleissivistävät erityiskoulut	474	472	464	465
Koulukotien perusopetus	160	165	165	165
Eurooppa-koulut (suomalaiset oppilaat)	540	641	650	660
Helsingin eurooppalainen koulu	30	45	110	187
Yhteensä	2 739	2 848	2 924	3 031

Ohjaustoiminnan tunnusluvut	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	arvio	tavoite
Ohjaustoiminta kentällä				
— ohjauskäyntejä	1 049	910	792	959
— oppilaita	763	569	588	625
Tilapäinen opetus ja kuntoutus (tukijaksot, kuntoutustutkimukset)				
— koulutettavapäiviä	3 282	3 388	3 657	2 986
Lukion suorittamista edistävä opetus (Mikael-koulu)				
— oppilaita	13	12	12	11

Henkilötyövuodet

	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	arvio	tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	69,2	71,6	70	70
Suomalais-venäläinen koulu	80,3	82,5	82	82
Valtion yleissivistävät erityiskoulut	686,6	680,7	680	680
Eurooppa-koulut	30,9	31,0	31	34
Helsingin eurooppalainen koulu	3,8	12,2	40	40
Yhteensä	870,8	878,0	903	906

Määrärahan arvioitu käyttö

€

Kielikoulut	3 715 000
Valtion yleissivistävät erityiskoulut	34 539 000
Koulukotien perusopetus	1 622 000
EU:n Eurooppa-koulut	1 614 000
Helsingin eurooppalainen koulu	3 980 000
Yhteensä	45 470 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009	2010	2011
	toteutuma	budjetoitu	varsinainen talousarvio
Bruttomenot	60 254	61 452	63 220
Bruttotulot	6 954	14 970	17 750
Nettomenot	53 300	46 482	45 470
Siirtyneet erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 242		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 734		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	454
Kertaluontoisen vähennyksen palautus (siirtymäkausien päättäminen, kela-maksu)	398
VaEL-maksun muutos	20
Siirtymäkausien päättäminen (kertaluonteista)	-304
Kertamenon poistuminen (Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnan käynnistyminen)	-975
Muu kertamenon poistuminen	-585
Mikael-koulun korjaaminen	700
Haukkarannan koulun väliaikaiset tilat	80
Toimintameno säästö (-1,75 %)	-800
Tuottavuustoimet (-0,8 htv)	-35
Muu muutos	35
Yhteensä	-1 012

2011 talousarvio	45 470 000
2010 talousarvio	46 482 000
2009 tilinpäätös	55 792 000

02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 000 euroa.

Selvitysosa:

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2008	2009	2010
	toteutuma	budjetoitu	varsinainen talousarvio
Bruttomenot	7 550	7 793	7 956
Bruttotulot	7 549	7 787	7 950
Nettomenot	1	6	6
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2		

Nettobudjetoitavat tulot kertyvät ylioppilastutkintolautakunnan suoritteista perittävistä maksuista annetun opetusministeriön asetuksen (438/2001) mukaan.

2011 talousarvio	6 000
2010 talousarvio	6 000
2009 tilinpäätös	2 000

20. Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 12 889 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleissivistävän koulutuksen sekä siihen liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 2) EU:n ja OECD:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen ja
- 3) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 2 000 000 euroa johtuen määräaikaisen vähennyksen poistumisesta.

2011 talousarvio	12 889 000
2010 talousarvio	10 889 000
2009 tilinpäätös	16 144 000

30. *Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 799 479 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen,
- 2) enintään 3 800 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 13 §:n 3 momentin mukaisille muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen aineenopetuksen käyttökustannuksiin,
- 3) enintään 14 200 000 euroa avustuksina yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n mukaiseen rahoitukseen,
- 4) enintään 6 000 000 euroa joustavan perusopetuksen käyttökustannuksiin,
- 5) enintään 1 300 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:n mukaisten avustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille,
- 6) enintään 136 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin,
- 7) enintään 6 300 000 euroa avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen sekä koulujen ja oppilaitosten kansainvälistämiseen,
- 8) enintään 13 000 000 euroa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toiminnan tukemisesta, kehittämisestä ja seurannasta aiheutuviin kustannuksiin,
- 9) enintään 30 000 000 euroa avustuksina perusopetuksen opetusryhmien koon pienentämiseen,
- 10) enintään 10 000 000 euroa avustuksina koululaisten kerhotoiminnan tukemiseen,
- 11) enintään 17 000 000 euroa avustuksina tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen ja tukitoimien vahvistamiseen sekä oppimisvaikeuksien varhaisesta tunnistamisesta aiheutuviin kustannuksiin,
- 12) Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisten menojen maksamiseen,
- 13) enintään 12 000 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n mukaisten avustusten maksamiseen täydentävän vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen,
- 14) enintään 50 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n mukaisten avustusten maksamiseen saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen,
- 15) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun

valtioneuvoston päätöksen (191/1999) 4 ja 5 §:n mukaisten saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen valtionavustuksen maksamiseen ja

16) enintään 10 000 000 euroa avustusten maksamiseen opiskeluhuollon ja opinto-ohjauksen vahvistamiseen opintojen nopeuttamiseksi.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 250 000 tuntia. Ohjaustunnin hinta on 22,81 euroa.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 653 000 ja muussa tuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 140 800 tuntia.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
1) Laskennalliset kustannukset (opiskelijamäärä * yksikköhinta)	674 511 000
— kunnallinen lukiokoulutus (102 560 * 6 142 €)	611 850 000
— yksityinen lukiokoulutus (10 140 * 6 360 € sis. alv.)	62 661 000
Kuntien rahoitusosuus	-400 992 000
Perusopetus, vaikeimmin kehitysvammaiset (1 450 * 25 960 €)	37 645 000
Perusopetus, muut vammaisoppilaat (11 200 * 16 190 €)	179 986 000
Maahanmuuttajien valmistava opetus (2 400 * 13 570 €)	32 566 000
Lisäopetus (2 500 * 6 920 €)	17 294 000
Muiden kuin oppivelvollisten esi- ja perusopetus	11 603 000
Sisäoppilaitoslisä (650 * 2 860 €)	1 827 000
Koulukotikorotus	1 408 000
Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus	42 258 000
Opetustuntikohtainen taiteen perusopetuksen valtionosuus	72 485 000
Ulkomailla toimivien koulujen valtionosuus	2 921 000
Laskennallinen rahoitus ja valtionosuudet yhteensä	673 543 000
2) Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (enintään)	3 800 000
3) Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin ja rahoituslain 17 §:n mukainen rahoitus (enintään)	14 200 000
4) Joustavan perusopetuksen lisä (enintään)	6 000 000
5) Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (enintään)	1 300 000
6) Taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten valtionavustukset (enintään)	136 000
7) Oppimisympäristöjen kehittäminen ja monipuolistaminen sekä koulujen ja oppilaitosten kansainvälistäminen (enintään)	6 300 000
8) Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen laadun kehittämiseen ja seurantaan	13 000 000
9) Perusopetuksen opetusryhmien koon pienentäminen (enintään)	30 000 000
10) Kerhotoiminnan tukeminen (enintään)	10 000 000
11) Tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen ja tukitoimien vahvistaminen (enintään)	17 000 000
12) Ulkomaanopetuksen menot	150 000
13) Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukeminen (enintään)	12 000 000
14) Rahoituslain 45 §:n mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (enintään)	50 000
15) Rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (191/1999) 4 ja 5 §:n mukaisten saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen valtionavustuksen maksamiseen	2 000 000
16) Avustukset opiskeluhuollon ja opinto-ohjauksen vahvistamiseen opintojen nopeuttamiseksi (enintään)	10 000 000
Yhteensä	799 479 000

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat (ei sis. alv)

Esi- ja perusopetuksen perushinta	6 716,92 euroa/asukas
Esi- ja perusopetuksen keskimääräinen kotikuntakorvauksen perusosa	5 668,11 euroa/asukas
Lukiokoulutus	6 142,21 euroa/opisk.
Taiteen perusopetus	
— opetustuntikohtainen valtionosuus	70,17 euroa/opetustunti
Aamu- ja iltapäivätoiminta	22,81 euroa/ohjaustunti

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää 9 034 000 euroa kuntien osuutena lukiokoulutuksesta harjoittelukouluissa ja valtion yleissivistävissä oppilaitoksissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (1,7 %)	10 618
Muiden kuin oppivelvollisten rahoitus	1 624
Ikäluokkien pienenemisestä aiheutuva avustusten lisäys	18 000
Muu avustusten lisäys	2 800
Aamu- ja iltapäivätoiminnan laajeneminen	2 078
Aamu- ja iltapäivätoiminnan yksikköhinnan tasokorotus	706
Opintojen nopeuttamisen toimenpiteet (opiskeluhuollon ja opinto-ohjauksen tehostaminen)	10 000
Muut määräytymisperusteiden muutokset	12 982
Yhteensä	58 808

2011 talousarvio	799 479 000
2010 talousarvio	740 671 000
2009 tilinpäätös	2 001 350 020

34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 53 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen perustamishankkeiden valtionavustusten sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) nojalla myönnettyjen perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen perustamishankkeiden valtionosuuksien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2011 saa myöntää valtionavustusta yleissivistävän koulutuksen perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionavustukset ovat yhteensä enintään 36 000 000 euroa. Valtionavustuksista enintään 17 000 000 euroa saa myöntää toteutusaikaisena.

Selvitysosa: Myönnettävillä valtionavustuksilla arvioidaan voitavan rakentaa tai peruskorjata tilat 5 100 oppilaalle.

Määrärahan arvioitu käyttö	Ed. v.	€
Vuonna 2011 myönnettävät valtionavustukset		
— yleissivistävä koulutus	13 200 000	12 000 000
Vuosina 2001—2010 myönnettyt valtionosuudet ja -avustukset		
— yleissivistävä koulutus	36 800 000	37 300 000
— ammatillinen koulutus ja ammattikorkeakoulut	5 700 000	3 900 000
Yhteensä	55 700 000	53 200 000

Myönnettyistä valtionosuuksista ja -avustuksista arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja seuraavasti (milj. euroa)

	2012	2013	2014	2015–
Ennen vuotta 2011 myönnettyt valtionosuudet ja -avustukset				
— yleissivistävät oppilaitokset	47,4	46,5	42,3	103,0
— ammatilliset oppilaitokset ja ammattikorkeakoulut	3,1	1,5	0,1	0
Vuonna 2011 myönnettävät valtionavustukset				
— yleissivistävät oppilaitokset	5,6	2,9	3,5	14,9
Yhteensä	56,1	50,9	45,9	117,9

2011 talousarvio	53 200 000
2010 talousarvio	55 700 000
2009 tilinpäätös	64 700 000

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 346 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kerhokeskus - Koulutyön tuki ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/hemgrundskola -toimintaan, sekä eräiden vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

2011 talousarvio	1 346 000
2010 talousarvio	1 346 000
2009 tilinpäätös	1 346 000

20. Ammatillinen koulutus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Ammatillisen koulutuksen päämääränä on vahvistaa työelämän ja yhteiskunnan hyvinvointia ja kilpailukykyä kansainvälistyvässä toimintaympäristössä parantamalla väestön ammatillista osaamista sekä tukemalla työelämälähtöistä innovaatiotoimintaa. Keskisiä tavoitteita ovat koulutuksen laadun, työelämävastaavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen sekä ammatillisen osaamisen ja ammattitaidon arvostuksen lisääminen. Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää

nuorten koulutukseen pääsyn ja joustavien koulutusväylien turvaamista ja aikuisväestön koulutusmahdollisuuksien lisäämistä.

Tavoitteeksi asetetaan, että perusopetuksen vuonna 2011 päättävistä 42,5 % sijoittuu samana vuonna ammatilliseen perustutkintoon johtavaan koulutukseen ja 3 % ammatillisen koulutuksen yhteydessä järjestettäviin valmistaviin koulutuksiin³¹.

Tavoitteeksi asetetaan, että vuonna 2010 ammatillisen perustutkinnon opetussuunnitelmaperusteisessa koulutuksessa suorittavista 66,5 % työllistyy ja 9,5 % siirtyy jatko-opintoihin ja vastaavasti näyttötutkintona perustutkinnon suorittavista 69 % työllistyy ja 3 % siirtyy jatko-opintoihin vuoden 2011 loppuun mennessä.

Ammattiopistostrategialla pyritään riittävän vahvan rakenteellisen, toiminnallisen ja taloudellisen perustan muodostamiseen työelämän ja yksilöiden tarpeisiin vastaavan ammatillisen koulutuksen järjestämiselle alueilla ja eri alojen koulutuksessa sekä koulutuksen vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisäämiseen. Strategian keskeisinä tavoitteina ovat koulutuksen työelämävastaavuuden ja asiakaslähtöisyyden parantaminen sekä työelämän osaamistarpeisiin vastaavan koulutuksen saavutettavuuden turvaaminen maan eri osissa. Ammatillisen koulutuksen järjestäjät muodostavat alueellisia tai muutoin vahvoja ammattiopistoja, joiden toiminta kattaa kaikki ammatillisen koulutuksen palvelut, kehittämistoiminnot ja opetusyksiköt. Pitkälle erikoistuneiden koulutuksen järjestäjien toiminta turvataan.

Työelämään muuttuviin osaamistarpeisiin vastaavaa ammatillista tutkintojärjestelmää kehitetään edelleen vahvistamalla tutkintojen työelämävastaavuutta ja osaamisperusteisuutta. Tuetaan uuden tutkintorakenteen käyttöönottoa tavoitteena yksilöllisten koulutuspolkujen rakentaminen.

Tuloksellisuuden perusteella määräytyvän rahoituksen osuus laajenee kolmeen prosenttiin yksikköhintojen laskennassa käytettävien kokonaiskustannusten määrästä. Uudistetuilla tuloksellisuusmittareilla voidaan aikaisempaa paremmin selvittää, kuinka paljon koulutuksen järjestäjä kykenee lisäämään opiskelijoiden valmiuksia työllistyä tai siirtyä jatko-opintoihin.

Toiminnan tuloksellisuus

Ammatillisen koulutusjärjestelmän tehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen on välttämätöntä. Koulutuksen tuottamaan osaamiseen kohdistuvat vaatimukset kasvavat samanaikaisesti kun uusien opiskelijoiden yksilölliset erot ovat yhä suurempia. Tämä lisää joustavien, opiskelijan tarpeista lähtevien opintopolkujen ja monimuotoisten tukitoimenpiteiden tarvetta.

Tavoitteeksi asetetaan, että ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisaste laskee 7,5 prosenttiin vuonna 2011, kun se oli 9 prosenttia vuonna 2008³². Läpäisyastetta pyritään nostamaan 62,5 prosenttiin vuonna 2011, kun se oli alle 58,5 prosenttia vuonna 2007³³.

³¹Valmistavia koulutuksia ovat vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, talouskouluopetus sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus (ammattistartti).

³²Lähde: Tilastokeskus. Kokonaan opintonsa keskeyttävät, jotka eivät sijoitu muiden sektoreiden koulutukseen. Mukana vain opetushallinnon alainen koulutus. Tilasto ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta, oppisopimuskoulutusta eikä erityisoppilaitoksissa järjestettävää koulutusta.

³³Lähde: Tilastokeskus. Läpäisyaste tarkoittaa tässä kolme vuotta tilastointivuotta aikaisemman kalenterivuoden uusista opiskelijoista niiden osuutta, jotka ovat suorittaneet ammatillisen

Koulutukseen hakeutumista ja valintaa tehostetaan laajentamalla ammatillisen ja lukiokoulutuksen sähköinen haku- ja koulutustietojärjestelmä asteittain koskemaan myös yhteishaun ulkopuolista koulutusta. Toiminnan säätely- ja ohjausprosesseja tehostetaan ja selkeytetään kehittämällä sähköistä asiointia ja tietopohjaa.

Laajennetun työssäoppimisen kokeiluhankkeissa kehitetään uusia työpaikkojen ja opiskelijoiden yksilöllisistä tarpeista lähteviä työpaikalla tapahtuvan oppimisen toimintamalleja. Lisäksi kehitetään kannusteita ja tukimuotoja työnantajien laajemmalle osallistumiselle työpaikalla tapahtuvan oppimisen järjestämiseen.

Ammatillisen koulutuksen tuloksellisuuden parantamiseen pyritään palkitseamalla koulutuksen järjestäjiä keskeyttämisen vähenemisestä ja läpäisyn paranemisesta osana laskennallista rahoitusjärjestelmää. Uudistetuilla tuloksellisuusmittareilla voidaan aikaisempaa paremmin selvittää, kuinka paljon koulutuksen järjestäjä kykenee omilla toimillaan vähentämään opintojen viivästymistä tai keskeyttämistä.

Toiminnan laajuus

Ammatillisen peruskoulutuksen tarjonta mitoitetaan siten, että koko perusopetuksen päättävälle ikäluokalle voidaan tarjota mahdollisuus lukio- tai ammatillisiin opintoihin. Tämän lisäksi otetaan huomioon lukiosta ammatilliseen koulutukseen siirtyvät, ilman ammatillista koulutusta jääneet nuoret sekä työelämästä tai muutoin koulutusjärjestelmän ulkopuolelta tulevat erityisesti ilman ammatillista koulutusta olevat aikuiset.

Ammatillisen peruskoulutuksen uusien opiskelijoiden ja suoritettujen tutkintojen sekä opiskelijamäärien ja koulutuksen järjestäjien lukumäärien arvioidaan kehittyvän seuraavasti:

Oppilaitosmuotoisen ammatilliseen perustutkintoon johtavan/valmistavan koulutuksen uudet opiskelijat ja tutkinnot³⁴

	2006 toteutuma	2007 toteutuma	2008 toteutuma	2009 arvio	2010 arvio	2011 arvio
Peruskoulutus yhteensä						
— uudet opiskelijat	55 235	55 434	56 040	60 000	60 000	60 000
— suoritettut tutkinnot	33 981	35 399	35 067	36 000	37 500	39 000
1.						
Opetussuunnitelmaperusteinen koulutus						
— uudet opiskelijat	48 118	47 611	47 774	50 500	50 000	49 500
— suoritettut tutkinnot	30 225	31 180	31 420	32 000	33 000	34 000
2. Näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon valmistava koulutus						
— uudet opiskelijat	7 117	7 823	8 266	9 500	10 000	10 500
— suoritettut tutkinnot	3 756	4 219	3 647	4 000	4 500	5 000

perustutkinnon enintään kolmessa vuodessa. Läpäisyasteen laskennassa ovat mukana erityisopiskelijat, joita on viime vuosina ollut noin 12—13 % ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärästä. Tilasto ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta eikä oppisopimuskoulutusta.

³⁴Lähde: Tilastokeskus. Vain opetushallinnon alainen koulutus. Oppisopimuskoulutuksen tavoitteenasettelu esitetään luvussa 29.30.

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräiset vuosiopiskelijamäärät³⁵

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
Peruskoulutus yhteensä	135 405	137 122	138 843	143 926	147 650	148 230
— josta erityisopetus	16 201	17 030	18 103	19 728	20 500	20 500
1. Opetussuunnitelmaperusteinen koulutus	122 311	123 832	124 824	128 462	130 300	130 200
1.1. Perustutkintoon johtava koulutus	118 141	119 015	119 548	122 405	123 300	123 200
1.2. Peruskoulutukseen valmistavat koulutukset yhteensä ³⁶	4 170	4 817	5 276	6 057	7 000	7 000
— josta ammattistartti (kokeilu alkoi 1.8.2006 ja koulutus vakinaistui 1.8.2010)	250	702	969	1 227	2 000	2 000
2. Näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon valmistava koulutus	13 094	13 290	14 019	15 464	17 350	18 030

Oppilaitosmuotoisen peruskoulutuksen järjestäjien lukumäärät vuoden alussa ja keskimääräiset vuosiopiskelijamäärät³⁷

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
Kaikki järjestäjät yhteensä	175	169	167	154	144	142
— opiskelijamäärä	135 405	137 122	138 843	143 926	147 650	148 230
Kuntajärjestäjät	26	23	22	18	15	14
— opiskelijamäärä	27 111	26 739	26 566	28 388	24 210	23 410
Kuntayhtymäjärjestäjät	57	55	54	46	39	39
— opiskelijamäärä	89 412	91 887	93 529	92 998	93 050	92 530
Yksityiset järjestäjät ³⁸	91	90	90	89	89	88
— opiskelijamäärä	17 879	17 495	17 742	22 416	30 250	32 150
Valtio koulutuksen järjestäjänä	1	1	1	1	1	1
— opiskelijamäärä	1 003	1 001	1 007	124	140	140

Ammatillisen koulutuksen kokonaisuuden jäsentyminen eri osa-alueisiin ilmenee seuraavasta taulukosta. Ammatillista koulutusta rahoitetaan tämän luvun lisäksi myös luvun 29.30 momenteilta, minkä vuoksi taulukossa mainitaan asianomaisessa yhteydessä se talousarvion luku, johon osa-alueen määräraha sisältyy.

³⁵Lähde: valtionosuusjärjestelmä (keskimääräinen vuosiopiskelijamäärä on kevään ja syksyn tilastointipäivien aritmeettinen keskiarvo). Oppisopimuskoulutuksen tavoitteenasettelu esitetään luvussa 29.30.

³⁶Sisältää vammaisten valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen, talouskouluopetuksen sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen (ammattistartin).

³⁷Lähde: valtionosuusjärjestelmä. Oppisopimuskoulutuksen tavoitteenasettelu esitetään luvussa 29.30. Järjestämislupasäätelyssä ja tilastoinnissa käytetään vuosiopiskelijamääränä kevään ja syksyn tilastointipäivien aritmeettista keskiarvoa. Rahoituksessa ja talousarvion momenttikohtaisessa laskennassa käytetään painotettua (7/5) keskiarvoa (vuonna 2010 ilman valtion opiskelijoita arviolta 147 012 opiskelijaa, joista 116 912 kunta- ja kuntayhtymäjärjestäjien ja 30 100 yksityisten järjestäjien koulutuksessa ja vuonna 2011 arviolta 147 506 opiskelijaa, joista 115 877 kunta- ja kuntayhtymäjärjestäjien ja 31 629 yksityisten järjestäjien koulutuksessa).

³⁸Sisältää Ilmailulaitos Finavian järjestämän koulutuksen.

Ammatillinen koulutus							
Peruskoulutus				Lisäkoulutus			
Oppilaitosmuotoinen koulutus		Oppisopimuskoulutus		Oppilaitosmuotoinen koulutus		Oppisopimuskoulutus	
Opetussuunnitelma-perusteinen koulutus ³⁹	Näyttötutkintoon valmistava koulutus	Opetussuunnitelma-perusteinen koulutus	Näyttötutkintoon valmistava koulutus	Tutkintotoiteinen koulutus	Tutkintoon johtamaton koulutus	Tutkintotoiteinen koulutus	Tutkintoon johtamaton koulutus
29.20	29.20	29.30	29.30	29.30	29.30	29.30	29.30

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 348 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniiikan käyttöön opetuksessa ja opiskelussa, maahanmuuttajien tukiopetukseen, ammatilliseen lisäkoulutukseen sekä työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin.

Selvitysosa: Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa merenkulkuelinkeinon ja vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuustasoa parantavaa ja ylläpitävää sekä ympäristöönnettomuuksia ehkäisevää turvallisuuskoulutusta. Tavoitteena on, että vuonna 2011 Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus kouluttaa 4 000 henkilöä. Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen Upinniemen palokoulutuskeskus antaa palokoulutusta, joka on edellytyksenä merenkulkijoilta vaadittavien pätevyksien saamiseksi ja ylläpitämiseksi. Vuosittain koulutukseen otetaan yli 1 300 henkilöä.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tehtävänä on antaa koulutusta lähinnä saamelaisalueen tarpeita varten, säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria sekä poro- ja muita luontaiselinkeinoja sekä edistää saamenkielen oppimateriaalin tuottamista. Koulutuskeskuksen erityistehtävänä on palvella Euroopan unionin ainutta alkuperäiskansaa. Vuonna 2011 koulutuskeskuksen ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärä on noin 140 ja ammatillisessa lisäkoulutuksessa toteutetaan noin 3 500 opiskelijatyöpäivää. Saamen kielen ja kulttuurin koulutuksessa toteutetaan noin 1 300 opiskelijaviikkoa.

Henkilötyövuodet	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	arvio	tavoite
Saamelaisalueen koulutuskeskus	59	59,2	71	70
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus	26	24,7	27	27
Yhteensä	85	84	98	97

³⁹Opetussuunnitelma-perusteinen koulutus jakaantuu perustutkintoon johtavaan koulutukseen ja valmistaviin koulutuksiin. Valmistavia koulutuksia ovat vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, talouskouluopetus sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus (ammattistartti).

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2009	2010	2011
	toteutuma	talousarvio	esitys
Bruttomenot	9 223	9 800	9 848
Bruttotulot	1 414	1 500	1 500
Nettomenot	7 809	8 300	8 348
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 860		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 476		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Palkkausten sopimustarkistus	42
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (siirtymäkausien päättäminen, kela-maksu)	43
VaEL-maksun muutos	26
Saamelaisalueen koulutuskeskuksen vuokratilustannusten kasvu	30
Toimintamenoasäästö (-1,75 %)	-147
Tuottavuustoimet (-0,6 htv)	-26
Muu muutos	80
Yhteensä	48

2011 talousarvio	8 348 000
2010 talousarvio	8 300 000
2009 tilinpäätös	8 425 000

20. Työpaikalla tapahtuva oppiminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 026 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työssäoppimisen ja muun työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja osaamisen osoittamisen rahoittamisesta sekä koulutuksen kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

2011 talousarvio	3 026 000
2010 talousarvio	3 026 000
2009 tilinpäätös	3 026 000

21. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 364 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammatillisen koulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen ja
- 3) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

2011 talousarvio	1 364 000
2010 talousarvio	1 364 000
2009 tilinpäätös	1 434 000

30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 687 496 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden avustusten maksamiseen
- 2) enintään 6 072 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin sekä avustuksina ammatillisen koulutuksen yhteisiin tehtäviin ja laatupalkintoihin ja Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
- 3) enintään 1 000 000 euroa avustuksina laajennetun työssäoppimisen kokeiluhankkeisiin
- 4) enintään 851 000 euroa avustuksina erityisoppilaitosten palvelu- ja kehittämiskeskustoiminnan vahvistamiseen
- 5) enintään 961 000 euroa avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen ja
- 6) enintään 5 000 000 euroa ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmaan opintojen nopeuttamiseksi.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Laskennalliset kustannukset (opiskelijat * omistajatyypin mukainen yksikköhinta)	1 598 179 000
— kunnallinen ammatillinen koulutus (115 877 * 9 964,42 €)	1 154 642 000
— yksityinen ammatillinen koulutus (31 629 * 14 023,32 € sis. alv.)	443 537 000
Kuntien rahoitusosuus	-929 567 000
Arvonlisäverojen takaisin maksamisesta aiheutuvien kulujen kompensointi	5 000 000
Rahoituslain mukaiset avustukset, yhteiset tehtävät, laatupalkinnot sekä Örebron kuulovammaisten oppilaitos (enintään)	6 072 000
Laajennetun työssäoppimisen kokeiluhankkeet (enintään)	1 000 000
Erityisoppilaitosten palvelu- ja kehittämiskeskustoiminta (enintään)	851 000
Oppimisympäristöjen kehittäminen ja monipuolistaminen (enintään)	961 000
Opintojen nopeuttamisen toimenpiteet (läpäisyn tehostamisohjelma) (enintään)	5 000 000
Yhteensä	687 496 000

Valtionosuuden määräytymisperusteena käytetty ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta on 10 634,65 euroa opiskelijaa kohden.

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää kuntien osuutena valtion ammatillisissa oppilaitoksissa annettavan koulutuksen kustannuksiin 865 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (1,7 %)	11 221
Opiskelijamäärän muutos (josta 2 000 000 euroa momentin määrärahoja uudelleen kohdentamalla)	14 100
Avustuksen vähennys (uudelleen kohdentaminen)	-2 000
Arvonlisäverokompensaation suuruuden tarkentuminen	2 000
Opintojen nopeuttamisen toimenpiteet (läpäisyn tehostamisohjelma)	5 000
Opiskelijarakenteessa tapahtuneet muutokset ja laskennan määräytymisperusteiden tarkentuminen	3 502
Yhteensä	33 823

2011 talousarvio	687 496 000
2010 I lisätalousarvio	4 400 000
2010 talousarvio	653 673 000
2009 tilinpäätös	623 576 788

30. Aikuiskoulutus

Selvitysosa: Tämän luvun momenteilta rahoitetaan ammatillista lisäkoulutusta, oppisopimuskoulutusta, vapaata sivistystyötä, sivistys- ja neuvontajärjestöjä, opetustoimen henkilöstökoulutusta sekä aikuiskoulutuksen kehittämistä. Aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön voimavaroja sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön talousarviossa lisäksi lukujen 29.10, 29.20, 29.40 ja 29.90 määrärahoihin tässä luvussa jäljempänä esitettävän taulukon mukaisesti.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Aikuiskoulutuspolitiikan tehtävänä on työvoiman saatavuuden ja osaamisen turvaaminen, koko aikuisväestön koulutus- ja sivistysmahdollisuuksista huolehtiminen sekä yhteiskunnan eheyden ja tasa-arvon vahvistaminen. Aikuiskoulutuspolitiikalla tuetaan pyrkimyksiä työurien pidentämiseen, työllisyysasteen nostamiseen, tuottavuuden parantamiseen, monikulttuurisuuden vahvistamiseen sekä elinikäisen oppimisen edellytysten toteutumiseen. Aikuiskoulutusta suunnataan taantuman vaikutusten lieventämiseen, maahanmuuttajien työllistymisen ja integraation tukemiseen sekä opetushenkilökunnan osaamisen varmistamiseen.

Tavoitteeksi on asetettu, että vuosittain koulutukseen osallistuvien osuus työikäisestä aikuisväestöstä kasvaa 60 prosenttiin vuoteen 2012 mennessä. Tämä edellyttää osallistumispohjan laajentamista ja vähemmän osallistuvien väestöryhmien koulutusmahdollisuuksien parantamista. Tässä tarkoituksessa lisätään erityisesti vailla ammatillista koulutusta tai vanhentuneen koulutuksen varassa olevien, yrittäjien ja pk-yritysten henkilöstön, maahanmuuttajien sekä yli 55-vuotiaiden koulutusmahdollisuuksia.

Vapaan sivistystyön edellytyksiä vastata muuttuviin koulutustarpeisiin sekä vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan eheyttä, aktiivista kansalaisuutta sekä elinikäisen oppimisen edellytyksiä parannetaan. Painopisteenä on maahanmuuttajien, opinnollista kuntoutusta tarvitsevien, työttömien ja senioriväestön koulutustarpeisiin vastaaminen sekä koulutuksen alueellisen saavutettavuuden varmistaminen.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Koko työikäisen aikuisväestön mahdollisuuksia osaamisensa parantamiseen lisätään jatkamalla ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistuksen (Akku) toimeenpanoa. Painopisteinä ovat työelämässä tapahtuvan oppimisen vahvistaminen, eri tavoin hankitun osaamisen tunnustaminen ja joustavat koulutuksen yhdistelymahdollisuudet, oppisopimustyyppisen koulutuksen ja erityispätevyysien käyttöönotto korkeakoulutettujen täydennyskoulutuksessa, avoimen korkeakouluopetuksen suuntaaminen työikäisen aikuisväestön tarpeisiin, aikuisopiskelun osuvuutta parantavien tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden tehostaminen, vähemmän osallistuvien väestöryhmien koulutusmahdollisuuksien parantaminen sekä aikuisopiskelun etuusjärjestelmien selkiyttäminen ja rahoituspohjan laajentaminen.

Ammatillisen aikuiskoulutuksen laatua ja tehokkuutta parannetaan käynnistämällä ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän toimivuutta, ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuksen laatua sekä oppisopimuskoulutuksen rahoitus- ja säätelyjärjestelmää koskevia kehittämistoimenpiteitä. Jatketaan ammatillisen lisäkoulutuksen tuloksellisuusrahoituksen määräytymiskriteereiden kehittämistyötä ja uudistetaan ammatillisten erikoisoppilaitoksen rahoitusjärjestelmä. Vailla ammatillista tutkintoa olevien aikuisten mahdollisuuksia suorittaa ammatti- tai erikoisammattitutkinto helpotetaan koulutuksen järjestäjille myönnettävillä opintotukityyppisillä avustuksilla vuodesta 2011 lähtien.

Korkeakoulutasoista aikuisopiskelua tehostetaan osana aikuiskoulutuksen kokonaisuudistuksen sekä korkeakoulu-uudistuksen toimeenpanoa. Oppisopimustyyppisen täydennyskoulutuksen määrä on vähintään 1 200 opiskelijaa. Aikuisväestön mahdollisuuksia suorittaa osaamistarpeisiinsa vastaavia tutkintojen osia lisätään. Korkeakoulut voivat periä tästä koulutuksesta maksuja. Avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaa suunnataan vastaamaan monipuolisesti työikäisen aikuisväestön osaamistarpeisiin ja sen saavutettavuutta parannetaan tehostamalla yhteistyötä vapaan sivistystyön oppilaitosten kanssa. Hyödynnetään aiempaa suunnitelmallisemmin työvoimapolitiittisen koulutuksen tarjontaa korkeakoulutasoisessa aikuiskoulutuksessa.

Vapaan sivistystyön kehittämisohjelman 2009—2012 toimeenpanoa jatketaan. Rahoitusjärjestelmää uudistetaan siirtämällä perustamiskustannusjärjestelmä osaksi laskennallista valtiosuusjärjestelmää vuoden 2012 alusta. Vuonna 2010 käyttöönotetun laatu- ja kehittämisrahoituksen osuutta lisätään. Oppilaitos- ja ylläpitäjä rakenteen kehittämisessä painopiste on vuonna 2011 kansanopistoissa. Vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitämisluvut uusitaan vuoteen 2012 mennessä.

Maahanmuuttajien koulutusmahdollisuuksia lisätään. Yleistä kielitutkintojärjestelmää kehitetään sekä valmistavan koulutuksen tarjontaa suunnataan niin, että ne palvelevat monipuolisesti maahanmuuttajia koulutuksessa, työelämässä ja kansalaisuuden saamisessa tarvittavan kielitaidon hankkimisessa ja osoittamisessa. Maahanmuuttajataustaisen ja maahanmuuttajien opetuksessa toimivan opetushenkilökunnan SPECIMA-tyyppistä täydennyskoulutusohjelmaa jatketaan.

Opetushenkilökunnan mahdollisuuksia ammatillisen osaamisen kehittämiseen parannetaan jatkamalla Osaava-täydennyskoulutusohjelmaa hallitusohjelman tavoitteiden ja työryhmän (OPM 2009:16) ehdotusten pohjalta. Tavoitteena on, että

vuonna 2011 osaamista parantavaan täydennyskoulutukseen osallistuu 35 000 opetustoimen henkilöstöön kuuluvaa.

Aikuisopiskelun osuvuutta ja vaikuttavuutta parannetaan tehostamalla opetushallinnon sekä työ- ja elinkeinohallinnon yhteistyönä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita sekä toimeenpanemalla valtakunnallinen ESR-kehittämishjelma. Sähköiset tietopalvelut Opintoluotsi ja Koulutusnetti yhdistetään ja sijoitetaan Opetushallitukseen niin, että ne muodostavat työ- ja elinkeinohallinnon hoitamien tietopalveluiden kanssa toimivan kokonaisuuden. Aikuisväestön osaamisesta hankitaan kansainvälistä vertailutietoa osallistumalla OECD:n koordinoimaan aikuisten taitotasomittaukseen (PIAAC), jonka kansallinen tiedonkeruu ajoittuu vuosille 2010—2012.

Aikuiskoulutuksen kokonaisuudistuksen toimeenpano edellyttää laajaa yhteistyötä eri ministeriöiden, työelämän järjestöjen sekä oppilaitosten ja korkeakoulujen kesken. Tässä tarkoituksessa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan aikuiskoulutusta kehitetään niin, että omaehtoinen aikuiskoulutus, työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus ja henkilöstökoulutus muodostavat toimivan kokonaisuuden.

Toiminnan laajuus

Aikuiskoulutusta järjestetään noin 800 julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa ja korkeakoulussa. Erityyppiseen aikuiskoulutukseen osallistuu vuosittain lähes 1,7 milj. henkilöä eli 52 prosenttia työikäisestä aikuisväestöstä. Tavoitteena on nostaa työikäisen aikuisväestön vuotuinen osallistumisaste 52 prosentista 60 prosenttiin ja laajentaa osallistumis pohjaa nykyistä kattavammaksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan menoista noin 12 prosenttia kohdentuu aikuiskoulutukseen jäljempänä olevan taulukon mukaisesti. Koulutuksen tarjontaa lisätään ja suunnataan niin, että sillä pystytään vastaamaan taantuman vaikutuksiin sekä varautumaan aikuisopiskelun etuuskien uudistamisen takia laajenevaan omaehtoisen koulutuksen kysyntään.

Omaehtoisen aikuiskoulutuksen opiskelijamäärä ja suoritettut tutkinnot koulutusmuodoittain opetushallinnon alaisessa aikuiskoulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä

Koulutusmuoto	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma/ arvio		
Aikuisten perusopetus				
tutkinto-opiskelijat	952	1 010	1 070	1 100
aineopiskelijat	751	850	950	1 100
Aikuisten lukiokoulutus				
tutkinto-opiskelijat	6 460	6 460	6 400	6 400
aineopiskelijat	16 360	16 500	16 800	17 100
Ammatillinen peruskoulutus				
näyttöön valmistava oppilaitosmuotoinen koulutus, opiskelijat	14 019	15 464	17 350	18 030
oppisopimuskoulutus, opiskelijat	22 915	20 246	16 300	16 000
suoritettut tutkinnot, yhteensä	7 694	8 500	9 000	9 500
Ammatillinen lisäkoulutus				
näyttöön valmistava koulutus, opiskelijat ⁴⁰	28 000	28 000	28 150	28 150
oppisopimuskoulutus, opiskelijat	24 480	24 480	23 392	22 000
suoritettut tutkinnot	16 500	16 600	16 600	15 800
ei-tutkintoon valmistava lisäkoulutus		6 961	7 122	
Ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutus				

⁴⁰Luvut kuvaavat tutkintotavoitteisen lisäkoulutuksen opiskelijoiden määrää - eivät valtionosuuden perusteena olevaa laskennallista opiskelijatyövuosien määrää.

amk-tutkinto, opiskelijat	19 620	19 000	19 800	19 800
ylempi amk-tutkinto, opiskelijat	4 536	4 800	5 100	5 100
ammattilliset erikoistumisopinnot, opiskelijat	7 800	5 300	5 000	4 700
avoin ammattikorkeakoulu, opiskelijat	13 500	13 500	14 000	14 500
suoritetut amk-tutkinnot	3 741	4 000	4 200	4 400
suoritetut ylemmät amk-tutkinnot	681	850	1 250	1 350
suoritetut erikoistumisopinnot	3 894	3 700	3 500	3 200
Yliopistojen aikuiskoulutus				
avoin yliopisto, opiskelijat ⁴¹	86 727	89 000	89 000	89 000
Vapaan sivistystyön oppilaitokset⁴²				
kansalaisopistot, opiskelijat	630 000	630 000	631 000	632 000
kansanopistot, opiskelijat	112 000	112 000	112 000	112 500
kesäyliopistot, opiskelijat	36 000	36 000	36 000	36 000
opintokeskukset, opiskelijat	192 000	192 000	192 000	192 000
liikunnan koulutuskeskukset, opiskelijat	80 000	82 600	82 600	82 600

Aikuiskoulutuksen rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (euroa)

		2010	2011 esitys
29.10	Yleissivistävä koulutus		
	30. Valtionosuus käyttökustannuksiin		
	— perusopetuksen aikuisopiskelijat (arvio)	3 262 000	3 613 000
	— lukion aikuisopiskelijat (arvio)	11 035 000	11 222 000
29.20	Ammattillinen koulutus		
	30. Valtionosuus käyttökustannuksiin		
	— näyttötutkintona suoritettava ammatilliseen perustutkintoon valmentava koulutus (arvio)	75 924 000	80 187 000
29.30	Aikuiskoulutus		
	— aikuiskoulutuksen kehittäminen, opetushenkilöstön koulutus ja tukitoimet	27 243 000	29 477 220
	— valtionosuus ammatilliseen lisäkoulutukseen ja ammatillisille erikoisoppilaitoksille	167 435 000	170 806 000
	— valtionosuus oppisopimuskoulutukseen	135 151 000	140 597 000
	— valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitoksille ja järjestöille	171 779 000	176 685 000
29.40	Korkeakouluopetus ja tutkimus		
	30. Valtionosuus ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin		
	— aikuisten ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus	62 643 000	63 776 000
	— erikoistumisopinnot	6 328 000	6 055 000
	— ylempi amk-tutkinto	16 135 000	16 427 000
	50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan ⁴³		
	— avoin yliopisto-opetus ja erilliset opinto-oikeudet	23 000 000	23 000 000
		-	
29.90	Liikuntatoimi		
	50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot		
	— liikunnan koulutuskeskukset	14 728 000	15 056 000
	52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille	1 809 000	2 113 000
	Yhteensä	716 534 000	739 014 220

⁴¹Luvut sisältävät ikääntyvät yliopistossa opiskelevat.

⁴²Vapaan sivistystyön oppilaitosten opiskelijamäärän toteutumatieta on vuodelta 2007.

⁴³Taulukko ei sisällä yliopiston perustutkintoa opiskelevia aikuisia (yli 25-vuotiaana aloittaneita), joita oli noin 26 % aloittaneista ja joista aiheutuvat kustannukset ovat arviolta noin 165 milj. euroa v. 2010.

20. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 26 467 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetustoimen henkilöstön henkilöstö- ja lisäkoulutukseen
- 2) ammattitutkintojen ja kielitutkintojen kehittämiseen, virallisten kääntäjien koulutuksen ja tutkintojen kehittämiseen sekä näyttötutkintomestarikoulutukseen
- 3) lähialueyhteistyöhön ja muuhun Venäjä-yhteistyöhön sekä erityisryhmien koulutuksesta aiheutuviin menoihin ja avustuksiin ja
- 4) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
1. Opetustoimen henkilöstökoulutus	
Yleissivistävään koulutukseen ja vapaaseen sivistystyöhön liittyvä henkilöstökoulutus	4 800 000
Ammatilliseen koulutukseen ja aikuiskoulutukseen liittyvä henkilöstökoulutus	2 500 000
Aluehallinnon toteuttama henkilöstön täydennyskoulutus	549 000
Koko opetustoimen henkilöstöä koskeva täydennyskoulutus	3 270 000
Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunnan kustannukset ja seurannan kehittäminen	168 000
Maahanmuuttajataustaisen opetushenkilökunnan Specima-koulutus	2 000 000
Opetustoimen henkilöstön Osaava-ohjelma	10 000 000
Yhteensä	23 287 000
2. Ammattitutkintojen ja kielitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano	
Ammattitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano	1 682 000
Näyttötutkintojen sähköisen palautejärjestelmän (AIPAL) ylläpitäminen ja kehittäminen	150 000
Kielitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano	295 000
Virallisten kääntäjien tutkintojärjestelmän kehittäminen	103 000
Yhteensä	2 230 000
3. Lähialueyhteistyö ja erityisryhmien koulutus	
Lähialueyhteistyö ja muu Venäjä-yhteistyö	450 000
Suomessa asuvien ulkomaalaisten opetus	500 000
Yhteensä	950 000
Kaikki yhteensä	26 467 000

Valtion rahoittamaan opetustoimen lyhyt- ja pitempikestoiseen perus- ja toisen asteen sekä ammatillisen aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön henkilöstökoulutukseen osallistuu yhteensä noin 35 000 henkilöä vuonna 2011. Koko opetustoimen henkilöstöä koskeva täydennyskoulutus sisältää myös yhdessä Yleisradion kanssa toteutettavan Opettaja-TV-hankkeen.

Opetustoimen henkilöstön ammatillisen osaamisen varmistamiseksi jatketaan Osaava-ohjelmaa, jonka tarkoituksena on edistää työurien pidentämistä sekä lisätä ammatillista kehittymistä ja parantaa työolosuhteita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	14
Osaava-ohjelman toimeenpanon jatkaminen	2 000
Pedagogisen osaamisen taitotasojen päivitys (koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntakehittäminen)	220
Yhteensä	2 234

2011 talousarvio	26 467 000
2010 talousarvio	24 233 000
2009 tilinpäätös	15 359 000

21. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistuksen ja vapaan sivistystyön kehittämisohjelman toimeenpanoon liittyvään sekä muuhun aikuiskoulutuspolitiikkaa, aikuisopiskelua, tutkintojärjestelmiä ja koulutustarjontaa ja elinikäistä oppimista koskevaan valtakunnalliseen tutkimus-, kehittämis- ja kokeilutoimintaan, maahanmuuttajien koulutuksen tehostamiseen ja aikuisopiskelun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämiseen

2) muista kuin rakennerahastoista rahoitettavista EU:n tutkimus- ja koulutushankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen sekä OECD:n toteuttaman aikuisten taitotasomittauksen (PIAAC) kansallisesta toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin ja

3) enintään kahtatoista henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Ammatillisen aikuiskoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen kehittäminen	480 000
Korkeakoulujen aikuiskoulutuksen ja avoimen korkeakouluopetuksen kehittäminen	250 000
Vapaan sivistystyön ja yleissivistävän aikuiskoulutuksen kehittäminen	450 000
Maahanmuuttajien koulutuksen tehostaminen	350 000
Aikuisopiskelun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen (mm. opintoluotsi, koulutusnetti)	450 000
Aikuisopiskelua ja elinikäistä oppimista koskeva tutkimus, arviointi ja seuranta (ml. PIAAC)	480 000
Aikuiskoulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvä EU- ja kansainvälinen yhteistyö	350 000
Muu aikuiskoulutuksen kehittäminen	200 000
Yhteensä	3 010 000

2011 talousarvio	3 010 000
2010 talousarvio	3 010 000
2009 tilinpäätös	10 104 000

30. Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 168 065 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle ja
- 2) enintään 8 123 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n mukaisiin opintoseteliavustuksiin, laatu- ja kehittämisavustuksiin, ylimääräisiin avustuksiin ja rakenteellisen kehittämisohjelman tukemiseen.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	2 028 620	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	295 052	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten opintokerhotoimintaan	255 000	opintokerhotunti
Valtionosuus opintokeskusten muuhun opintotoimintaan	172 940	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	62 844	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista enintään 4 700 opiskelijaviikkoa suunnataan Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Tunti- tai opiskelijaviikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta. Kansanopistojen yksikköhinnan eräitä porrastusperusteita uudistetaan ja perustamiskustannusten hankekohtaisesta rahoitusjärjestelmästä luovutaan vuoden 2012 alusta. Perustamishankkeiden rahoitus otetaan poistojen perusteella huomioon käyttökustannusten valtionosuusperusteissa.

Valtionosuuksien ja -avustusten arvioitu jakautuminen (euroa)	Valtionosuus	Valtionavustus	Yhteensä
Kansalaisopistot	91 082 000	3 000 000	94 082 000
Kansanopistot	50 754 000	2 900 000	53 654 000
Opintokeskukset	12 595 000	1 923 000	14 518 000
Kesäyliopistot	5 511 000	300 000	5 811 000
Yhteensä	159 942 000	8 123 000	168 065 000

Valtionavustuksia käytetään laatu- ja kehittämisrahoitukseen, opintoseteliavustuksiin ja rakenteellisen kehittämisen avustuksiin. Laatu- ja kehittämisrahoituksen perusteena olevat tavoitteet sovitaan opetus- ja kulttuuriministeriön sekä vapaan sivistystyön oppilaitoksia ja ylläpitäjiä edustavien valtakunnallisten järjestöjen kesken. Kehittämisohjelman toimeenpanolla ja avustuksia kohdentamalla parannetaan vapaan sivistystyön oppilaitosten mahdollisuuksia hoitaa yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa, elinikäisen oppimisen edellytyksiä ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa tukevia tehtäviään. Painopisteenä on maahanmuuttajien, syrjäytymisvaarassa olevien sekä opinnollista kuntoutusta tarvitsevien väestöryhmien koulutuspalvelujen turvaaminen

sekä vastata työllisyystilanteen ja ikärakenteen muutoksista aiheutuviin koulutustarpeisiin.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat

Kansalaisopistot	78,45 euroa/opetustunti
Kansanopistot	283,34 euroa/opiskelijaviikko
Opintokeskukset	
— opintokerhotoiminta	4 euroa/opintokerhotunti
— muu kuin opintokerhotoiminta	102,97 euroa/opetustunti
Kesäyliopistot	147,47 euroa/opetustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (1,7 %)	2 656
Lisäykset elinikäisen oppimisen ja vapaan sivistystyön vahvistamiseen	200
Vapaan sivistystyön kehittämisohjelman toimeenpano	1 300
Kansanopistojen opiskelijaviikkojen lisääminen	900
Kertamenon poistuminen	-350
Yhteensä	4 706

2011 talousarvio	168 065 000
2010 I lisätalousarvio	1 350 000
2010 talousarvio	163 359 000
2009 tilinpäätös	156 665 648

31. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 150 267 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen ja
- 2) enintään 9 550 000 euroa työelämän palvelutoiminnan ja koulutuksen laadun kehittämiseen, näyttötutkintojen koe- ja materiaali palveluihin, opiskelijamaksujen perimättä jättämisestä aiheutuviin kustannuksiin sekä edellisiin vuosiin kohdistuviin loppusuorituksiin ja oikaisuihin.

Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyövuosia on enintään 16 600, josta liikenneopettajakoulutukseen enintään 150 opiskelijatyövuotta. Opiskelijatyövuosikiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Tavoitteena on, että tutkintotavoitteisen ammatillisen lisäkoulutuksen aloittaa vuonna 2011 noin 16 410 henkilöä ja opiskelijamäärä on noin 28 800. Heistä noin 80 % suorittaa näyttötutkinnossa ammatillisen tutkinnon tai sen osan vuoteen 2013 mennessä.

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Valtionosuus käyttökustannuksiin	140 717 000
Valtionavustus työelämän palvelutoiminnan ja koulutuksen laadun kehittämiseen, näyttötutkintojen koe- ja materiaalipalveluihin, opintomaksujen perimättä jättämisestä aiheutuviin kustannuksiin sekä edellisvuosien loppusuorituksiin ja oikaisuihin (enintään)	9 550 000
Yhteensä	150 267 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (1,7 %)	2 353
Toiminnan laajuuden muutos	-1 000
Tutkimomaksujen poistuminen	1 500
Yhteensä	3 753

2011 talousarvio	150 267 000
2010 talousarvio	147 240 000
2009 tilinpäätös	139 225 811

32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 140 597 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja enintään 4 850 000 euroa valtionavustusten maksamiseen.

Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa vuonna 2011 on 29 410. Oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 3 268,70 euroa ja muun ammatillisen lisäkoulutuksen 2 360,73 euroa opiskelijaa kohden.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää myös korkeakoulutettujen oppisopimustyyppiseen täydennyskoulutukseen.

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Peruskoulutuksen laskennalliset kustannukset (opiskelijat * yksikköhinta)	108 125 000
— kunnallinen ammatillinen koulutus (11 100 * 6 714 €)	74 525 000
— yksityinen ammatillinen koulutus (4 757 * 7 063 € sis. alv)	33 600 000
Kuntien rahoitusosuus	-62 831 000
Lisäkoulutus	
— ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus (23 015 * 3 269 €)	75 230 000
— muu lisäkoulutus (6 448 * 2 361 €)	15 223 000
— valtionavustus tuettuun oppisopimuskoulutukseen ja muuhun kehittämiseen	850 000
— valtionavustus korkeakoulutettujen oppisopimustyyppiseen täydennyskoulutukseen	4 000 000
Yhteensä	140 597 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (1,7 %)	778
Lisäkoulutuksen hintojen tasokorotus	1 300
Lisäkoulutuksen oppisopimusten lisäys	1 000
Peruskoulutuksen oppisopimusten lisäys	2 300
Muu muutos	68
Yhteensä	5 446

2011 talousarvio	140 597 000
2010 I lisätalousarvio	3 300 000
2010 talousarvio	135 151 000
2009 tilinpäätös	140 492 777

51. Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 539 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisen valtionosuuden maksamiseen.

Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyöpäiviä on yhteensä enintään 296 840, josta Suomen Ilmailuopiston osuus on enintään 14 000 opiskelijatyöpäivää.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi siten, että ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitusjärjestelmässä siirrytään käyttämään rahoituksen perusteena opiskelijatyöpäivää.

Valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 69,19 euroa opiskelijatyöpäivää kohden.

Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 344 000 euroa johtuen kustannustason muutoksesta.

2011 talousarvio	20 539 000
2010 talousarvio	20 195 000
2009 tilinpäätös	19 683 804

52. Valtionavustus vapaan sivistystyön perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten vapaan sivistystyön perustamishankkeiden valtionavustusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamiseksi siten, että vuoden 2012 alusta perustamishankkeiden rahoitus otetaan poistojen perusteella huomioon

käyttökustannusten valtionosuusperusteissa ja samalla luovutaan perustamishankkeiden hankekohtaisesta rahoituksesta. Tämän johdosta momentille ei esitetä valtionavustusten myöntämisvaltuutta, josta aiheutuisi kustannuksia vuodelle 2012.

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Vuonna 2011 myönnettävät valtionavustukset	692 000
Ennen vuotta 2011 myönnettyt valtionavustukset	308 000
Yhteensä	1 000 000

Myönnettävillä valtionavustuksilla arvioidaan voitavan rakentaa tai peruskorjata opiskelu- tai asuintilat 100 oppilaalle.

2011 talousarvio	1 000 000
2010 talousarvio	1 000 000
2009 tilinpäätös	1 000 000

53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 8 620 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisesti valtionavustuksiin ja
- 2) avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön sekä Kriittiselle korkeakoululle.

Selvitysosa: Vapaan sivistystyön järjestörakennetta uudistetaan yhteistyön ja voimavarojen käytön tehostamiseksi osana vapaan sivistystyön kehittämisohjelman toimeenpanoa.

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisesti valtionavustuksiin	300 000
Kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan	2 575 000
Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toimintaan	2 950 000
Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan	1 500 000
Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan ja muiden järjestöjen sivistystoimintaan	845 000
Ulkosuomalaisten sivistystoimintaan	150 000
Järjestöjen suomen kieltä ja kulttuuria koskevaan yhteistyöhön sekä muuhun kansainväliseen yhteistyöhön	100 000
Kriittisen korkeakoulun toimintaan	135 000
Oppilaitosten ympäristösertifikaattitoimintaan	65 000
Yhteensä	8 620 000

Määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 150 000 euroa johtuen kertaluontoisen lisäyksen poistumisesta.

2011 talousarvio	8 620 000
2010 talousarvio	8 770 000
2009 tilinpäätös	9 786 000

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin saa vuonna 2011 hyväksyä sitoumuksia 315 036 000 euron arvosta. Lisäksi mikäli vuoden 2010 myöntämismäärä on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2011.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Yliopistot ja ammattikorkeakoulut edistävät toiminnallaan kansalaisten hyvinvointia ja sivistystä sekä kestävästä taloudellisesta, kulttuurisesta, ekologisesta ja sosiaalisesta kehityksestä. Toiminta on korkealaatuista, vaikuttavaa, eettistä ja tukee monikulttuurisen yhteiskunnan kehitystä.
- Suomen tieteen kansainvälinen taso, tieto- ja osaamis pohja, sekä kansantalouden innovaatiokapasiteetti vahvistuvat.
- Korkeasti koulutetun työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan.
- Korkeakoulutuksen ja korkeakoulututkintojen sisältöä kehitetään määrällisesti ja laadullisesti paremmin yhteiskunnan muuttuvia tarpeita vastaaviksi. Tutkimustulosten ja osaamisen liiketoiminnallista ja muuta yhteiskunnallista hyödyntämistä sekä innovaatiopalveluita tehostetaan maan eri osissa.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Korkeakoulut (yliopistot ja ammattikorkeakoulut) kehittävät toimintaansa kansainvälisinä ja vetovoimaisina oppimis- ja tutkimusyhteisöinä. Korkeakoulut profiloituvat kansainvälisessä toiminnassaan omilla vahvuusalueillaan ja kantavat vastuuta globaalien kysymysten ratkaisemisessa. Korkeakoulujen rooli kansainvälisinä toimijoina vahvistuu.

Korkeakoulut järjestävät toimintansa taloudellisesti, tuottavasti ja tehokkaasti. Korkeakoulut pyrkivät toiminnassaan tarkoituksenmukaiseen yhteistyöhön ja työnjakoon. Korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmän rakenteellista kehittämistä jatketaan tavoitteena tiiviimpi korkeakouluverkko, vahvat, vetovoimaiset sekä koulutustarjonnaltaan ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnaltaan profiloituneet korkeakouluyksiköt sekä lisääntynyt kansainvälinen huippututkimus.

Yliopistot vahvistavat korkeatasoisen tieteellisen tutkimuksen, taiteellisen toiminnan ja tasa-arvoisen tutkijanuran edellytyksiä sekä asemaansa kansainvälisessä tutkimuskentässä. Ammattikorkeakoulut vahvistavat työelämään, taiteelliseen toimintaan ja alueellisiin tarpeisiin kytkeytyvää opetusta, yrittäjyyttä sekä erityisesti tuotekehitykseen sekä yritysten, työyhteisöjen ja kolmannen sektorin kehittämiseen liittyvää tutkimus- ja kehitystyötä.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut turvaavat oman profiilinsa mukaisesti korkeasti koulutetun työvoiman ja tutkijakunnan saatavuuden. Työurien pidentämiseksi ja osaamisen päivittämiseksi kehitetään opintoprosesseja, opiskelijavalintaa ja elinikäisen oppimisen edellytyksiä. Korkeakoulut vahvistavat elinikäisen oppimisen edellytyksiä joustavoittamalla koulutusjärjestelyjä, kehittämällä eri tavoin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Alueiden ja työelämän muuttuviin tarpeisiin vastataan ensisijaisesti aikuiskoulutustarjontaa kehittämällä. Työelämässä toimiville kehitetään täydennyskoulutusta, soveltuvaa tutkintoon johtavaa koulutusta ja avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaa.

Korkeakoulut uudistavat opiskelijavalintaansa nopeuttamaan siirtymistä toisen asteen koulutuksesta korkeakoulutukseen. Opetuksen laatua ja opintojen suunnittelu-, ohjaus- ja seurantajärjestelmiä kehittämällä tehostetaan opintojen läpäisyä ja nopeutetaan tutkintojen suorittamisen jälkeistä siirtymistä työelämään. Yliopistot ottavat käyttöönsä valtakunnallisen opiskelijapalautejärjestelmän ja ammattikorkeakoulut jatkavat opiskelijapalautejärjestelmän sisällöllistä kehittämistä.

Korkeakoulut lisäävät yhteistyötään työelämän ja innovaatiojärjestelmän muiden toimijoiden kanssa. Korkeakoulut osallistuvat aktiivisesti alueellisten strategioiden valmisteluun sekä alueidensa kehittämiseen.

Korkeakoulut kehittävät toimintaansa siten, että ne ovat kilpailukykyisiä, tasa-arvoisia ja kiinnostavia työ- ja opiskelupaikkoja. Korkeakoulut hyödyntävät toimintansa kehittämisessä arviointien ja laatujärjestelmiensä auditointien tuloksia.

Tiedepoliittisin instrumentein edistetään tutkimuksen laatua, tuetaan luovien tutkimusympäristöjen ja huippuyksikköjen syntymistä ja kehittymistä, profiloitumista ja kansainvälistä menestymistä sekä strategisten huippuosaamisen keskittymien toimintaan osallistumista yhteistyössä muiden hallinnonalojen ja yksityisen sektorin kanssa.

Edistetään tutkimustiedon ja tiedepoliittisen tietopohjan käyttöä ja hyödyntämistä talouden, työllisyyden ja muun yhteiskunnallisen kehityksen hyväksi. Parannetaan tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta tehostamalla ja kehittämällä tieteen tutkimuksen arviointi- ja ennakointimenetelmiä. Vahvistetaan tieteen tunnettuutta yhteiskunnassa ja parannetaan kansalaisten mahdollisuuksia ymmärtää ja hyödyntää tutkimustietoa.

Kehitetään tutkijanuraa yhteistyössä yliopistojen ja Suomen Akatemian kanssa. Tohtorikoulutuksen laatua kehitettäessä ja laajuutta mitoitettaessa otetaan nykyistä paremmin huomioon yksityisen, julkisen ja korkeakoulusektorin tarpeet. Tutkimuksen infrastruktuureja vahvistetaan ja edistetään kansallista infrastruktuuripolitiikkaa. Tutkimustoiminnan ja tietoyhteiskunnan kehittäminen turvataan korkeatasoisilla tukipalveluilla ja tutkimuksen tietohuollolla.

Tutkimusaineistojen saatavuutta ja näkyvyyttä parannetaan. Avointa tieteellistä julkaisutoimintaa sekä aineistojen haettavuutta ja pitkäaikaissäilyttämistä edistetään hallinnonalojen välisenä yhteistyönä.

Tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot

Vuosi	Myöntämisvaltuus		Menot, milj. euroa					
	milj. €	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
2005	175,6							
2006	205,6	20,6						
2007	225,3	33,8	22,5					
2008	245,6	73,7	36,8	24,6				
2009	258,5	90,5	77,6	38,8	25,9			
2010	361,4	51,1	117,1	99,5	54,8	35,9	3,0	
2011	315,0		33,5	106,0	91,5	48,0	33,4	2,6
Yhteensä		269,7	287,5	268,9	172,2	83,9	36,4	2,6

01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 543 000 euroa.

Selvitysosa: Suomen Akatemia on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimiva tiedehallinnon keskuselin ja tieteellisen tutkimuksen rahoittajaorganisaatio, joka toiminnallaan tukee korkeatasoista tutkimusta tieteelliseen laatuun perustuvalla pitkäjänteisellä mutta määräaikaisella rahoituksella, luotettavalla arvioinnilla, tiedepoliittisella asiantuntemuksella sekä monipuolisella ja globaalilla yhteistyöllä.

Suomen Akatemia on keskeinen ja aktiivinen toimija kansallisessa tiede- ja innovaatiojärjestelmässä.

Toiminnallinen tuloksellisuus

— **Tutkimuksen laadun vahvistamiseksi** Akatemia edistää kansainvälisesti korkeatasoista ja eettisesti kestävästä tutkimusta, uusia monitieteisiä ja tieteidenvälisiä tutkimusaiheita ja lähestymistapoja etsivää tutkimusta sekä tieteellisten läpimurtojen syntyä.

— **Tutkijanuran kehittämiseksi** Akatemia uudistaa tutkijankoulutusta suunnitelmallisen tutkijankoulutuksen ulottamiseksi kaikille koulutusaloille, tohtorihjelmien laadun parantamiseksi ja kansainvälistymisen edistämiseksi. Akatemian rahoituksen painopiste on tohtorintutkinnon jälkeisen tutkijanuran kehittämisessä.

— **Strategisten kumppanuuksien vahvistamiseksi** Akatemia tiivistää erityisesti yliopistojen ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa yhteistyötä tutkijanuran kehittämiseksi, **kansallisen ja kansainvälisen infrastruktuuripolitiikan toteuttamiseksi** ja tutkimuksen laadun vahvistamiseksi. Akatemia on aktiivinen toimija eurooppalaisen ja pohjoismaisen tutkimusalueen vahvistajana ja sitoutuu valittujen kohdemaiden ja -organisaatioiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

— **Tieteen aseman ja näkyvyyden vahvistamiseksi** Akatemia edistää rahoittamansa tutkimuksen tulosten ja tiedepoliittisen tietopohjan sekä asiantuntemuksen hyödyntämistä julkisessa päätöksenteossa ja elinkeinoelämässä. Akatemia edistää tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutusta ja tiedekasvatusta. Akatemia edistää tieteellisten julkaisujen avointa saatavuutta.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

— Akatemia arvioi ja kehittää oman toimintansa laatua ja tehokkuutta, jotta se pystyy mahdollisimman hyvin toteuttamaan toiminta-ajatustaan ja strategisia

tavoitteitaan muuttuvassa toimintaympäristössä. Akatemia arvioi ja kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi.

Momentin mitoituksessa on otettu huomioon neljän henkilötyövuoden vähentyminen tuottavuustoimien vuoksi.

Tunnuslukuja				
	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	arvio	tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Volyyymi hankekannasta, strateginen painotus (%)				
Akatemiahankkeet	32	34	32	vähenee
Akatemian tutkimusohjelmat	9	8	7	8
Huippuyksikköohjelmat	8	8	8	kasvaa
Akatemiatutkijan tehtävät	8	7	7	kasvaa
Tutkimusinfrastruktuurit	0	0	1	kasvaa
Tuotokset ja laadunhallinta				
Käsiteltyjen hakemusten määrä	4 228	4 410	3 800	3 800
Tutkimusohjelmat /joissa kv. rahoitusyhteistyötä	11/6	13/8	12/9	11/9
Toiminnallinen tehokkuus				
Rahoitustoiminnan kokonaiskustannukset/ rahoituspäätökset (%)	3,1	3,4	<3,5	<3,5
Henkisten voimavarojen hallinta				
Sairauspäivien lkm/htv	7,9	8,9	<8,5	<8
Henkilötyövuodet	153	158	150	146

Suomen Akatemian tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momenttien 29.40.51, 29.40.53 ja 29.40.66 määrärahoja.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetusministeriön asetukseen Suomen Akatemian suoritteista perittävistä maksuista (1848/2009).

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2009	2010	2011
	toteutuma	talousarvio	esitys
Bruttomenot	37 286	10 045	14 143
Bruttotulot	812	712	600
Nettomenot	36 474	9 333	13 543
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	12 507		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	12 204		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Palkkausten sopimustarkistus	127
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	131
VaEL-maksun muutos	21
Palkkapolitiittiset kehittämistoimenpiteet/siirtymäkausien päättäminen	334
Tutkimusedellytysten kehittäminen	1 285
Uudelleen kohdentamisen palautus	2 505
Toimintamenoasäästö (-1,75 %)	-236
Tuottavuustoimet (-4 htv)	-88
Muu muutos	131
Yhteensä	4 210

2011 talousarvio	13 543 000
2010 talousarvio	9 333 000
2009 tilinpäätös	36 171 000

02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 366 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) arkistolaitoksen kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen ja
- 2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arkistolaitos on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tavoitteena on, että yhteiskunnan ja yksilön kannalta merkittävä arkistoaines säilyy suppeassa ja käyttökelpoisessa muodossa ja on tehokkaasti käytettävissä. Arkistolaitoksen toiminta varmistaa asiakirjallisen kulttuuriperinnön saatavuuden ja käytettävyyden, sekä tukee hallinnon julkisuusperiaatteen toteutumista ja viranomaisten toiminnan tehokkuutta. Tavoitteena on, että viranomaisten asiakirjoista säilytetään pysyvästi keskimäärin 10—15 %.

Toiminnallinen tuloksellisuus

- Arkistolaitos kehittää ja ohjaa arkistotointa siten, että julkisen sektorin asiakirjahallintoa ja arkistotointa hoidetaan tehokkaasti ja taloudellisesti. Arkistolaitos määrittelee, mitkä julkiset asiakirjat säilytetään pysyvästi.
- Arkistolaitos säilyttää hallussaan olevat arkistoaineokset tehokkaasti ja turvallisesti sekä parantaa niiden käytettävyyttä ja saatavuutta.
- Arkistolaitos tarjoaa asiakkailleen monipuolista, luotettavaa ja nopeaa, maksutonta ja maksullista tietopalvelua.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

- Arkistolaitos kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi. Arkistolaitos arvioi ja kehittää oman toimintansa laatua ja tehokkuutta, jotta se pystyy mahdollisimman hyvin toteuttamaan toiminta-ajatustaan ja strategisia tavoitteitaan muuttuvassa toimintaympäristössä.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetusministeriön asetukseen arkistolaitoksen suoritteiden maksuista (1259/2007).

Tunnuslukuja	2008 toteutuma ⁴⁴	2009 toteutuma	2010 arvio	2011 arvio
YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAUVUUS				
Arkistoaineoksen kokonaismäärä (hyllymetriä)	163 961	180 000	185 000	190 000
Digitoitu aineisto (kuvatiedostojen määrä)	1 305 464	4 969 000	5 500 000	6 000 000
TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS				
Annettu koulutus (luentotunteja)	878	845	750	600
Tehdyt tarkastukset (lkm)	98	87	80	70
Järjestetyt arkistot (hyllymetriä)	1 650	2 571	1 500	1 500
Tutkijakäynnit (kpl)	59 352	56 294	56 000	56 000

⁴⁴Luvuissa on mukana Sota-arkiston ja Valtioneuvoston väliarkiston aineistot ja htv-luku sisältää 34 htv:tä Sota-arkiston ja 3 htv:tä Valtioneuvoston arkiston liittämistä arkistolaitokseen

Annetut todistukset ja selvitykset (kpl)	19 128	18 666	20 000	22 000
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Arkistoaineuksen kokonaismäärä hm/ htv	591	653	712	760
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA				
Sairauspäivien lkm/htv	9,6	10,3	<10	<10
Henkilötyövuodet ⁴⁵	277,25	275,83	260	250,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009	2010	2011
	toteutuma	talousarvio	esitys
Bruttomenot	20 863	21 095	20 016
Bruttotulot	1 181	630	650
Nettomenot	19 682	20 465	19 366
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 015		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 648		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	117
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	50
VaEL-maksun muutos	7
Vuokrakustannusten nousu	77
VAPA -hankkeen rahoituksen muutos	-1 200
Siirto momentilta 28.40.71 (Sähköisen aineiston vastaanotto- ja palvelujärjestelmä VAPA) (kertameno)	200
Toimintameno säästö (-1,75 %)	-334
Tuottavuustoimet (-3 htv)	-66
Muu muutos	50
Yhteensä	-1 099

2011 talousarvio	19 366 000
2010 talousarvio	20 465 000
2009 tilinpäätös	21 315 000

03. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 469 000 euroa.

Selvitysosa: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus on kielitieteellinen tutkimuslaitos, jonka toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden asemasta kulttuurissa ja yhteiskunnassa sekä näin osaltaan luoda edellytyksiä kielelliselle tasa-arvolle Suomessa.

⁴⁵Sisältää myös määräraikaisten hankkeiden henkilöstön

Tunnuslukuja	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2010 arvio	2011 tavoite
Tieteelliset julkaisut, kpl/sivua	60/11 725	97/9 606	70/5 000	70/5 000
Yleistajuiset julkaisut, kpl/sivua	318/ 2 122	422/2 450	300/3 000	300/3 000
Tietopalvelutehtävät, kpl	1 618	1 930	2 000	2 000
Sairauspäivien lkm/htv	8	8,6	<8	<8
Henkilötyövuodet	101	102	102,2	99,8

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.40.53 määrärahoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2009 toteutuma	2010 talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	3 494	3 220	3 159
Bruttotulot	631	690	690
Nettomenot	2 863	2 530	2 469
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	828		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	611		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Palkkausten sopimustarkistus	43
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	22
VaEL-maksun muutos	4
Toimintamenoasästä (-1,75 %)	-42
Tuottavuustoimet (-2,4 htv)	-106
Tekninen muutos	-4
Muu muutos	22
Yhteensä	-61

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetusministeriön asetukseen Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen suoritteiden maksuista (1260/2007).

2011 talousarvio	2 469 000
2010 talousarvio	2 530 000
2009 tilinpäätös	2 645 000

04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 604 000 euroa.

Selvitysosa: Varastokirjaston tehtävänä on vastaanottaa ja säilyttää tieteellisistä ja yleisistä kirjastoista siirrettävää aineistoa sekä asettaa se käyttöön.

Tunnuslukuja	2008	2009	2010	2011
	toteutuma	toteutuma	arvio	tavoite
Vastaanotetun aineiston määrä (hm)	4 295	4 922	4 000	4 500
Tilausten määrä	79 168	80 118	80 000	82 000
Sairauspäivien lkm/htv	15	9,6	<8	<8
Henkilötyövuodet	22,3	21,8	19,7	19,1

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2009	2010	2011
	toteutuma	talousarvio	esitys
Bruttomenot	1 583	1 645	1 634
Bruttotulot	42	30	30
Nettomenot	1 541	1 615	1 604
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	49		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	8
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	4
VaEL-maksun muutos	1
Vuokrakustannusten nousu	14
Toimintameno säästö (-1,75 %)	-27
Tuottavuustoimet (-0,6 htv)	-13
Tekninen muutos	-2
Muu muutos	4
Yhteensä	-11

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetusministeriön asetukseen Varastokirjaston suoritteista perittävistä maksuista (1346/2006).

2011 talousarvio	1 604 000
2010 talousarvio	1 615 000
2009 tilinpäätös	1 587 000

(05.) *Yliopistojen palvelukeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2010 talousarvio	10 000
2009 tilinpäätös	8 000 000

20. *Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 28 736 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja tiedelaitoksia koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) korkeakoulujen ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen
- 3) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen ja
- 4) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Kehittämistoimilla tuetaan erityisesti korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmän rakenteellista kehittämistä ja uudistamista. Tavoitteena on korkeakoulujen ja tieteen yhteisillä tai yhtenäisillä tietoteknisillä palveluilla kohottaa tukitoimintojen palvelutasoa, alentaa kustannuksia ja edistää sähköistä asiointia. Opintojen nopeuttamiseksi ja opintojen aloitustien alentamiseksi kehitetään uutta korkeakoulujen sähköistä hakujärjestelmää ja lisätään opinto-ohjauksen koulutusta.

Määrärahan arvioitu käyttö		€
1.	Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta	5 336 000
2.	Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut ja tietoverkko	19 400 000
3.	Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntakehittäminen	4 000 000
Yhteensä		28 736 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Opintojen nopeuttamisen toimenpiteet (sähköinen hakujärjestelmä, opinto-ohjauksen koulutus)	3 700
Tieto- ja viestintäteknikan laitteistohankinnat ja pedagogisen käytön koulutus (koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntakehittäminen)	4 000
Kertaluonteisen vähennyksen poistuminen	19
Kertamenon poistuminen	-500
Muu muutos	81
Yhteensä	7 300

2011 talousarvio	28 736 000
2010 talousarvio	21 436 000
2009 tilinpäätös	25 320 000

30. *Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 412 551 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammattikorkeakoululain (351/2003) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisen valtionosuuden maksamiseen
- 2) enintään 13 100 000 euroa ammattikorkeakoululain mukaisena hankerahoituksena toiminnan kehittämiseen ja tukemiseen sekä

3) enintään 10 185 000 euroa ammattikorkeakoulujen tuloksellisuusrahoitukseen, tietoyhteiskuntahankkeisiin ja ammattikorkeakoulujen strategiaa tukeviin hankkeisiin.

Selvitysosa:

Ammattikorkeakoulujen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet				
	2005	2007	2009	2011
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio
Ammattikorkeakoulututkinnot	21 145	20 565	20 044	22 060
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	182	362	941	1 800
Ammatillinen opettajankoulutus, valmistuneet	1 237	1 688	1 551	1 515
Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat	3 937	5 299	6 294	8 220
Vaihto-opiskelijat (1+s, yli 3 kk)	6 885	7 182	7 556	8 790
Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet viiden vuoden kuluttua aloittamisesta, % aloittaneista	58,6	59,8	59,8	67,3
Lukuvuodessa vähintään 45 op suorittaneet opiskelijat, % tutkintokoulutuksen opiskelijoista	55,5	54,3	53,9	62,6
Opiskelijat (FTE)/ opettajat	16,5	16,5	16,7	16,4
Tutkinnot/ opettajat	3,3	3,3	3,3	3,7
Opettajien ja tutkijoiden kv-liikkuvuus/ opettajat ja t&k -henkilöstö	0,67	0,76	0,88	1,08
T&k-hankkeissa suoritettut opintopisteet/ läsnä olevat tutkinto-opiskelijat	..	2,6	3,9	4,4

Tuottavuutta lisätään siten, että suoritettujen opintopisteiden ja tutkintojen määrä kasvaa sopimuskaudella nopeammin kuin käytettävissä oleva yksikköhintarahoitus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee kansallisen korkeakoulupolitiikan ja ammattikorkeakoulujen tavoitteiden toteutumista hankerahoituksella.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää ammattikorkeakouluille tuloksellisuusrahoitusta vuosina 2010—2012 tuloksellisuuden palkitsemiskriteerien perusteella ja lisäksi koulutuksen laatuysikköarvioinnin perusteella. Palkitsemiskriteereinä on kuusi asiakokonaisuutta: 1) korkeakoulurakenne 2) opiskelijarekrytointi, 3) opintoprosessien tehokkuus ja laatu 4) kansainvälistyminen, 5) tutkimus- ja kehittämistoiminta sekä 6) aluevaikuttavuus ja työelämäyhteistyö.

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Laskennalliset kustannukset (laskennallinen opiskelijamäärä * yksikköhinta)	897 472 000
— kunnalliset ammattikorkeakoulut (49 327 *7 689,21 €)	379 286 000
— yksityiset ammattikorkeakoulut (65 346 *7 929,88 € sis. alv.)	518 186 000
Kuntien rahoitusosuus	-512 766 000
Arvonlisäverojen takaisin maksamisesta aiheutuvien kulujen kompensointi	4 560 000
Hankerahoitus toiminnan kehittämiseen ja tukemiseen (enintään)	13 100 000
Tuloksellisuusrahoitukseen ym. (enintään)	10 185 000
Yhteensä	412 551 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Kustannustason muutos (1,7 %)	6 519
Kertaluontoisen vähennyksen palauttaminen	2 000
Opiskelijamäärän muutos	-161
Opiskelijarakenteen muutos	168
Muu muutos	479
Yhteensä	9 005

2011 talousarvio	412 551 000
2010 talousarvio	403 546 000
2009 tilinpäätös	393 248 364

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 845 996 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoille yliopistolain (558/2009) mukaisen valtionrahoituksen maksamiseen.

Selvitysosa: Yliopistolain mukaisesti yliopistot aloittivat 1.1.2010 toimintansa itsenäisinä julkisoikeudellisina laitoksina tai säätiölain mukaisina säätiöinä (Aalto-yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto).

Yliopistojen valtionrahoitus määräytyy yliopistolain (558/2009) 49 §:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetusministeriön asetuksen (771/2009) perusteella. Perusrahoitusta kohdennetaan yliopistoille laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laajuus (60,4 %), laatu ja vaikuttavuus (14,6 %) sekä muiden koulutuksen ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella (25 %). Valtion rahoituksella kannustetaan yliopistojen profiloitumisen ja jatkuvan laadun parantamisen ohella tuottavaan ja taloudelliseen toimintaan.

Toiminnan laajuudessa tutkintotavoitteilla ja toteutumilla on edelleen keskeinen asema. Laadun ja vaikuttavuuden perusteella kohdennettavassa rahoituksessa laskentakriteerit liittyvät koulutuksen ja tutkimuksen laatuun, opiskeluprosessien toimivuuteen, koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistymiseen, kansalliseen kilpailtuun tutkimusrahoitukseen ja tieteelliseen julkaisutoimintaan. Muut koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteet ottavat huomioon yliopistojen valtakunnalliset erityistehtävät, koulutus- ja tieteenalarakenteen, tutkijakoulut, harjoittelukoulut ja Kansalliskirjaston toiminnan. Tähän kokonaisuuteen liittyy myös strategisen kehittämisen rahoitus, jota kohdennetaan yliopistojen strategiatyön ja profiloitumisen perusteella.

Yliopistojen perusrahoitusta korotetaan kertaluonteisia eriä lukuun ottamatta yliopistoindeksin mukaista vuotuista kustannustason nousua vastaavasti ensimmäisen kerran määriteltäessä yliopistojen valtion rahoitusta vuodelle 2011.

Kustannustason muutoksen huomioon ottamisen lisäksi yliopistoille korvataan arvonnisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen tutkimukseen liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonnisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista. Korvausta tarkistetaan vuosittain viimeksi toteutuneen yliopistojen keskimääräisen arvonnisäverokertymän perusteella.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto, jonka tehtävistä säädetään yliopistolaisissa (558/2009) ja kulttuuriaineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (1433/2007). Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana.

Opettajankoulutusta järjestävissä yliopistoissa on opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten harjoittelukouluja, joiden tavoitteena on opettajankoulutusta palvelevan toiminnan korkea taso ja läheinen vuorovaikutus yliopiston muun toiminnan kanssa.

Yliopistojen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2005 toteutuma	2007 toteutuma	2009 toteutuma	2011 ⁴⁶
Alemmat korkeakoulututkinnot	2 913	5 879	10 755	13 800
Ylemmät korkeakoulututkinnot	12 920	13 884	10 535 ⁴⁷	14 900
Tohtorintutkinnot	1 422	1 526	1 642	1 600
Harjoittelukoulujen oppilasmäärä	7 893	7 848	7 820	7 900
Harjoittelukoulun ohjatussa harjoittelussa suoritettut opintopisteet	39 950	41 352	36 542	42 000
Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat	4 949	5 897	6 195	9 000
Vaihto-opiskelijat (1+s, yli 3 kk)	9 049	9 254	10 327	11 200
Tieteelliset julkaisut/ opetus- ja tutkimushenkilökunta	1,78	1,90	1,89 ⁴⁸	2,23
Tohtorintutkinnot/ professorit	0,63	0,67	0,72	0,73
Opettaja- ja tutkijavierailut/ opetus- ja tutkimushenkilökunta	0,22	0,22	0,22	0,32
Ylemmät kk-tutkinnot/ opetus- ja tutkimushenkilökunta	0,92	1,02	0,77	1,08
Opiskelijat (FTE)/ opetus- ja tutkimushenkilökunta	8,66	8,76	8,39	8,2
Lukuvuodessa vähintään 45 opintopistettä suorittaneiden osuus	41 %	37 %	39 %	47 %

Määrärahan arvioitu käyttö

€

Yliopistojen perusrahoitus	1 714 296 000
— Kansalliskirjasto	14 934 000
— Harjoittelukoulut	46 516 000
— Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	90 000 000
— Muiden yliopistojen kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	27 300 000
— Hammaslääketieteen koulutus Kuopiossa	879 000
— Yliopistojen muu perusrahoitus	1 534 667 000
Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 § tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen tutkimukseen liittyviin hankintoihin ja toimintilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista	131 700 000
Yhteensä	1 845 996 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteinen lisäys maksuvalmiuden turvaamiseen, muut kuin Aalto-yliopisto	50 000
Yliopistoindeksi (2,7 %)	42 401
Yliopistojen toimintaedellytysten turvaaminen	20 000
Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	20 000
Yliopistojen toiminnan lisärahoitus, muut kuin Aalto-yliopisto	10 000
Arvonlisäverokompensaation tarkistus	15 900
Kertaluonteisten vähennysten poistuminen (palkkaratkaisujen siirtymäkausi, keva-maksu)	7 625
Työmarkkinasopimukseen perustuvat palkkorotukset	7 571
Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu	10 500

⁴⁶Määrällisissä tavoitteissa vuoden 2011 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2010—2012.

⁴⁷Ylemmissä korkeakoulututkintojen määrän merkittävä lasku vuonna 2009 selittyy vuoden 2008 tutkintorakenneuudistuksen siirtymäajan päättymisellä (21 825 tutkintoa vuonna 2008).

⁴⁸Toteutuma on vuodelta 2008

Hammaslääketieteen koulutus Kuopiossa	481
Harjoittelukoulujen kuntakorvauksen tarkentuminen	304
Kansalliskirjaston lisääntyneet vuokratkustannukset	140
Tuottavuustoimenpiteet	-11 352
Kertaluonteiset lisäykset	-6 000
Palkkaratkaisut (siirtymäkausien päättäminen, kertaluonteista)	-54
Muut muutokset	-96
Yhteensä	167 420

Kuntien rahoitusosuus harjoittelukouluissa annettavan lukiokoulutuksen kustannuksiin, 7 884 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.10.30 mitoituksessa.

2011 talousarvio	1 845 996 000
2010 talousarvio	1 678 576 000
2009 tilinpäätös	1 620 427 999

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 235 164 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) akatemiaprofessorien ja akatemiatutkijoiden tehtävistä, tutkimusohjelmista, tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulutuksesta, tutkimuksen infrastruktuureista, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) arvioinneista, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen
- 5) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin ja
- 6) 5 000 000 euroa myöntämisvaltuuteen sisällyttömänä tutkimusinfrastruktuurien rahoittamiseen

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus on budjetoitu maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakolta talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aikaisempien vuosien myöntämisvaltuuden kasvusta aiheutuva lisäys	18 547
Vuoden 2011 myöntämisvaltuuden kasvusta aiheutuva lisäys, mistä 410 000 euroa aiheutuu palkkausten sopimustarkistuksesta	2 303
Tutkimusedellytysten kehittäminen	2 215
Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden (ICOS-hanke ja biotieteiden hankekokonaisuus) rahoitus	3 000
Yhteensä	26 065

2011 talousarvio	235 164 000
2010 talousarvio	209 099 000
2009 tilinpäätös	169 941 000

52. Erityinen valtionrahoitus Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 5 607 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää 5 500 000 euroa Helsingin yliopiston ja 107 000 euroa Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoiminnan rahoittamiseen.

Selvitysosa: Yliopistolakia on muutettu (EV 66/2010 vp - HE 208/2010 vp) siten, että Helsingin yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle korvataan vuosittain määrä, joka vastaa niiden apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksamaa yhteisöveroa.

Tarkoituksena on, että valtion korvauksen taso vastaisi arvioitua yhteisöveroa kyseisenä vuonna. Arvio perustuisi viimeisimmän käytettävissä olevan vuoden verotusta koskeviin tietoihin ja mahdollisiin tulevan vuoden toimintaa ja sen laajuuden muuttumista koskeviin arvioihin. Toteutuneen yhteisöveron ja budjetoitiperusteena käytetyn arvion välinen erotus otettaisiin huomioon lisäävänä tai vähentävänä eränä mitoitettaessa seuraavalle varainhoitovuodelle osoitettavaa valtion korvausta.

Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 107 000 euroa erityisenä valtion rahoituksena Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan.

2011 talousarvio	5 607 000
2010 talousarvio	5 500 000

53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 94 467 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) akatemiaprofessorien ja akatemiattutkijoiden tehtävistä, tutkimusohjelmista, tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulutuksesta, tutkimuksen infrastruktuureista, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) arvioinneista, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen
- 5) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin
- 6) yksityisten arkistojen valtionavusta annetun lain mukaisten menojen maksamiseen

7) 50 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen Kotimaisten kielten tutkimuskeskukseen tutkimus-, keruu- ja sanakirjahankkeisiin sekä muiden kulutusmenojen ja apurahojen maksamiseen

8) päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettävien valtionavustusten maksamiseen

9) kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

10) tieteen edistämiseksi, tieteen ja yhteiskunnan sekä kansalliskielten ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseksi myönnettävien valtionavustusten, -palkintojen ja apurahojen, tieteellisen kirjallisuuden kääntämis- ja painattamismenojen, tiedonjulkistamisen ja tutkimusetiikan edistämismenojen ja tutkimuksen tietohuollon menojen sekä tieteen tukemiseen liittyvistä tutkimuksista, selvityksistä ja julkaisuista aiheutuvien menojen maksamiseen

11) tutkimusaineistojen käytön saatavuuden parantamiseksi myönnettäviin valtionavustuksiin ja valtion laitosten vastaavien hankkeiden menojen maksamiseen ja

12) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus on budjetoitu maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Kohdassa 7 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimushankkeiden rahoittamiseen ja tieteellisen tutkimuksen edistämiseen	59 030 000
Yksityisten arkistojen valtionavusta annetun lain mukaisiin menoihin	4 875 000
Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toimintaan	2 712 000
Tiedeinstituuttien ja tutkimuslaitosten, Tiedekeskus Heureka ja eräiden tieteellisten seurojen ja yhdistysten toiminta-avustuksiin	11 000 000
Päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettäviin avustuksiin	500 000
Eräisiin kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin	3 500 000
Tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseen ja muihin tieteen tukemisesta aiheutuviin menoihin	12 258 000
Avustusten maksamiseen niiden tiedeinstituuttien tilakustannuksiin, jotka maksavat vuokraa Senaatti-kiinteistöille	592 000
Yhteensä	94 467 000

2011 talousarvio	94 467 000
2010 I lisätalousarvio	5 833 000
2010 talousarvio	89 964 000
2009 tilinpäätös	86 904 892

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 733 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI) ja eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

Selvitysosa: Jäsenmaksuosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen hallintoelinten tekemien päätösten mukaisesti.

2011 talousarvio	15 733 000
2010 talousarvio	15 193 000
2009 tilinpäätös	15 846 546

(87.) *Valtion rahoitus Aalto-yliopiston pääomaan* (kiinteä määräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2010 talousarvio	100 000 000
2009 tilinpäätös	45 895 250

88. *Valtion rahoitus Tampereen teknillisen yliopiston säätiön pääomaan* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 25 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Tampereen teknillisen yliopiston säätiön pääoman maksamiseen. Määrärahan käytön edellytyksenä on, että yksityiset rahoittajat sijoittavat samanaikaisesti säätiön pääoman maksamiseen vähintään 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määräraha on valtion vuoden 2011 osuus Tampereen teknillisen yliopiston säätiön perustamisen rahoituksesta. Säätiön perustamiseen osallistuu myös yksityisiä rahoittajatahoja. Säätiön pääomittaminen on tarkoitus toteuttaa vuosina 2009—2011 siten, että valtion osuus on yhteensä 125 milj. euroa edellyttäen, että yksityisten rahoittajatahojen osuus on yhteensä vähintään 50 milj. euroa.

2011 talousarvio	25 000 000
2010 talousarvio	50 000 000
2009 tilinpäätös	50 000 000

89. *Valtion rahoitus julkisoikeudellisten yliopistojen pääomasijoituksiin* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 100 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisoikeudellisten yliopistojen pääomasijoitusten maksamiseen. Määrärahan käytön edellytyksenä on, että julkisoikeudellisiin yliopistoihin tehtyjen yksityisten rahoittajatahojen pääomasijoitusten yhteismäärä on

vähintään 40 000 000 euroa ja valtioneuvosto on hyväksynyt yksityiset pääomasijoitukset valtion vastirahoitukseen oikeuttaviksi.

Selvitysosa: Momentti on uusi. Määräraha on tekninen oletama valtion julkisoikeudellisiin yliopistoihin vuonna 2011 tehtävistä finanssisijoituksista. Yliopistojen tasavertaisen kohtelun turvaamiseksi valtio varautuu tekemään finanssisijoituksia julkisoikeudellisina laitoksina toimiviin yliopistoihin suhteessa niiden hankkimiin yksityisiin pääomasijoituksiin. Julkisoikeudelliset yliopistot ovat voineet kerätä yksityistä pääomaa 11.4.2008—31.12.2010 välisenä aikana. Yksittäisen yliopiston osalta valtion finanssisijoitusten edellytyksenä on, että kerätty yksityinen pääoma on vähintään miljoona euroa. Valtion sijoituksen todellinen määrä määräytyy aiemman jakosuhtelinjauksen mukaisesti riippuen aidon yksityisen sijoituksen määrästä.

2011 talousarvio 100 000 000

70. Opintotuki

Selvitysosa: Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintotuen asumislisästä sekä opintolainan valtiontakauksesta. Opintoraha on veronalainen etuus. Korkeakouluopiskelijoiden ennen 1.7.1992 ja muiden opiskelijoiden ennen 1.7.1994 nostamille opintolainoille suoritetaan lisäksi opintotukilain (28/1972) nojalla määräytyvää korkotukea.

Opintotukitoiminnan tavoitteena on opiskeluaikaisen toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että tuetaan omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua. Opintotukea kehitetään koulutuspoliittisten tavoitteiden pohjalta. Tavoitteena on riittävä ja kannustava opintotuki, jolla edistetään suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.

Koulumatkatuen tarkoituksena on korvata lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kohtuulliset päivittäiset koulumatkakustannukset. Tukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä ja koulumatkakustannukset ovat yli 54 euroa kuukaudessa. Opiskelijan omavastuuosuus on 43 euroa kuukaudessa.

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos. Korkeakoulujen opintotukilautakunnat voivat myöntää opintotuen oman korkeakoulunsa opiskelijoille Kansaneläkelaitoksen kanssa solmitun sopimuksen perusteella. Kansaneläkelaitos maksaa korvauksen sopimuksen perusteella korkeakouluissa hoidettavista tehtävistä. Myös muilla oppilaitoksilla on opintotukiasioiden hoitamiseen liittyviä tehtäviä. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2007	2009	2011 arvio
Opintotukimenot (milj. euroa)			
Opintoraha			
— korkea-aste	299,7	362,7	389
— toinen aste	102,7	136,6	152
Asumislisä	242,7	266,6	285
Koulumatkatuki	32,0	37,5	41,2

Ateriatuki	23,7	24,5	29,2
Opintotuen saajat			
Opintoraha			
— korkea-aste	191 244	189 513	204 000
— toinen aste	124 355	142 420	147 200
Asumislisä			
— korkea-aste	153 437	153 979	162 400
— toinen aste	60 038	64 609	67 600
Koulumatkatuki	65 475	65 793	69 000
Valtiontakauksen saajat			
Korkea-aste	90 694	90 793	103 400
Toinen aste	36 082	37 158	40 900

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2009 lopussa 1 338,9 milj. euroa, josta ns. vanhojen opintolainojen osuus oli 17,3 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden lopussa 291 251 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella oli 7 050 euroa ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneella 7 950 euroa.

Määrärahan mitoitusterusteet

Keskimääräinen opintotuki	2007	2009	2011 arvio
Opintoraha, €/kk			
— korkea-aste	250	287	286
— toinen aste	139	164	157
Asumislisä, €/kk	184	197	196
Koulumatkatuki, €/kk	110	129	150

Vuonna 2011 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 268 800, joista korkeakouluopiskelijoita 154 300 ja 114 500 muita opiskelijoita. Asumislisän saajamääräksi arvioidaan 172 050. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan noin 32 100 opiskelijaa.

Opintotukilain mukaisen opintorahan kuukausittaiset enimmäismäärät (€/kk)

Korkeakouluopiskelijat	
— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	55
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	122
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	145
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	298
Muissa oppilaitoksissa opiskelevat	
— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	38
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	80
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	100
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	246

Opintotuen asumislisän määrä on 80 prosenttia määritellystä asumismenosta. Asumislisää myönnettäessä asumismenoja ei oteta huomioon 252 euron ylittävältä osalta. Ulkomailla opiskelevan asumislisän määrä on enintään 210 euroa kuukaudessa.

Opintotuen rakennetta kehitetään tavoitteena päätoimiseen opiskeluun kannustaminen, mihin liittyen hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opintotukilain sekä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen koulumatkatuesta annetun lain muuttamisesta 1.8.2011 lukien. Opetusministeriön asetuksessa

(940/2009) eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädettäviä laskennallisten kustannusten perusteita tarkistetaan kustannuskehityksen perusteella 1.8.2011 lukien.

Ateriatuen määrää ehdotetaan korotettavaksi 1.1.2011 lukien 0,10 eurolla, jolloin ateriatuen määrä on 1,77 euroa aterialla kohti ja ylimääräisen ateriatuen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 0,86 eurosta 1 euroon aterialla kohti.

Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys			
	2007	2009	2011 arvio
Lukiokoulutus	27 354 (24 %)	32 057 (29 %)	33 000 (31 %)
Ammatillinen peruskoulutus	97 203 (71 %)	109 003 (76 %)	112 700 (76 %)
Ammattikorkeakouluopinnot	93 348 (72 %)	93 336 (72 %)	102 500 (79 %)
Yliopisto-opinnot	94 139 (62 %)	92 188 (64 %)	101 500 (67 %)

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 683 000 euroa.

Selvitysosa: Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotukiasioissa. Vuonna 2011 arvioidaan valituksia tulevan vireille noin 3 500. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan 5,5 kuukautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Palkkausten sopimustarkistus	6
Toimintamenoasästö (1,75 %)	-12
Muut muutokset	-10
Yhteensä	-16

2011 talousarvio	683 000
2010 talousarvio	699 000
2009 tilinpäätös	685 000

52. Opintolainojen valtioneuvoston takaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 36 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtioneuvoston takauksista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Takausvastuusuoritukset	26 300 000
Maksuvapautukset	4 000 000
Tileistä poistot	4 900 000
Korkeavastukset	1 400 000
Yhteensä	36 600 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Takausvastuusaatavien kasvu	5 000
Korkoavustuksen tulo rajojen korotuksen vaikutus takausvastuusaataviin	-1 200
Maksuvapautusten väheneminen	-3 000
Tileistä poistojen lisääntyminen	3 700
Korkoavustuksen käytön muutos	-800
Korkoavustuksen tulo rajojen korotus 54 %:lla	400
Yhteensä	4 100

2011 talousarvio	36 600 000
2010 talousarvio	32 500 000
2009 tilinpäätös	36 333 945

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 826 105 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahojen ja opintotuen asumislisän maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	389 020 000
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	152 040 000
Asumislisä	285 045 000
Yhteensä	826 105 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opintotuen edistymisen seurannan kehittäminen	-600
Opintotuen rajaaminen jatko-opintoihin yhdeksälle kuukaudelle	-200
Asumislisäkuukauden laskeminen korkeakouluopintojen tukiaikaan	-2 000
Opintorahan sitominen kansaneläkeindeksiin	400
Vanhempien tulo rajan korottaminen ansiotason kehityksen perusteella 1.11.2011 lukien	1 200
Oppilaitoksen maksaman apurahan ja harjoitteluajan palkan erillisestä tarveharkinnasta luopuminen	1 500
Opintorahan ja asumislisän käytön kasvu	33 348
Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärän lisäyksestä aiheutuva saajamäärän kasvu	4 000
Opintotuen ja sairauspäivärahan yhteensovitus 1.8.2010 lukien	-563
Yhteensä	37 085

2011 talousarvio	826 105 000
2010 talousarvio	789 020 000
2009 tilinpäätös	765 921 244

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 29 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien korkeakouluopiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin ammatillisiin tai erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka poikkeuskoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 1,77 eurolla ateriaa kohti,
- 2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euroa, kuitenkin enintään opiskeljaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriaa kohden, josta maksetaan ateriatukea.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	27 450 000
Opiskelijaravintoloiden ylimääräinen avustus	1 750 000
Yhteensä	29 200 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Ateriatuen korotus 0,10 eurolla	1 600
Ylimääräisen ateriatuen enimmäismäärän korotus	200
Ateriatuen käytön kasvu	300
Yhteensä	2 100

2011 talousarvio	29 200 000
2010 talousarvio	27 100 000
2009 tilinpäätös	24 466 388

58. *Avustus vuokratustannusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään 5 261 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksen maksamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle korkeakouluopiskelijoiden terveydenhoitoa varten tarvittavien tilojen vuokratustannusten korvaamiseen,
- 2) avustuksen maksamiseen opiskelija-asuntotarkoitukseen luovutettujen valtion maa-alueiden vuokratustannusten korvaamiseen silloin, kun kiinteistöä käytetään lähinnä opintotuen asumislisään tai asumistukeen oikeutettujen opiskelijoiden asumiseen edellyttäen, että asianomainen kunta tukee opiskelija-asumista vastaavalla määrällä.

Käyttösuunnitelma	€
Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö	3 869 000
Opiskelija-asuntoyhteisöt	1 392 000
Yhteensä	5 261 000

Selvitysosa: Vuokrat on hinnoiteltu siten, että ne sisältävät arvonlisäveron määrän, jonka yliopistot joutuvat maksamaan Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle jälleenvuokraamistaan tiloista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

YTHS:n vuokramenojen määrän kasvu	725
Opiskelija-asumiseen tarkoitettujen maa-alueiden vuokrakustannusten kasvu	42
Yhteensä	767

2011 talousarvio	5 261 000
2010 talousarvio	4 494 000
2009 tilinpäätös	4 494 000

59. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 41 218 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Matkalippujen hinnan nousu	3 400
Koulumatkatuen myöntämisperusteiden muutokset koulutuksen saavutettavuuden parantamiseksi 1.8.2011 lukien	1 218
Yhteensä	4 618

2011 talousarvio	41 218 000
2010 talousarvio	36 600 000
2009 tilinpäätös	37 565 644

80. Taide ja kulttuuri

Selvitysosa: Kulttuuripolitiikan tavoitteena on vahvistaa kansallisessa ja kansainvälisessä toimintaympäristössä kulttuurin perustaa, parantaa luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä, lisätä kansalaisten kulttuuriosallistumisen mahdollisuuksia sekä lujittaa ja laajentaa kulttuurin taloutta. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa näitä tavoitteita taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeuspolitiikan sekä audiovisuaalisen politiikan keinoin.

Suomessa kulttuuriosallistuminen on aktiivista. Kirjastoissa ja teattereissa kävijöiden osuus koko väestöstä on suurinta EU-maissa. Kulttuurin kysyntä myös kasvaa jatkuvasti koulutusasteen kohoamisen myötä.

Kulttuurin perustan vahvistamisen haasteita ovat taiteen hallintoa koskevat ratkaisut, taiteilijoiden toimeentulon edellytysten monipuolistaminen ja taiteen laatukehityksen kehittäminen. Haasteita asettavat myös yleisten kirjastopalvelujen tasavertainen saatavuus, kulttuuriperintöaineistojen digitaalisten tuotteiden kehittelyn ja tuotannon tukeminen sekä tekijänoikeusjärjestelmän ratkaisut, joilla tuetaan opetusta ja tutkimusta sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden toimintaa.

Suuri haaste on kehittää väestörakenteeltaan erilaisille alueille soveltuvia korkeatasoisia taide- ja kulttuuripalveluita. Kulttuuripalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi tulee huolehtia teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuusjärjestelmän kannustavuudesta, kulttuuripalveluiden alueellisesti tasa-arvoisesta saatavuudesta, turvallisen mediaympäristön kehittämisestä sekä eri väestöryhmien kulttuurin tukemisesta. Haasteita asettavat myös esittävän taiteen vapaiden ammattilaisryhmien talous- ja koulutuskysymykset.

Kulttuurin ja luovan talouden haasteita ovat taiteen ja kulttuurin sekä audiovisuaalisen alan kotimarkkinoiden ja kulttuuriviennin vahvistaminen, kulttuurin ja matkailun toimialojen yhteistyön lisääminen, kulttuurin kansainvälisten suurtapahtumien tukijärjestelyt sekä audiovisuaalisen ja muiden kulttuuri- ja taidealojen tuotekehitysrahoituksen ja yrittäjyyden edellytysten parantaminen sekä tekijänoikeusjärjestelmän kehittäminen.

Kulttuuripolitiikan toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet vuonna 2011 ovat:

Kulttuuripolitiikan tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
1. Kulttuurin perustan vahvistaminen:	1) Käynnistetään Kulttuuripolitiikan strategia 2020 toimeenpano ottaen huomioon kulttuurin tulevaisuutta koskevan selonteon linjaukset. 2) Käynnistetään Taiteen edistämiskeskuksen toiminta ja alueellisten taidetoimikuntien kehittämistoimet. 3) Toteutetaan lainmuutokseen perustuva Valtion elokuvataarkastamon muuttaminen jälkivalvontaa suorittavaksi ja mediakasvatusta edistäväksi virastoksi. 4) Ohjataan ja tuetaan kansallisten taidelaitosten toimintaa kansallisina päänäyttämöinä. 5) Parannetaan kulttuuriperintö- ja kirjastoaineistojen saatavuutta ja säilyttämistä osana kansallista digitaalista kirjastoa. 6) Toteutetaan Kirjastopolitiikka 2015 –ohjelmaa. 7) Kehitetään Museoviraston toimintaa ja hallintoa ja parannetaan alueellisen museotyön toimintaedellytyksiä. 8) Vahvistetaan taiteen ja kulttuurin paikallis- ja aluehallintoa sekä taiteen ja kulttuurin alojen aluekeskustoimintoja. 9) Tuetaan medialukutaitoa, media- ja elokuvakasvatusta ja yleisten kirjastojen mediakasvatustyötä. 10) Toimeenpannaan Suomen pohjoismainen puheenjohtajuusohjelma ja pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuutta. 11) Lisätään kulttuurialan kansainvälisen vuorovaikutuksen ja liikkuvuuden edellytyksiä.
2. Luovan työn tekijöiden toimintaedellytysten parantaminen:	12) Kehitetään taiteilijoiden toimeentuloratkaisuja. 13) Parannetaan esittävän taiteen ns. vapaiden ryhmien toimintaedellytyksiä. 14) Laaditaan elokuvakulttuurin digitaalisen ajan agenda.
3. Kaikkien väestö- ja kansalaisryhmien kulttuuri-osallistumisen edellytysten lisääminen:	15) Tuetaan kuntien kulttuuritoiminnan kehittämistä. 16) Kehitetään kirjasto- ja tietopalveluja väestön lähi- ja

	peruspalveluina. 17) Toimeenpannaan Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia –toimintaohjelmaa 2010-2014.
4. Kulttuurin ja luovan talouden edistäminen:	18) Toimeenpannaan Luovan talouden ja kulttuuriyrittäjyyden sekä kulttuuri- ja matkailun toimintaohjelmia. 19) Selkiytetään tekijänoikeuslakia ja toimeenpannaan teollis- ja tekijänoikeuksien strategiaa (IPR-strategia). 20) Edistetään laillista online-tarjontaa ja vähennetään laitonta verkkojakelua. 21) Käynnistetään II kulttuuri- ja luovan talouden kehittämissuunnitelman toimeenpano.

Taiteen ja kulttuurin rahoitus budjetti- ja veikkausvoittovarojen kesken

	Veikkaus- voittovaroista	Budjettivaroista	Yhteensä
Taiteenalojen edistämiseen	49 894 000	36 345 000	86 239 000
Kansalliset taidelaitokset	85 954 000	85 261 000	171 215 000
Kirjastotoimi	4 850 000	16 411 000	21 261 000
Museot ja kulttuuriperintö	27 738 000	52 663 000	80 401 000
Alueellinen taiteen edistäminen	19 800 000	106 000	19 906 000
Kulttuuripolitiikan kehittäminen⁴⁹	10 069 000	3 917 000	13 986 000
Taiteen ja kulttuurin kv-toimintoihin	7 393 000	9 401 000	16 794 000
Viestintäkulttuuri	2 130 000	9 165 000	11 295 000
Yhteensä	207 828 000	213 269 000	421 097 000

01. Taiteen edistämiskeskuksen ja taidetoimikuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 685 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) taiteilijaprofessoreiden viroista aiheutuviin palkkausmenoihin
- 2) taiteen edistämiseksi myönnettävien apurahojen ja avustusten maksamiseen
- 3) taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus- ja tiedotustoimintaan ja
- 4) enintään 10 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen.

Määrärahasta myönnettävät apurahat ja avustukset budjetoidaan maksuperusteisina.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu. Taiteen keskustoimikunnan nimi muutetaan Taiteen edistämiskeskukseksi. Taiteen edistämiskeskuksen toiminnan tavoitteena on nostaa ja lisätä suomalaisen taiteen laatua ja kansainvälistä tasoa sekä vahvistaa taiteen uudistumiskehitystä ja sen arvostusta yhteiskuntaa uudistavana monimuotoisena voimavarana ja merkitysten luojana. Keskuksen työ edistää hyvinvointia, kulttuuria ja sen moninaisuutta. Se vaikuttaa myös ympäristön laatuun ja sillä on merkittäviä suoria ja välillisiä taloudellisia vaikutuksia. Taiteen edistämiskeskus on asiantuntija- ja rahoittajaorganisaatio, joka tukee korkeatasoista taiteen tekemistä erityisesti jakamalla apurahoja ja valtionavustuksia. Rahoitus on

⁴⁹Sisältää veikkausvoittovaroissa opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi kohdan sekä kulttuurin suurtapahtumien rahoituksen

määräaikaista ja perustuu taiteellisen laadun vertaisarviointiin ja laajaan taidepoliittiseen asiantuntemukseen. Käytettävissä olevilla resursseilla taiteen edistämiskeskus:

- rahoittaa korkeatasoista ja innovatiivista taiteellista työskentelyä ja vahvistaa taiteen monimuotoista roolia yhteiskunnassa
- panostaa taiteen tasa-arvoisen saatavuuden, saavutettavuuden, kulttuurisen monimuotoisuuden ja taiteen soveltavan käytön lisäämiseen
- ottaa apurahapolitiikassaan huomioon hakijakunnan sukupuoli-, ikä-, kieli- ja asuinpaikkarakenteen ja erityisesti nuorten taiteilijoiden aseman apurahan hakijoina ja saajina
- luo edellytyksiä taiteilijoiden liikkuvuudelle ja kansainvälistymiselle
- vahvistaa monitaiteellisen ja -kulttuurisen toiminnan tukea
- seuraa, arvioi ja kehittää oman toimintansa laatua ja tehokkuutta ja parantaa rakenteidensa toimivuutta ja selkeyttä sekä kehittää asiakkaidensa sähköisiä palveluja tehtyjen kehittämissuositusten mukaan
- tulosoittaa alueellisia taidetoimikuntia ja
- vahvistaa osaltaan taiteen asemaa ja merkitystä yhteiskunnassa ja tuottaa opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön taidepolitiikan kannalta olennaista tutkimustietoa, arviointivälineitä ja tietopalveluita.

Kulttuuripoliittisista syistä hintatuella katetaan noin 33 % maksullisen toiminnan erillismenoista.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
Valtionavustukset			
— hakemukset, kpl	9 315	9 091	9 000
— myönnöt, kpl	3 009	2 953	2 900
Lausunnot valtionavustushakemuksista OPM:lle	807	832	820
Taideteostoimikunnan kokoelmat / kartunta, kpl	12 726/115	12 932 /206	13 100/175
Julkaisut	10	3	6
Alueelliset taidetoimikunnat			
Valtionavustukset			
— hakemukset, kpl	4 319	3 965	3 900
— myönnöt, kpl	1 124	1 099	1 000
Hankkeet	221	250	239
Residenssit ulkomailla, kpl		7	8
Lausunnot, kannanotot ja aloitteet		46	45
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet*	66	64,5	66

Valtion taidetoimikuntien⁵⁰ apurahan hakijat ja saajat sukupuolen, alueen, kielen ja iän mukaan vuonna 2009

	Hakijoita	Tuen saajia
Myönnöt, lkm ⁵¹	4 784	2 079
	% hakijoista	% tuen saajista
Naiset	50,1	48,7
Pääkaupunkiseutu	52,9	54,4
Ruotsinkieliset	6,8	6,4
Äidinkieli "muu"	5,0	3,7
Alle 35-v.	23,8	19,0

Alueellisten taidetoimikuntien apurahan hakijat ja saajat sukupuolen, alueen ja iän mukaan vuonna 2009

	Hakijoita	Tuen saajia
Myönnöt, lkm ⁵²	2 080	469
	% hakijoista	% tuen saajista
Naiset	57,6	57,1
Alueen keskuskaupunki ⁵³	56,1	57,8
Alle 35-v.	31,0	32,8

Tukimuoto	Hakemuksia	Hakijoita	Myöntöjä	Tuen saajia	Tuen saajat % hakijoista
Valtion taidetoimikuntien hakemusten, hakijoiden, myöntöjen sekä tuen saajien määrä vuonna 2009	9 091	6 101	2 953	2 683	44 %
Alueellisten taidetoimikuntien hakemusten, hakijoiden, myöntöjen sekä tuen saajien määrä vuonna 2009	3 965	3 486	1 099	1 068	31 %

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009 toteutuma	2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	5 463	5 220	5 705
Bruttotulot	14	20	20
Nettomenot	5 449	5 200	5 685
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	271		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	265		

⁵⁰Taiteen keskustoimikunta, valtion taidetoimikunnat ja apurahalautakunnat ja -jaostot.

⁵¹Sis. yksityishenkilöt ja työryhmien yhteyshenkilöt, ei yhteisöjä. Pällekkäisyydet poistettu.

⁵²Sis. yksityishenkilöt ja työryhmien yhteyshenkilöt, ei yhteisöjä. Pällekkäisyydet poistettu.

⁵³Keskuskaupungit = Mikkeli, Hämeenlinna, Kouvola, Jyväskylä, Rovaniemi, Oulu, Tampere, Joensuu, Vaasa, Kuopio, Pori, Helsinki, Turku.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	42
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	21
Toiminnan muutoksesta aiheutuvat kustannukset	600
Toimintamenosäästö (-1,75 %)	-90
Siirto momentille 29.80.02 (Taideteostoimikunnat, 2 htv)	-88
Yhteensä	485

2011 talousarvio	5 685 000
2010 talousarvio	5 200 000
2009 tilinpäätös	5 443 377

02. Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 163 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) siviilipalvelusmiehistä aiheutuvien menojen maksamiseen ja
- 2) enintään 3 400 000 euroa näyttelytoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: Valtion taidemuseo edistää kuvataiteen kulttuuriperintöä ja vahvistaa oman aikamme visuaalisen kulttuurin merkitystä.

Kulttuuriperinnön hoidon vaikuttavuustavoitteena on visuaalisen kulttuuriperinnön kartuttaminen tuleville sukupolville. Taidekokoelmien kartuttamisen tavoitteet ovat lähes yksinomaan laadullisia ottaen samalla huomioon sisällölliset painotukset.

Näyttely- ja ohjelmistotuotannon sekä muun yleisölle suunnatun toiminnan tavoitteena on pitää kulttuuriperintö elävänä vahvistamalla Valtion taidemuseon eri yksiköiden roolia monipuolisten ja korkealaatuisten kulttuuripalvelujen tarjoajana. Näyttely- ja ohjelmistotoiminnan tarjonta pyritään pitämään monipuolisena samalla kun kävijätutkimuksin seurataan asiakkaiden tyytyväisyyttä ja pyritään vastaamaan sen toiveisiin. Yleisölähtöisyyteen, jolla tarkoitetaan ajankohtaisuutta näyttelytarjonnassa, kiinnitetään erityistä huomiota. Tulosalueen, joka kokonaisuudessaan on maksullista toimintaa, taloudellisena tavoitteena on, että tulot kattavat kokonaiskustannuksista 15 % ja erilliskustannuksista 44 %.

Taidemuseoalan sekä tutkimus- ja muun yhteistyön kehittämisen tulosalueella Kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet jatkaa koko taidemuseokenttää koskevia kehityshankkeita yhdessä maan muiden taidemuseoiden kanssa sekä tuottaa tutkimusta yleisölähtöisen museotyön tueksi.

Kulttuuripoliittisista syistä hintatuella katetaan noin 54 % maksullisen toiminnan erillismenoista.

Kulttuurialan luonteesta johtuen tulostavoitteet eivät ole jatkuvasti kasvavia. Suoritteiden määrien osalta otetaan huomioon niiden vaihtelevat laajuudet.

Tunnusluku	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 tavoite
Vaikuttavuus, tuotokset ja laadunhallinta			
Asiakastyytyväisyys (asiakaspalvelu), %	91	92	92
Kokoelma- ja erikoisnäyttelyt, kpl	29	32	12
Tutkimus- ja näyttelyjulkaisut, kpl	13	10	10
Konservoidut teokset	574	826	
Toiminnallinen tehokkuus			
Näyttelytoiminnan kävijämäärä			
— kokonaiskävijämäärä	493 034	584 979	468 700
— maksavien kävijöiden osuus, %	56	63	66
Näyttelykäynnin keskitulo	4,0	6,7	5,0
Näyttelykäynnin keskihinta	3,6	7,7	3,4
Näyttelyjulkaisujen myydyt määrät/painokset, %	25	53	60
Hallinnollisten palvelujen osuus kokonaiskustannuksista, %	14	14	16
Maksullinen toiminta (kustannusvastaavuus)			
— tulot/kokonaiskustannukset, %	20	29	15
— tulot/erilliskustannukset, %	56	68	44
— hintatuki/erilliskustannukset, %	38	22	54
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	237	241	222

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2009 toteutuma	2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	25 295	21 701	22 643
Bruttotulot	6 987	2 753	3 480
Nettomenot	18 308	18 948	19 163
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 032		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 279		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	86
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	41
VaEL-maksun muutos	7
Vermon varaston vuokralisäys	320
Vermon varaston väliaikaisvarastoinnin kertamenon vähennys	-123
Vuokrien indeksitarkistukset 2011	220
Toimintameno säästö (-1,75 %)	-333
Tuottavuustoimenpiteet (-3,6 htv)	-66
Siirto momentilta 29.80.01 (Taideteostoimikunnat, 2 htv)	88
Muu muutos	-25
Yhteensä	215

2011 talousarvio	19 163 000
2010 talousarvio	18 948 000
2009 tilinpäätös	18 556 000

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 685 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös perusparannushankkeiden rahoittamiseen.

Selvitysosa: Suomenlinnan hoitokunta vastaa Unescon maailmanperintöluetteloon otetun ja kansallisesti merkittävän Suomenlinnan rakennuskulttuurimuistomerkin restauroinnista, ylläpidosta ja käytämisestä sekä kohteen perusinformaation tuottamisesta ja jakamisesta yleisölle.

Tavoitteena on vahvistaa alueen kiinteistövarallisuuden ja monumentin arvoja suojelevaa profiilia, edistää kansalaisten mahdollisuuksia päästä osalliseksi kulttuurisesti merkittävästä maailmanperintökohteesta, ylläpitää autenttista linnoitusarkkitehtuuria ja säilyttää asuinyhteisön elinvoimaisuus. Restauroinnin, ylläpidon ja alueen saavutettavuuden parantamisen perusteina ovat kiinteistövarallisuuden arvon säilyttäminen ja käytettävyyden turvaaminen siten, että tiloja voidaan vuokrata asumis- ja muuhun käyttöön sekä muuta varallisuutta asettaa alueen luonteeseen sopivan kulttuurimatkailun käyttöön. Hyvän julkisuuskuvan säilyttämiseksi alueella voidaan järjestää maailmanperintökohteen arvolle sopivia kulttuuritapahtumia.

Restaurointi- ja kunnossapitotöiden tavoitteen toteutumiseksi jatketaan linnoituslaitteiden ja kiinteistöjen ylläpito- ja perusparannustöitä sekä Suomenlinnan vankilan perusparannus- ja laajennustöitä. Kunnostuksessa hyödynnetään saarella sijaitsevaa vankilan työvoimaa. Maailmanperintökohteen tunnetuksi tekemisessä korostetaan talvikausien kävijämäärien kehittämistä ja suuren yleisön tietämyksen lisääntymistä, minkä toteutumista arvioidaan Suomenlinnan yleisö- ja palvelututkimuksissa. Yhteisön elinvoimaisuuden säilyttämiseksi tavoitteena on tukea monipuolista asukasrakennetta ja säilyttää alueella riittävät palvelut. Asuin- ja toimitilojen vuokrauksen tuoton tavoitteena on yhden prosentin kasvu.

Tunnusluku	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
Matkailijamäärät sesongin ulkopuolisina kuukausina (loka—huhtikuu)	173 000	170 000	170 000
Toiminnallinen tehokkuus			
Hoitokunnan kokous- ja juhlatilojen käyttöaste, %	31	26	32
Linnoitusmuureista parhaassa kuntoluokassa koko linnoitusmuurimäärästä (52 800 m ²), %	40	43,6	45
Vuokratuotot, kasvu %	6,4	5,7	1
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	93	89	95

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009 toteutuma	2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	7 856	6 970	7 085
Bruttotulot	4 595	4 400	4 400
Nettomenot	3 261	2 570	2 685
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	611	28	
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	28		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	25
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	10
Uudelleen kohdentamisen palautus	127
Toimintamenosäästö (-1,75 %)	-47
Yhteensä	115

2011 talousarvio	2 685 000
2010 talousarvio	2 570 000
2009 tilinpäätös	2 678 000

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 949 000 euroa.

Momentille voidaan nettouttaa Museoviraston hallussa olevien maa-alueiden puunmyynnistä mahdollisesti saatavat tulot.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Kansallismuseon toimintamenot	6 896 000
Museoviraston muut toimintamenot	13 053 000
Yhteensä	19 949 000

Museovirasto vastaa kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyvistä viranomaistehtävistä kansallisella tasolla. Se johtaa ja kehittää maan yleistä museointia, suojelee ja hoitaa kulttuuriperintöä ja kulttuuriympäristöä sekä tuottaa ja välittää alaa koskevaa tutkimustietoa. Museoalaa kehitetään valtakunnallisesti museoiden kanssa käytävien neuvotteluiden, arvioinnin ja seurannan keinoin. Museovirasto osallistuu aktiivisesti alan kansainväliseen viranomais-, sidosryhmä- ja hankeyhteistyöhön.

Museoviraston toiminnassa korostetaan asiakaslähtöisyyttä sekä fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta. Kulttuuriperintökasvatuksella vahvistetaan kansalaisten osallisuutta kulttuuriperintöön. Museoviraston toiminnassa korostuu aluetason kulttuuriympäristötoimintaedellytysten vahvistaminen. Maakuntamuseoita tuetaan yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Palvelujen saatavuuden maantieteellistä tasapuolisuutta painotetaan.

Palvelukyvyyn ja vaikuttavuuden parantamisessa keskeisinä kehittämishankkeina ovat Museoviraston organisaation uudistaminen strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi aikaisempaa paremmin ja kansallisen kulttuuriperinnön digitoinnin tehostaminen (erillisrahoituksella momentilta 29.80.55. Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen). Alkuvuonna 2011 käynnistyvä muutto uusiin toimitiloihin parantaa arkisto-, kirjasto- ja kokoelmapalveluiden saatavuutta ja toiminnan tuottavuutta.

Kulttuuriympäristöä vaalitaan kiinteiden muinaisjäännösten, rakennetun ympäristön ja kulttuurimaiseman suojelun keinoin sekä panostamalla muinaisjäännösten hoitoon ja

rakennusrestaurointiin. Toiminnassa keskitytään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, erityisesti vuonna 2009 vahvistetun rakennetun kulttuuriympäristö (RKY)-luetteloon sisältyvien alueiden ja kohteiden turvaamiseen maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa. Toteutetaan ”Rakennettu hyvinvointi” -hanketta, jonka tavoitteena on tunnistaa toisen maailmansodan jälkeisen rakennetun ympäristön arvoja ja merkityksiä sekä luoda valmiuksia tämän aikakauden kulttuuriympäristöjen vaalimiseen.

Suomen kansallismuseo on osa Museovirastoa. Kansallismuseon tehtävänä on suullisen perimätiedon ja suomalaisten aineellisen kulttuurin kerääminen, tallentaminen ja säilyttäminen. Kansallismuseo välittää kulttuuriperintötietoa ylläpitämällä Kansallismuseon lisäksi mm. Kulttuurien museota, Suomen merimuseota, Seurasaaren ulkomuseota ja muita eri puolilla maata olevia kohteita, järjestämällä näyttelyjä ja tapahtumia ja tarjoamalla pedagogisia palveluja kouluille. Suomen kansallismuseon hoitamia museoita ja niiden näyttelyitä kehitetään lisäämällä niiden houkuttelevuutta ja informatiivisuutta sekä tarjontaa verkoissa. Erityistä huomiota kiinnitetään uuden, kokonaan digitaalisessa ympäristössä kasvaneen sukupolven, nykyisten lasten ja nuorten, tavoittamiseen. Vuorovaikutteisia näyttelymuotoja painotetaan. Samalla parannetaan museoiden henkistä ja fyysistä saavutettavuutta. Suomen kansallismuseon kokoelmien hoidon, käytön ja liikkuvuuden edellytykset turvataan.

Henkilöstön hyvinvointia ja organisaation osaamista edistetään henkilöstösuunnittelulla ja koulutuksella, palkkausjärjestelmää kehittämällä sekä työhyvinvointihankkeita toteuttamalla.

Tunnusluku	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta			
Käynnit Museoviraston verkkosivuilla	3 050 241	3 537 829	4 600 000
Lausuntojen käsittelyaika, pv	37	43	37
Museoiden kävijämäärä			
— kokonaiskävijämäärä	331 867	347 476	345 000
— maksavien kävijöiden osuus, %	59,2	59,0	58
— alle 18-vuotiaiden osuus kävijöistä, %	21,9	21,4	22
Linnon kävijämäärä			
— kokonaiskävijämäärä	164 148	202 500	180 000
— maksavien kävijöiden osuus, %	85	82	80
Tutkimus- ja näyttelyjulkaisut, kpl	9	6	6
Esinetietojen digitointiaste, %	24	28,4	30
Toiminnallinen tehokkuus			
Museokäynnin keskihinta, euroa	4,55	4,35	4,5
Museokäynnin keskitulo, euroa	2,66	2,51	2,4
Linnassa käynnin keskihinta, euroa	1,37	1,36	1,39
Linnassa käynnin keskitulo, euroa	2,67	2,15	1,98
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet (htv)	426	409	392
— joista mom. 29.80.04 ja 75	342		

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2009 toteutuma	2010	
		varsinainen talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	23 840	22 652	23 074
Bruttotulot	5 083	3 125	3 125
Nettomenot	18 757	19 527	19 949
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	301		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	407		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	156
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	70
VaEL-maksun muutos	11
Uusien toimitilojen vuokramenot	750
Ostopalvelujen ja energian hinnankorotukset 2011	99
Vuokrien indeksitarkistus 2011	80
Uudelleenkohdentamisen palautus	50
Toimintameno säästö (-1,75 %)	-348
Tuottavuustoimet (-10 htv)	-330
Merimuseon Turun toimipisteen rahoituksen muutos	-75
Muuttokustannukset	-41
Yhteensä	422

2011 talousarvio	19 949 000
2010 talousarvio	19 527 000
2009 tilinpäätös	18 863 000

05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 685 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen enintään 4 000 euroa.

Selvitysosa: Näkövammaisten kirjaston toiminnan tavoitteena on näkövammaisten ja muiden lukemisesteisten henkilöiden tasa-arvo kirjallisuuden saannissa, koulunkäynnissä ja opiskelussa. Kirjasto toteuttaa tehtävänsä tuottamalla ja tarjoamalla asiakaskuntansa käyttöön erityisaineistoa, kuten äänikirjoja, pistekirjoja ja elektronisia kirjoja sekä toimimalla ääni- ja pistekirjapalvelujen asiantuntijalaitoksena.

Oppikirjapalvelujen tulosalueella kirjasto tuottaa lähes kokonaan näkövammaisten koululaisten tarvitsemat oppikirjat sekä tutkintoa suorittavien opiskelijoiden tutkintovaatimuksissa olevat kirjat, yhteensä noin 900 uutta nimikettä. Oppikirjoja myydään maksuperustepäätöksen mukaisesti kaikkien vammaisryhmien - myös lukihäiriöisten - käyttöön noin 5 800 kappaletta.

Kirjastopalvelujen tulosalueella kirjasto tuottaa uusia kauno- ja tietokirjallisuuden nimikkeitä näkövammaisille ja muille lukemisesteisille soveltuvassa muodossa määrän (1 500 nimikettä), joka vastaa noin 37 % Suomessa vuosittain julkaistavasta yleisestä kirjallisuudesta. Kirjasto välittää kirjallisuutta asiakkaiden käyttöön paikallisena palveluna, postitse ja tietoverkon kautta noin 1 100 000 kertaa. Potentiaalisen asiakaskunnan määrä on noin 40 000 henkilöä.

Keskeisenä tavoitteena on palvelun vaikuttavuuden lisääminen uusia asiakkaita tavoittamalla ja palvelun käyttöä lisäämällä sekä uusien kirjatuotantomenetelmien, uusien tuotteiden ja verkkopalvelujen vakiinnuttaminen.

Tunnusluku	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
— kirjatutanto/kpl	2 198	2 231	2 400
— lainojen määrä	825 764	947 945	1 100 000
— oppikirjatoimitukset/kpl	3 606	5 200	5 800
— asiakkaiden määrä	11 829	13 200	15 000
— asiakastytyväisyys (arvosana 1—5)	4,4	4,13	4,2
Toiminnallinen tehokkuus			
— kirjallainan keskihinta/euroa	6,80	5,97	6,00
— oppikirjatoimituksen keskihinta/euroa	297	208	208
Henkisten voimavarojen hallinta			
— Henkilötyövuodet	62	58	52

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)	2010		2011 esitys
	2009 toteutuma	varsinainen talousarvio	
Bruttomenot	7 869	6 619	6 825
Bruttotulot	143	135	140
Nettomenot	7 726	6 484	6 685
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 725		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 967		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Palkkausten sopimustarkistus	25
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	10
VaEL-maksun muutos	2
Lainauskorvaukset Sanasto ry:lle	367
Toiminnan tason ja laajuuden turvaaminen	219
Uudelleenkohdentamisen palautus	350
Toimintamenoasäästö (-1,75 %)	-108
Tuottavuustoimet (hankerahoituksen pienennys)	-488
Tuottavuustoimet (-4 htv)	-176
Yhteensä	201

2011 talousarvio	6 685 000
2010 talousarvio	6 484 000
2009 tilinpäätös	6 968 000

06. Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 816 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen enintään 140 000 euroa.

Selvitysosa: Kansallisen audiovisuaalisen arkiston (KAVA) tavoitteena on toimia elokuva-, televisio- ja radiohistorian tallettamisen ja säilyttämisen sekä esittämisen keskuksena sekä museona. KAVA palvelee väestön kulttuurisia, tiedollisia ja tutkimuksellisia tarpeita sekä luovaa teollisuutta asiakas- ja tietopalvelullaan. Lisäksi KAVA turvaa audiovisuaalisen kulttuuriperinnön näkymisen esittämällä taiteellisesti, historiallisesti tai muutoin merkittäviä elokuvia ja ohjelmia sekä harjoittamalla näyttely- ja julkaisutoimintaa.

Vuonna 2011 KAVA:n kokoelmien digitointi on käynnissä kattavan suunnitelman mukaisesti. KAVA osallistuu Kansallisen digitaalisen kirjaston asiakasliittymän toteutukseen ja pitkäaikaissäilytysjärjestelmän suunnitteluun sekä arkistoinnin digitaalista tekniikkaa käsittelevään kansainväliseen yhteistyöhön.

Hankitaan kokoelmiin lakisääteisen talletusvelvollisuuden alaisen filmi- ja videotuotannon esityskopiot ja oheismateriaalit vuodelta 2008 sekä originaalimateriaalit vuonna 2006 tarkastetuista elokuvista. Lisäksi vapaaehtoisina talletuksina otetaan vastaan n. 300 pitkää ulkomaista elokuvakopiota ja kartutetaan video- ja dvd-kokoelmaa n. 3 500 uudella tallenteella.

Tallennetaan digitaalisesti radio- ja televisio- ohjelmavirtaa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymän suunnitelman mukaisesti yhteistyössä CSC:n kanssa. Digitaalisesti tallennettua ohjelmavirtaa kertyy n. 50 teratavua. Lisäksi otetaan vastaan kotimaisten radio- ja tv-ohjelmien alkuperäislaatuisia tallenteita lakisääteisinä talletuksina. Käyttöliittymät tutkijoille ja muille tarvitsijoille ovat käytettävissä lain edellyttämässä paikoissa. Palvelua tehdään tunnetuksi palvelutoiminnan kehittämisen, tutkimustyön tukemisen ja harjoittamisen sekä kulttuuritoiminnan kautta. Elokuvakulttuuria edistetään elokuvien laadukkaalla esitystoiminnalla ja mediakasvatuksella elokuvateatteri Orionissa ja Kino Tuliossa Helsingissä ja alueellisesti 9 yliopistopaikkakunnalla. Lisäksi tuetaan ja harjoitetaan elokuvatutkimusta ja julkaistaan filmografista tietoa internet-osoitteessa www.elonet.fi ja muuta elokuvatietämystä omilla kotisivuilla www.kava.fi.

Kartutetaan museoesinekokoelmaa lahjoituksilla ja ostoilla. Elävän kuvan museo toimii Helsingissä Vanhan Talvitien kiinteistössä perus- ja vaihtuvin näyttelyin.

Kulttuuripoliittista syistä hintatuella katetaan noin 30 % maksullisen toiminnan erillismenoista.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
— Kokoelmien hoito/arkistoidut elokuvat, lkm	151 247	154 430	157 800
— Elävän kuvan museo/museoesineet, lkm	12 650	13 150	13 550
— Kirjasto-, tieto-, laina- ja asiakaspalvelut, lkm	37 700	28 950	38 000
— Maksulliset palvelut/esitystoiminta, katsojamäärät	53 550	59 409	60 000
— Maksullinen arkistopalvelu/kuva- ja filmipalvelu	5 276	3 186	4 200
— Digitaalisesti talletettu ohjelmavirta teratavuin (rtva)	2	49,2	160
Toiminnallinen tehokkuus			
— Kokoelma- ja arkistyo yht., euroa/elok. lkm	12,77	17,53	17,20
— Elävän kuvan museo, euroa/esine	26,22	33,11	32,18
— Kirjasto, euroa/kirjastopalvelu	6,39	11,65	6,61
— Maksullinen palvelu: esitystoiminnan subventio	187 263	231 156	198 700
— Radio- ja tv-arkisto yht. euroa/talletettu ohjelmavirta teratavut		28 158	13 300
Henkisten voimavarojen hallinta			
— Henkilötyövuodet	65	71	74

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)	2009 toteutuma	2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	5 865	6 692	7 156
Bruttotulot	371	340	340
Nettomenot	5 494	7 032	6 816
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	777		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	803		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Palkkausten sopimustarkistus	26
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	11
VaEL-maksun muutos	2
Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toiminnan lisäys	200
Uudelleenkohdentamisen palautus	50
Toimintamenosäästö (-1,75 %)	-121
Tuottavuustoimet (-2 htv)	-44
Yhteensä	124

2011 talousarvio	6 816 000
2010 talousarvio	6 692 000
2009 tilinpäätös	5 520 000

07. Valtion elokuvatarkastamon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 385 000 euroa.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen kuvaohjelmien tarkastamisesta annetun lain muuttamiseksi siten, että viraston toimintasisältö muutetaan.

Elokuvatarkastamo muuttuu uudella lailla vuoden 2011 aikana Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus MEKU:ksi (Medianeuvosto). Viraston tehtävät ja toiminta muuttuvat täysin. Kuvaohjelmien ikärajaluokittelu siirtyy pääosin kuvaohjelmien tarjoajien tehtäväksi. MEKU:n tehtävä on ylläpitää yritysten käyttämää ikärajaluokitusjärjestelmää, kouluttaa yrityksissä toimivat luokittelijat ja valvoa luokittelun asianmukaisuutta sekä käsitellä luokittelusta tehdyt oikaisupyynnöt. MEKU myös koordinoi mediakasvatusta ja kuvaohjelmiin liittyvää tutkimustoimintaa. Muutos edellyttää, että valmistelut ja osa toiminnoista käynnistyvät vuonna 2011. Mediakasvatukseen ja tutkimukseen liittyvät toiminnot voivat käynnistyä jo vuoden 2011 alusta lähtien. Uusi ikäraja järjestelmä on suunniteltava ja sen toiminnan luotettavuus testattava, luokittelijoiden koulutus on suunniteltava ja luokittelijat koulutettava jo vuonna 2011.

Valtion elokuvatarkastamon toiminnan tavoitteena on luoda lapsille turvallinen kuvaohjelmaympäristö. Tavoitteen saavuttamiseksi tarkastamo hoitaa lakiin perustuvaa lastensuojelullisiin syihin pohjautuvaa kuvaohjelmien ennakkotarkastusta ja rekisteröintiä, suorittaa ilmoituksiin perustuvaa ennaltaehkäisevää laillisuusvalvontaa sekä myöntää esityslupia. Tavoitteena on valistuksen ja tiedotuksen keinoin lisätä kansalaisten tietämystä kuvaohjelmien sääntelystä.

Kuvaohjelmien ennakkotarkastuksen tavoitteena on lasten kehityksen turvaaminen kuvaohjelmaympäristössä. Keinoja ovat alle 18-vuotiaille suunnattujen kuvaohjelmien tarkastaminen, sääntelyä koskeva valistus ja jälkivalvontatyö yhdessä poliisin kanssa. Vaikuttavuutta mitataan yleisölle ja kuvaohjelmien levittäjille suunnatuilla kyselyillä.

Ylläpidetään ja kehitetään verkkopohjaisia, kustannustehokkaita ja asiakasystävällisiä ilmoitus- ja rekisteröintijärjestelmiä.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
Tarkastetut pitkät kuvaohjelmat, kpl	1 229	821	650
Tarkastetut lyhyet kuvaohjelmat, kpl	1 782	944	500
Keskimääräinen tarkastajamäärä/kuvaohjelma	1,78	1,67	1,80
Myönnetyt esitysluvat, kpl	26	23	25
Lausunnot viranomaisille	20	16	20
Ilmoitetut kuvaohjelmat, kpl	22 632	42 770	40 000
Toiminnan tehokkuus			
Tarkastuksen keskimääräinen hinta, euroa/h	191	256	195
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	14	14	14,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)	2010		
	2009 toteutuma	varsinainen talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	1 209	1 046	1 615
Bruttotulot	335	430	230
Nettomenot	874	616	1 385
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	200		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	151		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	6
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	3
Tulotason laskun kompensointi	150
Medianeuvoston laajennus	621
Toimintamenosäästö (-1,75 %)	-11
Yhteensä	769

2011 talousarvio	1 385 000
2010 talousarvio	616 000
2009 tilinpäätös	825 000

08. Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 971 000 euroa.

Selvitysosa: Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti on valtakunnallinen kulttuurin ja taiteen kentässä toimiva kansainvälinen osaamis- ja palvelukeskus.

Instituutti tarjoaa tiedotus-, konsultointi- ja hankevalmistelupalveluita luovien alojen toimijoille, osallistuu kotimaisiin monikulttuurisiin hankkeisiin Venäjältä ja Itä-Euroopasta muuttaneiden kulttuuripalvelujen vahvistamiseksi, osallistuu kulttuurin lähialueyhteistyöhön Venäjän kanssa sekä osallistuu EU:n, Venäjän ja Itä-Euroopan välisen kulttuuriyhteistyön ja Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuuden valmisteluun. Instituutti ylläpitää myös Venäjän ja Itä-Euroopan kulttuuriin erikoistunutta kirjastoa ja tietopalvelua.

Eräitä Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin tunnuslukuja	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
Lainaukset, kpl	39 508	17 961	22 000
Kirjahankinnat, nid.	856	1 332	1 100
Lehtihankinnat, vsk	244	151	95
Tietopalvelun käyttökerrat, kpl	1 026	193	190
Yleisötilaisuuksien kävijät	946	1 127	1 300
Toiminnan tehokkuus			
Lainan keskihinta, euroa	10	26	22
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	14	15	15

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009 toteutuma	2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	1 041	993	986
Bruttotulot	75	15	15
Nettomenot	966	978	971
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	28		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	29		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten sopimustarkistus	7
Kertaluonteisen vähennyksen palautus (kela-maksu)	3
Toimintameno säästö (-1,75 %)	-17
Yhteensä	-7

2011 talousarvio	971 000
2010 talousarvio	978 000
2009 tilinpäätös	967 000

16. (28.50.16, osa) Ylimääräiset taiteilija - ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ylimääräisten taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeiden sekä niihin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti sekä aiemmin myönnettyjen ylimääräisten taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeiden maksamiseen ja

2) enintään 795 000 euroa uusiin taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 35 ylimääräistä taiteilijaeläkettä ja 10 ylimääräistä sanomalehtimieseläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Momentti on uusi. Määräraha on laskettu vuodelle 2011 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (2335).

2011 talousarvio	17 500 000
------------------	------------

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 474 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kirjastolain (904/1998) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen ja

2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta ja -aineistopalvelujen ja muiden erityistehtävien maksamiseen sekä kirjastojen sisältötuotantoon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Avustukset keskus- ja maakuntakirjastoille	3 148 000
Avustukset kirjastojen sisältötuotantoon	336 000
Yleisten kirjastojen tietokanta ja -aineistopalvelujen tuottaminen ja avustukset muihin erityistehtäviin	990 000
Yhteensä	4 474 000

Yleisten kirjastojen tavoitteena on tarjota väestölle yhtäläiset mahdollisuudet sivistyksen, tietojen ja taitojen ja kansalaisvalmiuksien hankkimiseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjaston tehtävänä on myös tarjota mahdollisuus virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen käyttöön ja opastaa käytössä.

Valtionavustuksilla tuetaan kirjasto- ja tietopalvelujen alueellisesti tasavertaista tuottamista ja kehittämistä. Tavoitteena on turvata palveluverkon toimivuus, kirjasto- ja tietopalvelujen laatu sekä koko väestön kattava tiedon ja kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus.

Kirjastotoimen vaikuttavuutta arvioidaan kirjastojen käytön, aineistohankintojen, henkilöstövoimavarojen ja saatavuuden indikaattoreilla.

Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
Kirjahankinta, kpl/1 000 asukasta	340	334	330
Muu aineistohankinta, kpl/1 000 asukasta	63	62	62
Henkilötyövuodet, htv/1 000 asukasta	0,8	0,8	0,8
Aukiolotunnit, 1 000 tuntia	1 425	1 392	1 400
Fyysiset käynnit, kpl/asukas	10,6	10,3	10,3
Verkkokäynnit, kpl/asukas	8,7	9,7	10
Lainaukset, kpl/asukas	18,9	18,7	18,7
Lainaaajia, % asukasluvusta	41	40	41
Toimintakustannukset, euroa/asukas	52,9	54,6	55,6

Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 53 000 euroa johtuen kustannustason muutoksesta (1,7 %).

2011 talousarvio	4 474 000
2010 talousarvio	4 421 000
2009 tilinpäätös	106 440 000

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 42 184 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten teattereiden ja orkestereiden valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on teattereilla enintään 2 469 ja orkestereilla enintään 1 033.

Selvitysosa: Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on teattereilla 55 956 euroa ja orkestereilla 54 581 euroa henkilötyövuotta kohden.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (1,7 %)	1 341
Määräytymisperusteiden muutos	-25
Yhteensä	1 316

Lakisääteisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin on lisäksi myönnetty 37 998 000 euroa momentilla 29.80.52.

2011 talousarvio	42 184 000
2010 talousarvio	40 868 000
2009 tilinpäätös	29 952 000

32. Valtionosuudet ja -avustukset museoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 116 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten museoiden valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen ja
- 2) enintään 252 000 euroa avustusten maksamiseen museoiden kokoelmatietojen siirtämiseksi elektroniseen muotoon.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on enintään 1 183.

Selvitysosa: Valtionosuuden perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 71 769 euroa.

Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 636 000 euroa johtuen kustannustason muutoksesta (1,7 %). Lakisääteisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin on lisäksi myönnetty 18 162 000 euroa momentilla 29.80.52.

2011 talousarvio	20 116 000
2010 talousarvio	19 480 000
2009 tilinpäätös	12 468 000

33. Valtionavustukset kuntien ja alueiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 106 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen alueellisen kulttuuritoiminnan edistämiseen sekä opetus- ja kulttuuritoimesta annetun lain (1705/2009) 44 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen.

2011 talousarvio	106 000
2010 talousarvio	106 000
2009 tilinpäätös	5 587 738

34. *Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten yleisten kirjastojen perustamishankkeiden valtionavustusten maksamiseen sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) nojalla myönnettyjen yleisten kirjastojen perustamishankkeiden valtionosuuksien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

1) Vuonna 2011 saa myöntää valtionavustusta yleisten kirjastojen perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionavustukset ovat yhteensä enintään 4 500 000 euroa. Valtionavustuksista enintään 1 000 000 euroa saa myöntää toteutusaikaisena.

Selvitysosa: Valtuusmenettelyssä on luovuttu valtionavustusten enimmäismäärien määrittämisestä sellaisille hankkeille, joille valtionavustus tullaan myöntämään talousarviovuotta seuraavina vuosina. Myönnettävillä valtionavustuksilla arvioidaan voitavan rakentaa tai peruskorjata yhteensä 4 918 hyötyneliometriä ja uusia neljä kirjastoautoa.

Eräitä kirjastojen perusrakentamiseen liittyviä tunnuslukuja

	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2011 arvio
Uudisrakennukset, hyöty-m ²	2 227	2 517	3 800
Saneeraukset, hyöty-m ²	1 240	773	1 118
Kirjastoautot, kpl	8	3	4

Valtuuksista aiheutuvat menot (1 000 euroa)

	2012	2013	2014	2015—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Ennen vuotta 2011 tehdyt rahoituspäätökset	4 300	3 800	2 700	6 900	17 700
Vuonna 2011 tehtävät rahoituspäätökset		500	500	2 500	3 500
Yhteensä	4 300	4 300	3 200	9 400	21 200

Määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 1 000 000 euroa johtuen toiminnan laajuuden muutoksesta.

2011 talousarvio	5 000 000
2010 talousarvio	6 000 000
2009 tilinpäätös	5 399 998

(36.) *Euroopan kulttuuripääkaupunki 2011 -hankkeen avustus* (siirtomääräraha 2 v)

2009 tilinpäätös 2 000 000

36. *Valtionavustus kulttuurin kansainvälisiin suurtapahtumiin* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 930 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen suurtapahtumien järjestämiseen ja niiden valmisteluun.

Selvitysosa: Momentti on uusi. Määrärahalla on tarkoitus tukea Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki, Helsinki - World Design Capital 2012, Cumbre Mundial del Tango 2011, Frankfurtin kirjamesut 2014, IFLA 2012 (*The International Federation of Library Associations and Institutions*) -tapahtumia sekä muita mahdollisesti Suomeen saatavia kulttuurin suurtapahtumia tai ulkomailla järjestettäviä suomalaisen kulttuurin suuresittelyitä.

2011 talousarvio 2 930 000

40. *Korvaus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan Liikenne Oy:lle tavaraliikenteen käyttötappioon ja lainanhoitomenoihin.

Selvitysosa: Valtion ja Helsingin kaupungin kesken solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio korvaa puolet Suomenlinnan tavaraliikenteen käyttötappiosta.

2011 talousarvio 252 000

2010 talousarvio 252 000

2009 tilinpäätös 252 000

50. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 727 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kulttuuri-instituuttien tukemiseen
- 2) ystävyysseurojen tukemiseen
- 3) rakennussuojelulain (60/1985) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen
- 4) kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alusten entistämiseen ja korjaamiseen
- 5) maailmanperintösopimuksen sekä Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen mukaiseen suojele-, tutkimus- ja valistustoimintaan
- 6) seurantalojen korjaamiseen ja siihen liittyvään selvitys-, neuvonta- ja tarkastustyöhön

- 7) rauhantyön edistämiseen
 8) kulttuurilehtien tukemiseen
 9) Suomen Islamilainen Neuvosto (SINE) ry:n menoihin
 10) saamenkielisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan
 11) kulttuurin alan avustusten, apurahojen ja palkintojen maksamiseen sekä julkaisujen tukemiseen ja
 12) viittomakielisen kirjaston toimintaan.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Kulttuuri-instituuttien tukeminen	4 878 000
Ystävyyssuhteiden kulttuuriyhteistyön tukeminen, josta Suomi-Venäjä-Seuralle 1 185 000 euroa	2 172 000
Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnossapitoa tai parantamista varten	629 000
Maailmanperintösopimuksen sekä Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen mukaiseen suojele-, entistäm-, tutkimus- ja valistustoimintaan	380 000
Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alusten entistäm- ja korjausavustuksiin	268 000
Avustukset seurantalojen korjaustöihin, korjaustoimintaan liittyvään selvitys- ja tarkastustyöhön sekä valistus- ja neuvontatoimintaan	267 000
Lehtimiespalkintoihin	34 000
Rauhantyön edistämiseen	460 000
Saamelaiskäräjille saamenkielisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan, josta 12 000 euroa Utsjoen saamelaiskirkkotupien ylläpitoon	205 000
Eräiden kansalaisjärjestöjen toimintaan	136 000
Kulttuurilehtien tukemiseen	800 000
Suomen Islamilainen Neuvosto (SINE) ry	60 000
Lehtikuva-arkisto	100 000
Viittomakielisen kirjaston toimintaan	252 000
Sibeliuksen kootut -teokset	86 000
Yhteensä	10 727 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Kulttuuri-instituuttien tukeminen	300
Viittomakielisen kirjaston toimintaan	252
Kertaluonteisten menojen poisto	- 200
Yhteensä	352

2011 talousarvio	10 727 000
2010 talousarvio	10 375 000
2009 tilinpäätös	11 695 000

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 160 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) taiteilijaprofessoreiden viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen maksamiseen
- 2) aikaisemmin myönnettyjen pitkäaikaisten taiteilija-apurahojen maksamiseen ja
- 3) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/1983) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Valtion taiteilija-apurahat	10 060 000
Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset	3 100 000
Yhteensä	13 160 000

Taiteilija-apurahan määrä on vuoden 2010 alusta lukien 1 558,55 euroa/kk sisältäen taiteilijalle tulevan maksun MYEL:n mukaisen sosiaaliturvan rahoittamiseen. Valtion pitkäaikaisten ja valtion niiden viisivuotisten apurahojen määrä, joihin liittyy taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) mukainen sosiaaliturva, on vuoden 2010 alusta lukien 1 372,89 euroa/kk. Em. taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahojen kokonaismäärä on 10 % edellisestä kalenterivuonna kuntien ylläpitämiin yleisiin kirjastoihin hankittuun kirjallisuuteen käytetystä rahamäärästä.

2011 talousarvio	13 160 000
2010 talousarvio	13 160 000
2009 tilinpäätös	12 582 883

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 207 828 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) taiteen ja kulttuurin edistämistä tarkoittavien toimenpiteiden ja tapahtumien rahoittamiseen, taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä valtion laitosten kulttuuria koskeisiin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin
- 2) taideteosten hankkimiseen valtion ja yliopistojen kiinteistöihin sekä niiden käytössä oleviin rakennuksiin ja vähälevikkisen laatukirjallisuuden hankkimiseen yleisiin kirjastoihin
- 3) taiteen edistämisestä annetun lain (328/1967) mukaisiin taiteen keskustoimikunnan ja valtion taidetoimikuntien apurahoihin ja avustuksiin sekä alueellisten taidetoimikuntien myöntämiin taiteilija- ja kohdeapurahoihin ja muihin avustuksiin sekä enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahoihin

4) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen

5) enintään 4 850 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja muuhun kirjastoalan tukemiseen, yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen, yleisten kirjastojen kansallisiin kehittämishankkeisiin ja kansainväliseen yhteistyöhön sekä yleisten kirjastojen osaamisohjelman vahvistamiseen

6) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen teattereille ja orkestereille sekä enintään 3 984 000 euroa teatteri- ja orkesterilain (730/1992) 6 a §:n mukaisen valtionavustuksen maksamiseen, josta enintään 3 341 000 euroa teattereille ja enintään 643 000 euroa orkestereille

7) EU:n kulttuuriohjelmien hankkeiden kansalliseen tukemiseen ja ohjelmien yhteyspisteiden toimintamenoihin, sekä valtionhallinnon kulttuurialan kansainvälisen yhteistyön menoihin

8) enintään 36 790 000 euron valtionavustuksen maksamiseen Suomen Kansallisoopperan säätiölle ja enintään 11 166 000 euron valtionavustuksen maksamiseen Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiön käyttökustannuksiin

9) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeustoimikunnan ja muiden tekijänoikeusselvitysten kuluihin ja

10) enintään 49 henkilön palkkaamiseen alueellisten taidetoimikuntien määräaikaisiin taiteen edistämisen tehtäviin.

Kohdassa 2 tarkoitetut taideteoshankinnat sekä kohdassa 3 tarkoitetut avustukset ja apurahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdassa 10 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	2010	2011
Elokuvan tuotantoon ja levitykseen	20 236 000	22 536 000
Elokuvateattereiden digitalisoinnin edistämiseen	950 000	1 250 000
Elokuvakulttuurin edistämiseen	4 082 000	4 382 000
Lasten ja nuorten elokuvakulttuurin kehittämiseen	1 062 000	1 100 000
Kirjallisuuden edistämiseen	2 195 000	2 395 000
Kuvataiteen edistämiseen	1 580 000	1 680 000
Näyttämötaiteen edistämiseen	3 611 000	4 211 000
Rakennustaiteen edistämiseen	300 000	350 000
Säveltaiteen edistämiseen	3 580 000	4 080 000
Muotoilun edistämiseen	700 000	850 000
Tanssitaiteen edistämiseen	1 370 000	1 520 000
Valokuvataiteen edistämiseen	700 000	750 000
Sirkustaiteen edistämiseen	250 000	400 000
Mediataiteen edistäminen	180 000	220 000
Valtion julkisten rakennusten taidehankintoihin ja valtion taidekokoelmien hoitoon	1 000 000	1 150 000
Muu taiteenalojen edistäminen	1 320 000	1 470 000
Apurahat ja palkinnot	1 525 000	1 550 000
Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle	10 634 000	11 166 000

Suomen Kansallisoopperan Säätiölle	35 708 000	36 790 000
Rahoituslain mukaisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin teattereille ja orkestereille	37 998 000	37 998 000
Kirjastotoimen valtionavustuksiin ja kehittämistöihin	4 700 000	4 850 000
Rahoituslain mukaisiin valtionosuuksiin museoille	18 162 000	18 162 000
Museot ja kulttuuriperintö	8 416 000	9 576 000
Alueellinen taiteen edistäminen	18 073 000	19 600 000
Saamelaiskulttuurin edistäminen		200 000
Kulttuuripolitiikan kehittäminen	3 720 000	4 045 000
Kulttuurivienti ja kansainvälinen yhteistyö	7 143 000	7 393 000
Kulttuuri tietoyhteiskunnassa	1 960 000	2 130 000
Euroopan kulttuuripääkaupunkihanke	4 000 000	0
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	2 767 000	6 024 000
Yhteensä	197 922 000	207 828 000

2011 talousarvio	207 828 000
2010 I lisätalousarvio	11 550 000
2010 talousarvio	197 922 000
2009 tilinpäätös	204 432 624

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 19 329 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen eräiden tiede- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

Valtuus

Suomen rakennustaiteen museo ja Designmuseum saavat tehdä vuoden aikana laajuudeltaan enintään noin 3 400 hym²:n laajennusosaa sekä nykyisten yhteensä 3 820 hym²:n laajuisten toimitilojensa peruskorjauksia koskevat vuokrasopimukset siten, että hankkeesta aiheutuva menojen lisäys on vuositasolla enintään 2,5 milj. euroa vuodesta 2014 lähtien.

Selvitysosa: Suomen rakennustaiteen museon ja Designmuseumin laajennusosan hanke on tarkoitus toteuttaa vaiheittain siten, että suomalaisen arkkitehtuurin ja muotoilun perusnäyttelyiden sekä Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlaan liittyvien erityisnäyttelyiden tarvitsemat tilat ovat käytettävissä vuonna 2017. Hanke käynnistetään arkkitehtuurikilpailulla, jonka tulos julkaistaisiin World Design Capital juhluvuotena 2012.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Savonlinnan oopperayhdistyksen lisävuokra	150
Indeksitarkistus 2011 (2,5%)	468
Indeksitarkistukset 2010	77
Yhteensä	695

2011 talousarvio	19 329 000
2010 talousarvio	18 634 000
2009 tilinpäätös	18 000 000

54. *Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimitilainvestointeihin (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 3 096 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainan lyhennykseen sekä koron maksuun.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 668 000 euroa Kansallisteatterin lainanhoitokulujen korkotason muutoksena.

2011 talousarvio	3 096 000
2010 talousarvio	3 764 000
2009 tilinpäätös	3 745 000

55. *Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 2 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansallinen digitaalinen kirjasto -ohjelman ja toimintasuunnitelman toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin
- 2) keskeisten, priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin
- 3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen
- 4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa ja
- 5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 100 000 euroa kertaluonteisen määrärahan poistumisen vuoksi.

2011 talousarvio	2 500 000
2010 talousarvio	2 600 000
2009 tilinpäätös	2 000 000

56. *Kulttuuriviennin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 1 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen kulttuuriviennin edistämiseksi tarkoitettujen menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää Suomen kulttuuriviennin kehittämisohjelman 2007—2011 mukaisten toimenpiteiden tarkoituksiin toimeenpanomenoihin.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikaisen vähennyksen poistuminen	1 100
Tasokorotus	100
Yhteensä	1 200

2011 talousarvio	1 300 000
2010 talousarvio	100 000
2009 tilinpäätös	800 000

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) toiminta- ja näyttelyvarustuksen sekä niiden suunnittelumenojen maksamiseen ja
- 2) kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelmassa mainitut virastot voivat käyttää myös toimintamenomäärärahoja kalusto- ja laitehankintoihin.

Käyttösuunnitelma	€
1. Valtion taidemuseo	750 000
2. Museovirasto	1 200 000
3. Kansallinen audiovisuaalinen arkisto	60 000
4. Valtion elokuvatarkastamo	70 000
5. Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti	20 000
Yhteensä	2 100 000

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 600 000 euroa määräaikaisten menojen johdosta.

2011 talousarvio	2 100 000
2010 talousarvio	1 500 000
2009 tilinpäätös	2 500 000

72. Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Valtion taidemuseon taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

2011 talousarvio	739 000
2010 talousarvio	739 000
2009 tilinpäätös	739 000

75. *Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma	€
1. Museovirasto	2 200 000
2. Suomenlinnan hoitokunta	2 200 000
Yhteensä	4 400 000

Määrärahaa saa käyttää myös enintään yhdeksää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin, josta Suomenlinnan hoitokunnan osuus on enintään kaksi henkilötyövuotta.

Valtuus

- 1) Käyttösuunnitelman kohdan 1. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2011 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 600 000 euroa.
- 2) Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2011 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 100 000 euroa määrärahan tason tarkistuksen johdosta.

2011 talousarvio	4 400 000
2010 talousarvio	4 500 000
2009 tilinpäätös	5 080 000

95. *Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja lain nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen.

2011 talousarvio	17 000
2010 talousarvio	17 000
2009 tilinpäätös	4 000

90. Liikuntatoimi

Selvitysosa: Liikuntatoimen tehtävänä on lisätä liikunnan harrastusta ja harrastajia sekä elämäntapaa mittaista liikunnallista elämäntapaa. Valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntatoimen yleisestä johdosta, kehittämisestä ja yhteensovittamisesta valtionhallinnossa.

Toimialaa ohjaavat liikuntalaki ja -asetus, valtion talousarvio, valtioneuvoston tekemät periaatepäätökset ja opetus- ja kulttuuriministeriön strategiat. Liikunnan toimialan strateginen johtaminen ja ohjausjärjestelmät perustuvat tiedolla johtamisen periaatteelle sekä liikuntaa koskevien politiikkatoimien vaikutusten jatkuvalla arvioinnilla.

Liikunnan toimialalla edistetään liikunnan ja urheilun kansalaistoimintaa sekä väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä eettisesti ja yhteiskuntavastuullisesti toimivaa kilpa- ja huippu-urheilua. Liikunnan avulla tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä sekä edistetään yhdenvertaisuutta, monikulttuurisuutta ja ympäristön kestävä kehitystä.

Liikuntatoimen toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet vuonna 2011 ovat:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
Edistetään liikunnallista elämäntapaa ja vahvistetaan paikallisen liikuntatoimen toimintaedellytyksiä	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tuetaan liikuntapaikkarakentamisessa ensisijaisesti laadukkaita ja laajoja käyttäjäryhmiä palvelevia liikuntapaikkoja. 2. Tuetaan terveyttä edistävän liikunnan ohjelmaa tavoitteena vahvistaa väestön terveyttä ja toimintakykyä liikunnan avulla. 3. Kehitetään liikunnan koulutuskeskuksia koko väestölle tarkoitettuina kunto- ja terveysliikuntakeskuksina.
Vahvistetaan liikunnan kansalaistoiminnan edellytyksiä	<ol style="list-style-type: none"> 4. Uudistetaan lajiliittojen tulosperusteista valtionavustusjärjestelmää. 5. Tuetaan liikunta- ja kansanterveysjärjestöjä uudistuvan liikuntalain mukaisesti. 6. Seuratoiminnan kehittämistuella ja päätoimisten osaajien palkkaamisella vahvistetaan liikunta- ja urheiluseurojen toimintaedellytyksiä. 7. Liikunnan koulutuskeskusten toiminnalla tuetaan liikunnan kansalaistoiminnan kehittymisedellytyksiä.
Kehitetään lasten ja nuorten liikuntaa	<ol style="list-style-type: none"> 8. Toteutetaan lasten ja nuorten liikuntaohjelmaa. 9. Toteutetaan Liikkuva koulu -hanke. 10. Tuetaan liikuntajärjestöjen yhteisen Your Move -hankkeen toteuttamista.
Edistetään tavoitteellista ja kansainväliseen menestykseen tähtäävää huippu-urheilua	<ol style="list-style-type: none"> 11. Tuetaan huippu-urheilun rakennemuutoksen toteutumista. 12. Parannetaan nuorten urheilijoiden valmentautumisedellytyksiä apurahoin ja valmennustoimintaan myönnettävällä tuella. 13. Vahvistetaan ja tuetaan liikuntajärjestöjen tavoitteita hakea ja järjestää kansainvälisiä liikuntapoliittisesti merkittäviä urheilun suurtahtumia. 14. Kehitetään kansallista dopinginvastaista toimintaa kansainvälisten sopimusten mukaisesti.
Kehitetään toimialaa tiedolla johtamisen keinoin	<ol style="list-style-type: none"> 15. Tuetaan liikunnan koulutusta, tutkimusta ja tiedonvälitystä avustuksin, apurahoin ja muin sellaisin keinoin, joilla vahvistetaan liikuntatoimialan osaamista. 16. Jatketaan valtion liikuntaneuvoston toteuttamaa liikuntapolitiikan vaikutusten arviointijärjestelmän kehittämistä.
Edistetään liikunta-alan kansainvälistä yhteistyötä	<ol style="list-style-type: none"> 17. Tuetaan liikuntajärjestöjen suoria kansainvälisiä yhteistyömahdollisuuksia ja osaamis pääoman kasvua.

Lasten liikunnan seuratoiminnan paikallistukihankkeet

	2009 toteutuma	2010 arvio	2011 tavoite
Myönnetyt	373	373	390
Hakemukset	863	856	1 082
Lapsia ja nuoria	60 000	80 000	90 000
— tytöt (%)	43	43	45
— pojat (%)	57	57	55

Kunnossa Kaiken Ikää -ohjelma

	2009 toteutuma	2010 arvio	2011 tavoite
Hankkeet	199	200	200
Kunnat	94	95	95
Liikkujat	45 000	50 000	50 000
— naiset (%)	68	67	66
— miehet (%)	32	33	34
KKI-toimintaan osallistuneet 35—74 v.	110 000	120 000	120 000

Vapaan sivistystyön toteutuneet suoritteet liikunnan koulutuskeskuksissa

	2009 toteutuma	2010 arvio	2011 tavoite
Valtakunnalliset	364 026	366 000	370 000
Muutos ed. vuoteen, opiskelijavrk.	-18 356	1 974	4 000
Muutos ed. vuoteen, %	-4,8	0,5	1,1
Valtionosuudella rahoitetut vuorokaudet/%	274 900/75,5 %	274 900/75,1 %	279 900/75,6 %
Alueelliset	78 846	79 000	80 000
Muutos ed. vuoteen, opiskelijapv	1 608	154	1 000
Muutos ed. vuoteen, %	2,1	0,2	1,3
Valtionosuudella rahoitetut päivät/%	51 000/64,7 %	52 000/65,8 %	52 000/65 %

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 134 953 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (1054/1998), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionavustusten ja -osuuksien sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen, mistä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n mukaisesti avustuksiin enintään 650 000 euroa, valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opintoteliavustuskokeiluun 100 000 euroa sekä liikuntapaikkarakentamisen tukemiseen, liikunta- ja niihin liittyvien vapaa-aikatilojen rakentamisen tutkimukseen, lajiliitoille jaettavaksi toiminta-avustuksia 20 600 000 euroa ja muille valtakunnallisille liikuntajärjestöille 21 200 000 euroa.

2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin

- 3) enintään 1 700 000 euroa urheilijoiden ja valmentajien avustusten ja apurahojen maksamiseen
- 4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, dopinginvastaiseen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden sekä näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen
- 5) enintään 280 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle
- 6) valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen menoihin
- 7) liikunnan ja urheilun tunnustus- ja tuloksellisuuspalkintojen maksamiseen
- 8) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin ja
- 9) enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Kunnan liikuntatoimen valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 279 900 ja alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 52 000. Mainittujen määrien estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Kohdassa 3 tarkoitetut apurahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	2010	2011
Kuntien liikuntatoimi	18 886 000	18 978 000
Liikuntapaikkarakentaminen	21 550 000	24 000 000
Liikunnan koulutuskeskukset	18 295 000	19 170 000
Liikunnan kansalaistoiminta	44 900 000	45 030 000
Lasten ja nuorten liikunnan kehittäminen	5 050 000	5 300 000
Terveyttä edistävän liikunnan kehittäminen	3 200 000	3 600 000
Huippu-urheilun kehittäminen	4 945 000	6 600 000
Tiedolla johtaminen ja tietopohjan vahvistaminen	6 230 000	6 430 000
Liikunnan antidoping -toimintaan	2 400 000	2 750 000
Kansainväliseen yhteistyöhön	425 000	425 000
Liikunnan aluehallinnon toimintaan	350 000	350 000
Valtion liikuntaneuvosto	450 000	480 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	1 840 000	1 840 000
Yhteensä	128 521 000	134 953 000

Määrärahan mitoituksessa käytetty valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten arvonnalisäveroton keskimääräinen yksikköhinta on 84,77 euroa opiskelijavuorokautta kohden. Liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin on lisäksi myönnetty 2 113 000 euroa momentilta 29.90.52.

2011 talousarvio	134 953 000
2010 talousarvio	128 521 000
2009 tilinpäätös	124 300 087

52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 2 113 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 273 000 euroa johtuen kustannustason muutoksesta (1,7 %).

2011 talousarvio	2 113 000
2010 talousarvio	1 840 000
2009 tilinpäätös	3 331 000

91. Nuorisotyö

Selvitysosa: Nuorisotyön tavoitteena on nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen, nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistäminen ja nuorten sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen.

Nuorisotyön yksi keskeisistä tavoitteista on saada jokaiselle peruskouluikäiselle harrastus, joka tuo nuoret yhteisöjen jäsenyyteen. Toinen keskeinen tavoite on nuorisotyöttömyyden kasvun pysäyttäminen ja kääntäminen laskuun. Monialaisella viranomaisyhteistyöllä ja etsivällä nuorisotyöllä tavoitetaan 5 000 yhteiskunnan palvelujärjestelmien ulkopuolella olevaa nuorta ja heistä ohjataan jatkotoimenpiteisiin 3 500 nuorta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpanosta nuorisotyön alueella sekä ohjelman arvioinnista ja koordinaatiosta yhteistyössä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelman kanssa. Poliitiikkaohjelman päättyessä 2011 kehittämisohjelman poliittinen ohjausjärjestelmä pyritään uudistamaan.

Nuorisotyön vaikuttavuutta arvioidaan seuraamalla nuorten osallistumista järjestö- ja harrastustoimintaan, nuorisoaloitteiden määrää sekä äänestysaktiivisuutta.

Nuorisotyön toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet vuonna 2011 ovat:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
Aktiivisen kansalaisuuden tukeminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tuetaan nuorten valtakunnallisia järjestöjä sekä nuorisotyötä tekeviä järjestöjä sekä kuntien nuorisotyötä. 2. Tuetaan lasten ja nuorten paikallista harrastustoimintaa. 3. Toteutetaan uutta 2010-luvun Nuori Kulttuuri – toimintaohjelmaa. 4. Tuetaan kuntia nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien kehittämisessä. 5. Organisoidaan nuorten aloitteiden valtakunnallinen käsittely. 6. Tuetaan lasten parlamenttien ja nuorisovaltuustojen toimintaa ja pyritään hyödyntämään järjestelmiä yhteiskunnan suunnittelu- ja kehittämistyössä. 7. Tuetaan kuntia nuorten kokonaisvaltaisen ympäristökasvatusmallin käyttöönotossa. 8. Otetaan käyttöön kuntien nuorisotyöpalvelujen nuorten arviointijärjestelmä.
Nuorten kasvu- ja elinolojen tukeminen	<ol style="list-style-type: none"> 9. Huolehditaan hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman toimeenpanosta, arvioinnista ja uudistamisesta. 10. Tuetaan kuntien lapsi- ja nuorisopoliittista ohjelmatyötä ja sen niveltämistä lastensuojelulain mukaisiin lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmiin. 11. Otetaan käyttöön keskitetty tiedosto nuorten elinoloista, nuorten elinoloasenteista ja tulevaisuudenkäsityksistä sekä nuorisotyön peruspalveluista.
Nuorten sosiaalinen vahvistaminen	<ol style="list-style-type: none"> 12. Tuetaan monialaisten nuorten ja lasten asioita käsittelevien viranomaisverkostojen rakentamista kuntiin. 13. Laajennetaan Avartti -nuorisotoimintaohjelmaa. 14. Tuetaan ehkäisevän päihde- ja huumetyön menetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa kunnissa ja järjestöissä. 15. Valtakunnallisia nuorisokeskuksia kehitetään leirikoulutoiminnan ohella sosiaalisen nuorisotyön toimijoiksi.
Toimialan yleinen kehittäminen	<ol style="list-style-type: none"> 16. Nuorisotyön peruspalvelujen tuottamiseksi tuetaan kuntia ja niiden alueellista yhteistyötä, valtakunnallisia nuorisokeskuksia ja nuorisotyön valtakunnallisia palvelujärjestöjä. 17. Tuetaan ja ohjataan toimialan alueellista kehittämistyötä. 18. Edistetään hallinnon päätöksentekoa tukevaa nuorisotyötä ja –politiikkaa koskevaa tutkimusta. 19. Nuorisotyön peruspalveluja vahvistetaan. 20. Nuorisotyön valtakunnallista ohjausrakennetta kehitetään tukemalla nuorisotyön eri alueet kattavaa palvelu- ja kehittämiskeskusrakennetta. 21. Kansainvälisen yhteistyön nuorisopoliittinen tavoite on pohjoismaisen hyvinvointivaltion tavoitteiden edistäminen sekä nuorten kansainvälistäminen.

Eräitä nuorisotoimen tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja

Toiminnot	2008	2009	2011
Kuntien nuorisotyö			
— nuorisotilat, lkm	1 00	1 100	1 100
— nuorisotyöntekijät, lkm	2 00	2 600	2 600
Valtakunnalliset nuorisokeskukset			
— avustetut, lkm	10	10	10
— nuorisokurssipäivät	242 00	206 500	240 000
Iltapäiväkerhot			
— tuetut, lkm	1 650	1 650	-
Harrastustoimintaryhmät			
— tuetut, lkm			2 000
Nuorisotutkimus			
— tuetut, lkm	15	15	15
Ehkäisevä päihde- ja huumetyö			
— tuetut hankkeet, lkm	82	73	80
Aluekehittäminen			
— tuetut hankkeet, lkm	63	65	65
Avartti			
— ryhmät, lkm	80	110	150
— nuoria ryhmissä	1 000	1 400	2 000
Nuori Kulttuuri			
— Nuorten ulkomaisiin esiintymismatkoihin osallistuneet nuoret	1 152	1 902	2 000
— Nuori Kulttuuri -tapahtumaan osallistuneet nuoret	2 000	7 200	5 000

50. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 48 583 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja nuorisolain (72/2006) perusteella kuntien nuorisotoimen valtionosuuksiin
- 2) nuorisolakiin (72/2006) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisojärjestöille, nuorisotyön valtakunnallisille palvelujärjestöille ja nuorisotyötä tekeville järjestöille
- 3) nuorisolakiin (72/2006) perustuviin avustuksiin valtakunnallisten nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen sekä nuorisotilojen rakentamis-, peruskorjaus- ja varustamisavustuksiin
- 4) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelujen, nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien sekä nuorten verkkomedioiden ja niiden kehittämistoiminnan menoihin
- 5) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen nuorisotalan yhteistyön ja nuorisotalon kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen
- 6) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, Avartti-toimintaohjelman, liikunnallisen, kulttuurisen ja monikulttuurisen nuorisotyön ja -toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen

7) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, ehkäisevään päihde- ja huumetyöhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen

8) valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan ja sen jaostojen, valtakunnallisten nuorisjärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaisten nuorisoneuvoston, lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissohjelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen sekä alueellisen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen

9) nuorisotyön valtakunnallisten palvelurakenteiden tukemiseen

10) toimialan aluehallinnon tai valtion virastojen määräaikaisten hankkeiden toteuttamiseen ja

11) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Kuntien nuorisotoimen valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohden.

Kohdassa 11 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	2010 €	2011 €
<i>Nuorten aktiivinen kansalaisuus</i>		
— Valtakunnalliset nuorisoalan järjestöt	15 300 000	15 800 000
— Valtakunnalliset nuorisokeskukset	5 350 000	5 650 000
— Nuorisotilojen rakentaminen	2 000 000	2 200 000
— Nuorisotyön kokeilu ja nuorisokulttuurit	2 250 000	2 400 000
— Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut, verkkomediat	2 000 000	2 200 000
— Lasten parlamenttisäätiön toimintaan	500 000	520 000
<i>Nuorten sosiaalinen vahvistaminen</i>		
— Nuorten työpajat, ehkäisevä päihde- ja huumetyö	1 400 000	1 470 000
— Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta	1 600 000	1 650 000
— Sosiaalinen nuorisotyö ⁵⁴	1 000 000	1 100 000
<i>Nuorten elinolot ja toimialan yleinen kehittäminen</i>		
— Valtionosuus kuntien nuorisotoimeen	7 815 000	8 085 000
— Lasten ja nuorten kehittämissohjelman toimeenpano	3 000 000	3 000 000
— Kansainvälinen yhteistyö	1 070 000	1 110 000
— Nuorisotutkimus ja nuorisotyön koulutus	1 100 000	1 300 000
— Alueellinen nuorisotoimi	500 000	500 000
— Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta ja arviointi- ja avustustoimikunta	400 000	600 000
— Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	982 000	998 000
Yhteensä	46 267 000	48 583 000

Päätösosan kohdan 9 nuorisotyön ohjausjärjestelmän tehokkuutta lisätään organisoimalla toimialan tulosohtaus nuorisotyön eri alueet kattavien valtakunnallisten palvelu- ja kehittämiskeskusten kautta.

2011 talousarvio	48 583 000
2010 talousarvio	46 267 000
2009 tilinpäätös	44 740 432

⁵⁴Sosiaalisella nuorisotyöllä tarkoitetaan etsivään työparitoimintaan ja valtakunnallisten nuorisokeskusten toimintaan niveltävää nuorten elämänhallinnan nonstop-toimintaa.

51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja ehkäisevä huumetyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 17 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorten työpajatoiminnan tukemiseen, vakinaistamiseen ja palvelun laajentamiseen koko maan kattavaksi
- 2) työpajatoimintaan liittyvään etsivään nuorisotyöhön sekä
- 3) ehkäisevän päihde- ja huumetyön tukemiseen.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu.

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Työpajatoiminnan tukeminen	10 700 000
Etsivä työparitoiminta	6 200 000
Ehkäisevä päihde- ja huumetyö	700 000
Yhteensä	17 600 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Ehkäisevä päihde- ja huumetyö (tasokorotus)	77
Etsivä nuorisotyö	1 050
Nuorten työpajatoiminta	1 950
Nuorten tunnustuspalkinnot	-500
Yhteensä	2 577

2011 talousarvio	17 600 000
2010 talousarvio	15 023 000
2009 tilinpäätös	10 873 000

52. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: Momentti on uusi. Valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman mukaisesti saamenkielen kielipesien rahoitus vakiinnutetaan.

2011 talousarvio	350 000
------------------	---------